

ΠΡΟΣΚΥΝΗΤΑΡΙΟΝ

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ ΤΟΥ ΑΘΩΝΟΣ

ΣΤΙΓΓΡΑΦΕΝ ΤΗΘ ΤΟΥ ΕΞΟΧΟΤΑΤΟΥ
ΙΑΤΡΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΚΟΜΝΗΝΟΥ

Νῦν δὲ μετὰ πάσης ἐπιμελείας ἀναθεωρηθὲν,
καὶ ἀνατοπωθὲν.

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ.

ΕΝ ΒΕΝΕΤΙΑ

Ἐκ τῆς Ἑλλην. Τυπογρ. τοῦ Φοίνικος.

1864

ΤΗ ΠΟΛΩΝΥΜΩ ΚΑΙ ΠΟΛΥΤΜΗΝΗΤΩ ΜΗΤΡΙ ΤΟΥ ΘΕΟΥ
Ο ΕΛΛΑΧΙΣΤΟΣ ΑΛΛΑ ΕΤΛΑΒΗΣ ΔΟΥΛΟΣ

Χ Ρ Ι Σ Τ Ο Φ Ο Ρ Ο Σ

Ι Ε Ρ Ο Μ Ο Ν Α Χ Ο Σ

Θ Ε Ε Ι Ω Α Ν Ν Ι Ν Ω Ν

Τὴν ἐκ ψυχῆς εὐλαβεστάτην προσκύνῃσιν.

Πᾶν δῶρημα τέλειον, ἀνωθέν ἐστι καταβαῖνον ἐκ τοῦ Πατρὸς. Εἶδὲ ἐκ τοῦ Πατρὸς δῆλον ὅτι καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ καὶ Ἀγίου Πνεύματος. Τριττὴ μὲν γὰρ ἡ ὑπόστασις· μοναδική δὲ ἡ Θεότης, ὁμοουσιός τε καὶ ὁμοδύναμος. Εἰ τοίνυν καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ, σὺ δὲ Μήτηρ τοῦ Υἱοῦ, Μαρία Θεογεννήτρια, καὶ Μήτηρ ὄλη καλή, ὄλη ἐκλεκτή, καὶ πρὸ συλλήψεως προορισθεῖσα εἰς θεϊκὴν κατοίκησιν, καὶ ἐκ σοῦ ἄρα τὸ τῶν τελείων δωρημάτων ἐντελὲς δῶρημα· καὶ ὅπερ ὁ Υἱὸς τοῖς κτίσμασι διὰ τὴν Θεότητα, τοῦτο πᾶν καὶ σὺ διὰ τὴν Μητρότη-

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ
ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ

ΣΤΟΙΧΕΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΣΤΟΙΧΕΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΣΤΟΙΧΕΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΣΤΟΙΧΕΙΟΓΡΑΦΙΑ

τα. Ἴσορροποῦσα γὰρ ἡ πλάστιγξ ὑμῖν
τοῦ βούλεσθαι, συναντιστρέφον ἴσχει δὴ-
πουθεν καὶ τὸ δύνασθαι. Κἀντεῦθεν ἄ-
ρα σοι καὶ ὁ πολυώνυμος συνέρρυσσε
τῶν ὀνομάτων ἕσμός, πολυώνυμε Δέ-
σποινα, καὶ κοινήν σωτηρίαν, καὶ ὄ-
πλον, καὶ ἄγκυραν, καὶ ἐλπίδα, καὶ
πᾶν εἴτιγε τοιοῦτο, καὶ πρᾶγμα καὶ
ὄνομα, πάντες πάντως σε καὶ πᾶσαι,
οἱ τῆς συγγενοῦς σοι φύσεως ἐπιγράφον-
ται. Ἐμοὶ δέ τι, καὶ πλέον σοι τούτων
προσοφείλεται πανσθενῆς τε καὶ μεγαλό-
δωρε· καὶ οὐ λόγοις μόνον, ἀλλὰ δὴ καὶ
ἔργοις, μικρόντι γοῦν (τὸ γὰρ μέγα τε καὶ

ἴσον, δυσέφικτον) ἀντισηκώσω σου τὸ πε-
ρὶ ἐμὲ καὶ μᾶλλον φιλοτιμώτατον. Ἀλλὰ
γὰρ ἐπειδὴ τὰ οἰκεῖα ἐξασθενεῖ, τὰ ἑ-
τέρων ἀντιτιθέσθω, καὶ τὸ καθῆκον ἀφο-
σιεύσθω μοι· καὶ δήσοι τρίτοις τύποις
ἐκδοθεῖσα ἢ τοῦ σου, ὡς ἂν εἴποις αὐτῇ,
παραδείσου ῥόδωνιὰ μετ' εὐλαβοῦς ἐμοὶ
προσφέρεται καὶ εὐγνωμονούσης τῆς δια-
θέσεως· καὶ πᾶσι μὲν τοῖς λοιποῖς,
πολύ τε καὶ ποικίλον πλουτοῦσα τὸ εὐ-
χρουν καὶ εὐανθεῖς καὶ εὖοσμον, οὐχ ἦτ-
τον δέ, οὐ τὴν θηραυλίαν, ἀπάντων γε
τῶν λοιπῶν προέκρινας· καὶ ὁ τούτου
μᾶλλον, τῇ ἐπιγραφῇ τοῦ σου Θεοκοσ-

ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ

ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΣ

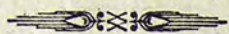
Ο ΕΞ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Καὶ τῆς Ἱερᾶς Βασιλικῆς καὶ Πατριαρχικῆς τῶν
Ἰσθῆρων μονῆς Προηγούμενος, τοῖς ἐντευξομέ-
νοις, ἐν Κυρίῳ χαίρειν.

μήτου ὀνόματος· καὶ οἶδα μὲν, ὅτι σπιν-
θήρ πρὸς πυρσόν, καὶ σταγὼν πρὸς
θάλασσαν, τὸ ἀνάθημα, καὶ οὐδὲ βίβλος
γούν, πρὸς τὴν μεγάλην βίβλον σε καὶ
θεόγραφον· ἀλλ' ὅτι γε λεπτὰ δύο, καὶ
λεπτὰ χήρας, καὶ τοῦτο πέπεισμαι. Ἐν-
θέντοι καὶ τῆς αὐτῆς ἀποδοχῆς ἀξιω-
θεῖοι σοι, καρδίας τε καὶ νεφροῦς ἐτά-
ζοντος Υἱοῦ Μήτηρ παντάνασσα.

Προσκυνητῆς Σαυμάσιος, περίσσα προκομμένος,
Ὁ Κομνηνός, καὶ ἰατρὸς Γιάωνης ὁ ἔξακροσμένος.
Διώχνει μακρὰν τὸ γῆράς τε, καὶ ὄλος ξανανιώνει,
Τῆς Χριστοφόρου εἶν' ἔξοδα, καὶ Ἰγνατίου πόνοι.
Ὅσοι λοιπὸν εἰς' ἀμελεῖς, καὶ ὅσ' ἐπιμελεῖσθε,
Αὐτὸν ἀπὸ τὰ χέρια σας, ποτὲ μὴν τὸν ἀφῆστε.
Λίθος εἶναι ὁ σάρδιος, καὶ διώχνει τὴν δειλίαν,
Μαγνήτης καὶ τραδίζειςας, μεθ' ἀρρετὴν καρδίαν.
Δὲν ἔχει πύργους Δανοῦ, δὲν ἔχει πυραμίδας,
Δὲν ἔχει μεγαλόκορμους, δὲν ἔχει Πελοπίδας.
Πεδία τὰ ἠλύσια, καὶ Ἀλκινόου κήπους,
Τῆς διώχνει ἀπὸ λόγος τε, ὡς γελοιώδεις κτύπους.
Κῆποι καὶ πύργοι εἰς αὐτὸν, καὶ ἦρωες γενναῖοι,
Βασιλικά εἶναι κτίρια, καὶ ἀσκητάδες νέοι.
Κὶ ὁ πάντερπνος παράδεισος, ὄλος τῆς Παναγίας,
Τὸ ὄρος τοῦ Ἄθωνος, ὄρος τῆς ἠσυχίας.

Δαιδάσσετε, χορτάσσετε, ὅλοι προθυμηθῆτε,
Ἐκεῖ νὰ προσκυνήσετε, κί ἁγίους νὰ ἰδῆτε,
Τόπους ὁμοῦ καὶ ἀσκητᾶς, καὶ νὰ ἀγιασθῆτε,
Μὲ πίσιν καὶ εὐλάβειαν, κί ὅλοι σας νὰ σωθῆτε.
Ὅσοι τὸν διαβάσετε, ζῆτε μὲ εὐτυχίαν,
Καὶ τὸν Θεὸν προσεύχεσθε, νὰ εὖρω παρρῆσιαν.

ΙΓΝΑΤΙΟΥ ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ

Κεμίζου, τοῦ ἐκ Μονεμβασίας.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ

ΩΣ ΑΠΟ ΤΗΣ ΒΙΒΛΟΥ.

Ὁὐ τρίπους οὐ στέμμα, Ἀπόλλωνος κλυτοτέχνου,
Λειμῶν δ' εὐανθῆς, μητρὸς ἀγνῆς τελέθω.
Τρεῖς δέμε φώτων,
Χρυσῶ μιγέντες τέξαν, ἰδέκεν πόνω,

Περίοδος τοῦ ἁγιωνύμου ἔρους τοῦ Ἄθωνος, συν-
τεθεῖσα διὰ στίχων πολιτικῶν, παρὰ τοῦ Πα-
νιερωτάτου μητροπολίτου Νικαίας, Κυρίου Πορ-
φυρίου, προηγούμενου ἔτι ὄντως τῆς Βασιλικῆς
καὶ Πατριαρχῆς μονῆς, τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου
τοῦ Προδρόμου, τῆς ἐν τῇ Μαύρῃ Θαλάσσει
κειμένης, πλησίον τῆς Σωζοπόλεως.

Εἰς δόξαν τῆ Θεοῦ ἡμῶν, ὅπ' ὅλοι προσκυνοῦμεν,
Νὰ μᾶς χάριση νῦν καλόν, καὶ νὰ διηγηθῶμεν
Τὰ ὅσα ὀφθαλμοφανῶς, εἶδομεν παρρῆσιᾶ,
Ἔσται δὲ ἡ διήγησις, αὕτη ἐν συντομίᾳ.
Ὅποιος θέλει βουληθῆ, νὰ πᾶ νὰ προσκυνήση,
Τὸ ἅγιον ὄρος νὰ ἰδῆ, καὶ νὰ τὸ τριγυρίση.
Ἄς διαβάση τὸ παρὸν, ἔπειτα νὰ κινήση,
Νὰ καταλάβη ἀπ' ἐδῶ, πόθεν νὰ ἀρχινήση.
Πλὴν τῆτο ἔχε κατὰ νοῦν, κάμε μὲ κάθε τρόπον,
Τὸν Μαῖον νὰ εὐρεθῆς, εἰς τὸν ῥηθέντα τόπον.
Ὅταν κινήσης σὺν Θεῷ, μὲ πλοῖον ν' ἀρμενίσης,
Νὰ ἔχης πάντα κατὰ νῦν, τὴν Λαύραν νὰ ζητήσης.
Καὶ ὅταν φθάσης εἰς αὐτήν, Θεοῦ τῇ ὁδηγίᾳ,
Νὰ προσκυνήσης ἅπαντα, ἔχων καὶ συνοδίᾳ.
Ἀπὸ τὴν Λαύραν σὰν εὐγῆς, νὰ πᾶς εἰς Καρακάλου,
Καὶ ἕως τὸ βράδυ ἂν ποθῆς, νὰ πᾶς εἰς Φιλοθέου.
Καὶ ἀπ' ἐκεῖ σὰν κατεβῆς, νὰ πᾶς εἰς τῶν Ἰθέρων,
Νὰ προσκυνήσης καὶ ἐκεῖ, εἴτα νὰ πᾶς τριγύρω.
Κυρὰν τὴν Πορταίτισσαν, νὰ τὴν εὐχαριστήσης,
Μὲ πόθον καὶ εὐλάβειαν, καὶ νὰ τὴν προσκυνήσης
Ἐκ τῶν Ἰθέρων σὰν εὐγῆς, ἢ εἰσάταις δὲν λαθοῦσι,
Τὸν δρόμον ἀκολέθησαι, καὶ πᾶς εἰς Κοντλμοῦσι

Καὶ τὸ πρωτάτου νὰ ἰδῆς, καὶ νὰ τὸ προσκυνήσῃς,
 Καὶ ταῖς Καραῖς καὶ τὰ κελλιά, πάντα ἀναθεωρήσῃς.
 Ἐπειτα πρὸς τὴν θάλασσαν, κάτωθεν νὰ γυρίσῃς,
 Ἐκεῖ ὁποῦ βουλήθηκες, σύρε καὶ μὴν ἀργήσῃς.
 Θέλεις ὑπάγῃ σὴν Μοῦνην, τῆς κυρ Σταυρονικήτα,
 Καὶ καθὼς θέλει σὲ φανῆ, κάμε καὶ ἄλλην νύκτα.
 Καὶ τὸ ταχὺ σὰν συκωθῆς, νὰ πᾶς σὸν Παντοκράτορ,
 Νὰ προσκυνήσῃς εὐλαδῶς, ὅτ' εἶναι Αὐτοκράτωρ.
 Καὶ ἀπ' ἐκεῖ συκώνεσαι, καὶ πᾶς στὸ Βατοπαίδι,
 Θέλεις ἰδῆ ἐκεῖ πολλὰ, κί ὁ νῆς σου ἄς σκοπεύῃ.
 Ἐκείθεν πάλιν σὰν εὐγῆς, ὑπάγεις στοῦ Σιμένου,
 Ὅπερ καὶ ὀνομάζεται, καθάρια ἐσφιγμένου.
 Ἐκείθεν διὰ τοῦ βουνοῦ, πᾶς εἰς τὸ Χιλαντάρι,
 Καὶ εἶναι οἱ καλόγηροι, Σέρβοιτε καὶ Βσλγάροι,
 Καὶ περικόπτεις τὸ βουνόν, μὲ δρόμον τῆς ἐλάφου,
 Καὶ εἰς τὸ γεῦμα βρίσκεσαι, μέσα εἰς τῆς Ζωγράφου.
 Καὶ ἀπ' ἐκεῖθεν σὰν εὐγῆς, καλὰ νὰ ἐρευνησῃς,
 Καζαμονίτς τὸν ναόν, καὶ νὰ τὸν προσκυνήσῃς.
 Καὶ ἀπ' αὐτῆς σὴν θάλασσαν, τὴν ἄλλην καταβαίνεις,
 Στῆς Δοχειαρεῖς τὴν μονὴν, τὴν εὐμορφὴν πηγαίνεις.
 Ὀλίγον δὲ διάστημα, καὶ πᾶς εἰς τοῦ Ξενοφου,
 Σιμὰ ἀπὸ τὴν θάλασσαν, καὶ ὄχι ἐκ τοῦ λόφου.
 Καὶ σὰν κινήσῃς ἀπ' ἐκεῖ, σὸ Ῥούσικον ὑπάγεις,
 Νὰ προσκυνήσῃς καὶ αὐτὸ, νὰ μὴν τὸ παραδράμῃς.
 Καὶ ἐπ' ἐκεῖ σὰν καταβῆς, πᾶς σοῦ Ξηροποτάμου,
 Ἄν κοπιάσῃς καὶ μικρὸν, συμπάθιον γεροντάμου.
 Καὶ τὸ περὶ συκώνεσαι, Σιμόπετραν νὰ φθάσῃς,
 Θέλεις ἰδῆ ἐκεῖ πολλὰ, ὁποῦ νὰ τὰ θαυμάσῃς.
 Καὶ ἀπ' ἐκεῖ πολλὰ κοντὰ, πᾶς εἰς τοῦ Γρηγορίου,
 Καὶ ἂν θελήσῃς κάθεσαι, μέχρι μεσημερίου.
 Ἐπειτα σύρε ἀπ' αὐτοῦ, εἰς τοῦ Διονυσίου,
 Τοῦ Βαπτισῆ εἶν' ὁ ναός, κτίσμα δὲ Ἀλεξίου.

Καὶ ἀπ' αὐτῆς πάλιν περὶ, καὶ πᾶς σὸν Ἅγιον Παῦλον,
 Καὶ τότε ὅλα τὰ σωσες, πλεον δὲν ἔχει ἄλλον.
 Εἶδὲ καὶ θέλῃς ἀπ' αὐτοῦ, πᾶς σὴν Ἅγίαν Ἄννα,
 Νὰ προσκυνήσῃς καὶ ἐκεῖ, καὶ νὰ ἰδῆς καὶ ἄλλα.
 Τὰ σπήλαια τῆς ἀσκητῆς, κελλία καὶ τὴν σκήτην,
 Ἅγίας Ἄννης λείψανον, μέσα εἰς μίαν στήκην.
 Ὅσοι ἐκεῖ ἐβρίσκονται, εἶναι πολλὰ θλιμμένοι,
 Ἄλλ' ὁ μισθὸς παρὰ Θεοῦ, ἐν οὐρανοῖς τοὺς μένει.
 Ἀπὸ τοῦ κόσμου τὰ τερπνὰ, εἶναι ἐστερημένοι,
 Ἄμ' εἰς τὴν μέλλουσαν ζωὴν, αὐτοὶ ναι πλῆστιμένοι.
 Καὶ μὲ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ, σὰν εἶναι σολισμένοι,
 Εἰς τὸν παράδεισον ὑπᾶν, ὅλοι δεδοξασμένοι.
 Λοιπὸν ἂν θέλῃς ἀπ' αὐτοῦ, πᾶς εἰς τὴν Κερασίαν,
 Λαμβάνεις κόπον πλὴν ποιῆς, περίοδον ὄσιαν.
 Πάλιν ἂν θέλῃς ἀπ' αὐτῆς, σὸν Ἄθων ἀναβαίνεις,
 Εἶδὲ σικώνεσαι ταχὺ, σὴν Λαύραν καταβαίνεις.
 Καὶ κάμνεις τὴν πανήγυριν, τ' Ἁγίου Θανασίου,
 Μάλιστα κάθεσαι ἐκεῖ, ἕως ἐπεισαυρίου.
 Ἐπειτα πρὸς τὸ δειλινόν, μὲ πᾶσαν ὀρδιάν,
 Ἀπὸ τὴν Λαύραν γέρνεσαι, μὲ πλείστην συνοδίαν.
 Περιπατεῖτε σύντομα, πᾶτε στὴν Κερασίαν,
 Σὰν ἀναβῆτε μένετε, νύκτα στὴν Παναγίαν.
 Καὶ τὸ ταχὺ μ' εὐλάβειαν, μὲ κόπον μὲ νηστείαν,
 Τὸν Ἄθων ἀναβαίνετε, μὲ πλείστην προθυμίαν.
 Κ' εἰ μὲν καὶ συμφωνήσετε, μ' ὅλην τὴν συνοδίαν,
 Τὴν νύκτα μένετε ἐκεῖ, καὶ κάμνετ' ἀγρυπνίαν.
 Σὰν ξημερώσῃ τὸ πρωῖ, ποιεῖτε λειτουργίαν,
 Ἐπειτα καταβαίνετε, πάλιν στὴν Παναγίαν.
 Καὶ γευματίζετε ἐκεῖ, μετὰ εὐχαριστίας,
 Καὶ πέρνετε συγχώρησιν, μετὰ τῆς συνοδίας.
 Εἶτα ὑπάγει ἕκαστος, στὰ ἑαυτοῦ κελλία,
 Οἱ ἀσκηταὶ καὶ ἀδελφοί, σὴν ἑαυτῶν δουλείαν.

Τότε συκώνεσαι καὶ σὺ, καὶ πέρνεις καὶ τὴν ράβδαν,
 Περιπατεῖς καὶ ἔρχεσαι, εἰς τὴν Ἁγίαν λαύραν,
 Καὶ ἀναπαύεσαι ἐκεῖ, ὅσον καιρὸν θελήσεις,
 Ὅσον νὰ εὐρης συντροφίαν, καὶ πλοῖον νὰ κινήσης.
 Νὰ λάβῃς δὲ συγχώρησιν, ἀπ' ὅλους τὲς πατέρας,
 Διὰ νὰ σ' εὐχονται καὶ αὐτοὶ, νάχῃς καλῆς ἀέρας.
 Καὶ νὰ τοὺς δώσης ἔλεος, νὰ τοὺς εὐχαριστήσης,
 Ἄν ἔσφαλαν καὶ τίποτε, σὺ νὰ τοὺς συμπαθήσης.
 Καὶ νάχῃς πάντα κατὰ νοῦν, ὅπου καὶ ἂν καθίσῃς,
 Τοῦ Ἁγίου Ὁρῆς τὰ καλά, νὰ μὴν τὰ σιωπήσης.
 Τοὺς δὲ ἐκεῖσε ἀσκητὰς, εἰς πάντα νὰ τιμήσης,
 Καὶ ἔτω πρὸς τὴν μίμησιν, πολλὰς θέλεις κινήσεις.
 Εὐρίσκονται γὰρ εἰς αὐτὸ, Καλόγηροι χιλιάδες,
 Οἱ μὲν εἰς τὰ κοινόβια, οἱ δ' ἀναχωρητάδες.
 Καὶ ὅσοι δὲν ἐπήγετε, στὸν Ἄθωνα νὰ δῆτε,
 Ὅλοι προθύμως δράμετε, ἀξίως προσκυνῆτε.
 Ἄν ἔχετε εὐλάβειαν, καὶ πόθον νὰ σωθῆτε,
 Ἐκεῖν' καλοὶ πνευματικοί, νὰ ἐξαγορευθῆτε.
 Ἐνάρετοι ἀκτῆμονες, θεοχαριτωμένοι,
 Ἐγκρατεῦταί καὶ ἄγρυπνοι, πνευματεμορφημένοι.
 Καὶ ὅσοι τὲς τιμοῦν αὐτὰς, θέλει τοὺς εὐλογῆσει,
 Θεὸς ὁ πολυεύσπλαγχνος, καὶ νὰ τὲς συγχωρήσῃ.
 Νὰ χαίρωνται νὰ φραίνωνται, ἐδῶ μὲν ὀλοένα,
 Ἐκεῖ δὲ νὰ δοξάζωνται, σὸν μέλλοντα αἰῶνα.
 Ταῦτα λοιπὸν ποῦ γράψαμεν, ἐδῶ καὶ τὰ λαλῶμεν,
 Ἄν σφάλαμεν καὶ τίποτε, συγχώρησιν αἰτοῦμεν.
 Τρισηποστάτῳ δὲ Θεῷ, τῷ κτίσαντι αἰῶνας,
 Πρέπει τιμὴ προσκύνησις, εἰς πάντας τὲς αἰῶνας.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ

ΚΑΙ ΣΕΒΑΣΜΙΟΥ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΥ
 ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΛΑΥΡΑΣ,
 ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΤΟΥ ΕΝ ΤΟΥ ΑΘΩ.

Τὸ περιβόητον μοναστήριον τῆς Λαύρας τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ Ἀθωνίτου, τιμώμενον εἰς ὄνομα τῆς Θεοτόκου τῆς κοιμήσεως, εἶναι εἰς τὸ κάλλος ἀνεκδιήγητον· ὡσάν ὁποῦ εἶναι κτίσμα δύο μεγάλων Αυτοκρατόρων, τοῦτε Νικηφόρου Φωκά, καὶ Ἰωάννου τοῦ Τζιμισκῆ, τῶν ἀειμνήστων, ἀλλὰ καὶ ὕστερον παλαιωθέν, τὸ ἀνεκαίνισεν ὁ Ἀθύντης τῆς Οὐγγροβλαχίας, Νεάγουλος Βασσαράδας Βοεβόνδας, καὶ τὴν Ἐκκλησίαν ἐσκέπασεν ὅλην μὲ μολυβένιαις πλάκαις, καθὼς φαίνεται γεγραμμένου ἐμπρὸς εἰς τὴν μεγάλην πύλην τοῦ Νάρθηκος, ἐπάνω εἰς αὐτὸ τὸ μολύβι τῆς μεγάλης καμάρας· εἶναι τὸ μοναστήριον εἰς εὐμορφον θέσιν· ἐμπροσθέν του ὅλον τὸ Αἰγαῖον Πέλαγος, καὶ βλέπει τὴν Ἀἴμνον ἀπ' ἀντικρῦ· ὀπισθεν δὲ εἰς τὴν ράχην του ἔχει τὸ ὄρος τοῦ Ἀθωνος, ὄρος ὑψηλότατον, καὶ οὐρανόμεχες· εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὁποίου, εἶναι μικρὰ Ἐκκλησία, καὶ εἰς αὐτὴν ἀναβαίνουσιν οἱ Πατέρες, μίαν φορὰν τὸν χρόνον, κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐορτῆς τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ λειτουργοῦνται· ἐκεῖθεν, ὅταν εἶναι καθαρὸς καὶ ἀνέφελος ὁ ἀήρ, φαίνονται κατὰ τὸ

μέρος τῆς δύσεως, ὅλα τὰ δωδεκάνησα, καὶ κατὰ τὴν ἀνατολήν, ἡ Κωνσταντινούπολις, μὲ ὅλον ὀπού ἀπέχει τοῦ ἁγίου ὄρους μακρὰν τετρακόσια μίλια ἰταλικά· τόσον εἶναι πολλά ὑψηλόν, καὶ ἓνα ἀπὸ τὰ δώδεκα μεγάλα καὶ ὀνομασμένα βουνά· ἔχει τὸ Μοναστήριον τοῦτο ἔσω καὶ ἔξω παρεκκλήσια εἰκοσιῆξ, τὰ περισσότερα, ζωγραφισμένα, στρωμένα μὲ μάρμαρα λαμπρά, καὶ θαυμαστά· καὶ εἰς ὅλα κατ' ἐκάστην καίονται κανδήλια ἀκοίμητα. Εἰς αὐτὸ θελεῖς ἰδῆ τῶν Πατέρων τὰ μαγγιπεῖα, τὰ νοσοκομεῖα διὰ τοὺς ἀσθενεῖς· τὰ βαγεναρεῖα, ἐλαιοτριβεῖα, τζακαρεῖα, ραπταρεῖα, καὶ τὰ λοιπά· καὶ μάλιστα πάντων, τὸν μέγα καὶ ὑπερθαύμαστον τραπεζαρεῖον· τὸ ὁποῖον εἶναι εἰς σχῆμα Σταυροῦ, καὶ ἔχει τραπέζια εἰκοσιτέσσαρα μαρμαρένια ἀπὸ τὸ ἓνα καὶ ἄλλο μέρος, κατὰ τάξιν· καὶ ξεχωριστὰ εἰς τὴν κορυφὴν ἐπάνω εἶναι ἡ ἡγουμενικὴ τράπεζα, ὅλα θεωρίας καὶ θαύματος ἄξια· εἶναι δὲ τὸ τραπεζαρεῖον ἀντικρὺ εἰς τὴν μεγάλην πόρταν τῆς Ἐκκλησίας, πρὸς δυσμὰς, μέγιστον καὶ εὐρυχωρότατον, ὅλον ζωγραφισμένον, ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν μὲ ὠραιστάτην ἰσορίαν· ἐν δὲ τῷ μεταξύ τοῦ Ναοῦ καὶ τραπεζαρεῖου, εὐρίσκεται ἡ φιάλη ἐκείνη ἢ περιδόπητος, εἰς τὴν ὁποίαν τελοῦσιν οἱ Πατέρες κάθε ἀρχιμηνίαν, τὸν ἀγιασμόν· καὶ εἶναι ἀπὸ ἀτόφου μάρμαρον, ἐσκαμμένη εἰς σχῆμα ποτηρίου· πλήν τόσον εἶναι μεγάλη, ὅπου εἶναι εἰς τὸ ὕψος τῆς ἑξ σπιθαμῶν, ὁ δὲ γύρος τῆς ὅλος, δεκαεπτὰ· καὶ εἰς τὸν ὀμφαλόν τῆς, ἔχει ἓνα σωληνάριον προὔντζινον ὀρθόν πρὸς τὰ ἄνω μὲ διάφορα ζῶα τριγύρωτου προὔντζια· καὶ εἰς τὴν κορυφὴν του, δι-

κέφαλον αἰτόν· ἔχει δὲ τόπον ὑπόγειον ἔξωθεν, ὅπου ἔρχεται μὲ τέχνην θαυμαστὴν τὸ νερόν, καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ σωληνάριον, καὶ χύνεται ἀπὸ τὰ στόματα τῶν ζώων ἐκείνων, καὶ τινάζεται ὑψηλά, καὶ ἐπαναστρεφόμενον εἰς τὰ κάτω, γερμίζει τὴν φιάλην ἐκείνην· ἔργον καὶ θεῆας καὶ θαύματος ἄξιον· ἴσταται δὲ ἡ φιάλη ἐν μέσῳ κουβουκλίου ὠραιστάτου, τοῦ ὁποῖου ὁ θεῆλος εἶναι ὅλος ἰστοσμένος ἀπ' ἔσω· καὶ στέκει ἐπάνω εἰς δέκα κολώνας μαρμαρένιαις· εἶναι δὲ τὸ κουβούκλιον ἀνοικτὸν ἀπὸ τὰ περίξ, πλήν ὅσον κλείεται κάτωθεν ἀπὸ τοῦ ἐδάφους, εἰς ὕψος ἑπτὰ σπιθαμῶν, κύκλωθεν μὲ μάρμαρα εὐμορφα, καὶ γλυπτὰ· ὁ δὲ Ναὸς ὁ Καθολικὸς εἶναι μέγας καὶ φωτεινός, καὶ κάτωθεν μὲ μάρμαρα μέγιστα καὶ λαμπρά, καὶ τὰ περισσότερα πορφυρᾶ, κατὰστροφτος ὅλος, μὲ τόσην εὐαρμοστίαν συντεθειμένα, ὅπου ἤθελες εἰπῆ πῶς νὰ εἶναι ὅλον τὸ ἔδαφος τοῦ Ναοῦ, ἀπὸ ἓνα μάρμαρον πορφυροῦν· ὁ τοῖχος ἀπὸ τῆς γῆς ἔως δύο ὀργυῖαις στολισμένος μὲ τζινία ὠραιπλούμιστα, ἐξοδία τοῦ Παναγιωτάτου Κωνσταντινουπόλεως κυρίου Διονυσίου, τοῦ ἀπὸ Ἄνδρου· εἰκόνας ἔχει πολλὰς παλαιὰς, καὶ ὠραίας, περιεχρυσωμένας, καὶ ἐγκεκοσμημένας, μὲ πλάκαις ἀργυραῖς, καὶ χρυσαῖς, καὶ μὲ λιθάρια πολύτιμα· ἔξω ἀπ' αὐτὰς εἶναι καὶ δύο μεγάλα· τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μία, καὶ ἄλλη τῆς Θεοτόκου, τὰ ὁποίας ἀσήμωσε καὶ ὠραίσειν, ὁ αἰδιδιμος βασιλεὺς Ἀνδρόνικος ὁ Παλαιολόγος· εἶναι δὲ εἰς ἑκάτερα τὰ πλάγια τῶν εἰκόνων, ὅτε Βασιλεὺς καὶ ἡ βασίλισσα αὐτοῦ ἐντετυπωμένοι, μὲ ἀσῆμι σκαπτόν· εἶναι καὶ ἄλλη τοῦ ἁγίου Ἀ-

Θανασίου τοῦ Ἀθωνίτου, ἐγκαλλωπισμένη με ἀσῆμι, ἀπὸ τὸν Ἐλαμπρότατον Αὐθέντην τῆς Οὐγροβλαχίας Νεάγουλον Βοεβόνταν· καὶ εἰς τὰ πλάγια, εἶναι τυπωμένος με τὴν Δόμναν του, ἐπάνω εἰς ἀσῆμι, διὰ ἐνθύμησιν. Καίονται ἀεννάως εἰς αὐτὸν τὸν Ναὸν κανδήλια περισσά· ἐπάνωθεν δὲ τοῦ Νάρθηκος εἶναι βιβλιοθήκη πανθαύματος· εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκονται βιβλία διάφορα παλαιὰ διὰ χειρὸς, πολλῆς τιμῆς ἄξια παρ' ἀνδράσι σοφοῖς, καὶ φιλολόγοις· ἐκεῖ δὲ πλησίον εἶναι καὶ τὸ κελλίον τοῦ ἁγίου, καὶ τὸ ὑποπόδιον αὐτοῦ, καταφαγωμένον ἀπὸ τὰ γόνατα τοῦ Ἁγίου, διὰ ταῖς πολλαῖς μετάνοιαις, μ' ὅλον ὅπου εἶναι καὶ μαρμαρένιον· πρᾶγμα νὰ ἐκπλαγῆ κάθε ἀνθρώπος, εἰς τὴν ἄκραν του σκληραγωγίαν καὶ ἀσκησιν. Εἰς δὲ τὸ ἀριστὸν πλάγιον τοῦ μεγάλου Ναοῦ καθὼς εἰσεβαίνομεν, εἶναι ὁ τάφος τοῦ Ἁγίου· ἐπάνωθεν τοῦ ὁποίου κρέμονται κανδήλαις ἀργυραῖς δεκαπέντε· καὶ ἐκεῖ πλησίον, ἴσταται καὶ ἡ σιδηρᾶ τούτου ράβδος, με τὴν ὁποίαν ἐδίωκε τὰ δαιμόνια· καὶ ἡ σιδηρᾶ κουλούρα, τὴν ὁποίαν ἐφόρει κατὰ σάρκα ἐζωσμένος, καὶ ὁ σταυρὸς μετ' αὐτῆς· ἐκεῖ εἶναι καὶ ἡ εἰκὼν τῆς Παναγίας ὅπου ἐχάρισε τοῦ Κουκουζέλη, ὅταν ἔφαλλεν, ἓνα χρυσόν· ἡ αὐλὴ ὅπου εἶναι μεταξὺ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς τραπέζης, εἶναι ὅλη με χαλίκια καὶ ψηφία διαφόρων χρωμάτων κατεστρωμένη εἰς κάλλος, καὶ εἰς τὴν μέσσην αὐτῆς, εἶναι ἡ φιάλη ὡς εἶπομεν. Ἐκεῖ θέλεις ἰδῆ κελλία πολλὰ, καὶ δοξάτα, καὶ πύργους ὅπου ἔχει τὸ μοναστήριον τριγύρωτου· μακρὰν δὲ τοῦ μοναστηρίου κατὰ τὰ δύσβατα τοῦ ὄρους, εἰς ἔρημον καὶ

ἡουχάδτικόν τόπον, εἶναι καὶ ἡ σκήπη τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου Ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης τοῦ Παλαμᾶ· οὗ τὸ σεβάσιμον λείψανον, μέχρι τῆς σήμερον ἀσηπτὸν διατηρεῖται ἐν Θεσσαλονίκη, Σαυμαστὴν εὐωδίαν ἐκπέμπον, καὶ ἰάσεις τοῖς μετὰ πίστεως προσερχομένοις δωρούμενον· πλησίον δὲ τοῦ μοναστηρίου εὐρίσκεται καὶ τὸ κελλίον τοῦ Κουκουζέλη ἐκείνου τοῦ ὀνομαστοῦ μελωδοῦ, καὶ τὸ ἀσκητήριον τοῦ ἁγίου Πέτρου τοῦ Ἀθωνίτου. Ἐξωθεν δὲ τοῦ μοναστηρίου κατὰ τὰ ὑψηλά, εἶναι καὶ τὸ παρεκκλήσιον τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσσοτόμου, ὠραῖον εἰς τὸ κάλλος, καὶ τὰ ἀξιοθαύμαστα κελλία, τὰ ὅποια ὁμοῦ με τὸ παρεκκλήσιον ἀνήγειρεν ἐκ βάρβρων δι' οἰκείων ἐξόδων ὁ Παναγιώτατος κύρ Διονύσιος, ὁ ἐξ Ἄνδρου, ἀνάμεσα εἰς κήπες καὶ ἀμπελῶνας καὶ κυπαρίσσια με νερά καθαρῶτατα πλησίον ἐκεῖ καὶ ἀναβρυτικά καὶ ὑγιεινῶτατα εἰς τόπον ὑψηλὸν ὅπως βλέπει τὸ πέλαγος, καὶ τὸ μοναστήριον ὅλον ἐμπρὸς του· ἔχει τὸ μοναστήριον κάτω εἰς τὸν αἰγιαλὸν, λιμένα κατασκευαστὸν, καὶ ἀρσανᾶν ἐπιτήθειον, διὰ τὰ πλοίαρια, καὶ πύργου ὑψηλὸν καὶ ἀξιοθέατον, κτίσμα βασιλικόν, με πατώματα ἕξ. Εἰς τὸν ὁποῖον σεβαίνουσιν ἀπὸ ἓνα γεφύρι ξυλένιον· τὸ ὁποῖον συκῶνουντες με τέχνην ἐπάνω, δὲν εἶναι βολετὸν πλέον ἄλλος τινὰς νὰ εἰσέβῃ εἰς αὐτόν· ἔχει κελλία μέσα του εὐμορφα, καὶ παρεκκλήσιον Σαυμαστὸν· καὶ ἐπάνωθεν λουμπάρδαις μεγάλαις καὶ καλαῖς, διὰ φύλαξιν τοῦ λιμένος, καὶ διὰ νὰ δίδωσιν εἶδησιν εἰς τὸ μοναστήριον ἐπάνω, ὅταν ὑπάγῃ τινὰς προσκυνητῆς· καὶ διὰ νὰ ὑποδέχωνται, καὶ τοὺς ἀπὸ

ταξιδίων ἐρχομένους προηγουμένους, καὶ Ἱερομονάχους μετὰ χαρᾶς, καὶ ἀγαλλιᾶσεως· τὰ δὲ ἅγια λείψανα ὅπου εὐρίσκονται εἰς τὴν μεγάλην Ἐκκλησίαν, εἶναι ἀποτεθειμένα μέσα εἰς τὸ ἅγιον Βῆμα, εἰς ἓνα τεχνικὸν καὶ ὠραιοπλουμιστον κιβώτιον, μέγαλον μὲν εἰς τὸ μέγεθος, πολύτιμον δὲ καὶ ὠραῖον εἰς τὴν κατασκευὴν· καὶ μέσα εἰς αὐτὸ εἶναι ἡ κάρα τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς Βασιλείου τοῦ μεγάλου· ἡ κάρα ἡ θαυματουργὸς διὰ ταῖς ἀκρίδες, τοῦ ἀγίου Μιχαὴλ Συνάδων· τὴν ὁποίαν ὁ ἐκλαμπρότατος καὶ ὑψηλότατος αὐθέντης πάσης Οὐγγροβλαχίας, κύριος Ἰωάννης Κωνσταντῖνος Βασσαράδας Βοεδόνδας, μεγαλοπρεπῶς ἐκόσμησεν, μὲ χρυσίον πολὺ, καὶ λίθους ἀκριβοῦς, καὶ μὲ θήκην ἀργυρᾶν καὶ πανθαύμαστον· καὶ εἶναι στολισμὸς πολυέξοδος τε καὶ ἀξιόλογος, εἰς μνημόσυνον τῆς αὐτοῦ Θεοσεβείας· ἡ κάρα τοῦ ἀγίου μεγαλομάρτυρος Εὐστρατίου· ἡ κάρα τοῦ ἀγίου μάρτυρος Ἀλεξάνδρου· μέρος ἐκ τῆς τιμίας χειρὸς τοῦ ἀγίου Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ.

Τοῦ ἀγίου Ἀποστόλου Ἀνδρέου τοῦ πρωτοκλήτου μέρος.

Τοῦ ἀγίου Λουκᾶ τοῦ ἐν τῷ Στερίῳ. Μέρη λειψάνων τῶν ἀγίων τεσσαράκοντα Μαρτύρων· τὸ ποδάριον τοῦ ἀγίου Κηρύκου, σῶον καὶ ὀλόκληρον· ὁ ὁποῖος ἐμαρτύρησεν, ὄντας ἀκόμι παιδίου μικρὸν, χρόνων δηλονότι τριῶν, λείψανον ὑπερθαύμαστον καὶ ἀξιοθέατον.

Μέρος τῆς αὐτοῦ μητρὸς τῆς ἀγίας Ἰουλίτης, τῆς συμμαρτυρησάσης τῷ ἄνωθεν ἀγίῳ Κηρύκῳ τῷ υἱῷ αὐτῆς.

Ἀπὸ τὰ δῶρα τῶν Μάγων μέρη τινά.

Καὶ ἀπὸ τὰ ἅγια Σπάργανα τοῦ Κυρίου μας. Μύρον τοῦ ἀγίου μεγαλομάρτυρος Δημητρίου· ἡ χεὶρ τοῦ ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου· καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ διάφορα, ὅλα εἰς χρυσᾶς καὶ ἀργυρᾶς θήκας ἐναποκείμενα, ἐντίμως καὶ εὐλαβῶς. Ἐκεῖ θέλεις ἰδῆ καὶ προσκυνῆσει μέρος ἀπὸ τὸ τίμιον ξύλον τοῦ ζωοδότου Σταυροῦ, τὸ μήκος ὡς μίαν σπιθαμὴν εἰς τύπον Σταυροῦ, μέσα εἰς μίαν θήκην πολύτιμον ἀργυρᾶν κεχρυσωμένην καὶ ἐγκεκοσμημένην ἔσωθεν τε καὶ ἔξωθεν μετὰ λίθων, καὶ μαργάρων πολυτιμῆτων, ἔχουσαν καὶ τέσσαρα ἐξαίρετα μαργαριτάρια ἔξωθεν σταυροειδῶς κερφωμένα, ὅσον μέγεθος λεπτοκαρῶν· μόνου δὲν εἶναι ἀκριβῶς στρογγυλά· τὰ δὲ λοιπὰ τῆς Ἐκκλησίας εἶδη, καὶ ἱερά σκεύη καὶ πράγματα, καὶ Εὐαγγέλια κεκοσμημένα, τίς δύναται εἰς πλάτος κατ' ὄνομα ἐξειπεῖν; ἀλλ' ἀρκοῦσι καὶ ταῦτα ὡς ἐν συντόμῳ· ἐξ ὧν θέλει καταλάβῃ καθένας καὶ τὰ ἐπίλοιπα· καὶ ἐπειδὴ ἡ ἀγία Ἄννα καὶ τὰ περὶ αὐτὴν ἀσκητήρια ἀπὸ τὸ μοναστήριον τοῦτο τοῦ ἀγίου Ἀθανασίου ἐξήρτηνται, καὶ πρὸς αὐτὸ ἀποβλέπουσιν, ὅσον τὰ πρὸς μερικὴν διοίκησιν, διὰ τοῦτο ἀκολούθως συναπτομεν καὶ τὴν περὶ αὐτῶν ἐνταῦθα διήγησιν.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΣΚΗΤΗΡΙΩΝ

ΚΑΙ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΑΝΝΗΣ.

Τὰ κελλία τῶν εὐλαβῶν καὶ ἐναρέτων Ἀσκη-
τῶν ὅπου εὐρίσκονται πλησίον εἰς τὸ Κυριακόν,
ὅπου εἶναι ναὸς τῆς ἀγίας Ἄννης, εἶναι ἐπάνω
εἰς κρηνώδη καὶ δύσβατον τόπον, τὸν ἀριθμὸν
ὑπὲρ τὰ ἐξήκοντα, ὄντας ἐκεῖ καὶ παρεκκλήσια
τῶν ἀσκητῶν περισσά· οἱ δὲ ἐκεῖσε κατοικοῦντες
ἐρημιῖται καὶ ἀσκηταὶ ζῶσι μὲ τὸ ἐργόχειρόν
τους· καὶ οἱ μὲν, εἶναι καλλιγράφοι· οἱ δὲ, βι-
βλιοδέται· οἱ δὲ, ψάλται· καὶ ἄλλοι μὲν, σκά-
πτουσι ἐγκόλπια καὶ σταυρούς· ἄλλοι δὲ πλέκου-
σι καλυμμαύχια· ἕτεροι δὲ, ποιῶσι χουλιάρια·
καὶ ἄλλοι ἐξ αὐτῶν, κομπολόγια· καὶ ἀπ' αὐτὰ
ζωοτρέφονται, τὸ περισσότερον ἐνασχολούμενοι ἐν
τῇ προσευχῇ, καὶ διάγοντες τὴν ζωὴν τους ἐν νη-
στεία καὶ πόνοις, καὶ σκληραγωγία πολλῇ· συνά-
γονται δὲ πᾶσαν Κυριακὴν, καὶ λειτουργοῦνται
ὁμοῦ εἰς τὸ Κυριακόν· καὶ συνομιλοῦσι μετ' ἀλ-
λήλων, ἐρωτῶντες περὶ ψυχωφελῶν ζητημάτων καὶ
πράξεων ἐναρέτων, καὶ μετ' εὐλαθείας, καὶ τα-
πεινώσεως φιλαδέλφως ἀποκρινόμενοι· καὶ οὕτως
ἀναχωροῦσιν εἰς τὸ κελλίον αὐτοῦ ὁ καθ' ἕνας.

Εἰς τὴν Ἐκκλησίαν αὐτὴν, εὐρίσκεται καὶ τὸ
ἀριστερὸν ποδᾶρι τῆς ἀγίας Ἄννης, λείψανον παν-
δύμαστον καὶ εὐῶδες.

Τὸ Κυριακόν ἦτον πρότερον στενόχωρον δυνα-
τά· ὕστερον ὁμοῦς ὁ παναγιώτατος Πατριάρχης
Κωνσταντινουπόλεως κὺρ Διονύσιος, ὁ ἐξ Ἄνδρου,

μὲ πλουσιοπάροχον ἐξοδίαν, τὸ ἐξάνοιξε, καὶ τὸ
ἐκαλλώπισε μὲ τέμπλον ὠραῖον· καὶ κωνδύλια
πέντε ἀργυρᾶ, καὶ πολυέλαιον δαυμαστόν· οὗτος
δὲ, καὶ ἄλλα πλεῖστα καλὰ ἐποίησεν εἰς τὸ ἅγιον
ὄρος· δρόμους ἐκαθάρισε, καὶ τοὺς ἔστρωσε μὲ
λίθιναις πλάκαις, ὅπου πρότερον ἦσαν παντάπασι
δύσβατοι· καὶ παρεκκλήσια ἔκτισε, καὶ κελλία
καὶ πύργους ἀνωκοδόμησεν, οὐ μόνου εἰς τὴν ἀ-
γίαν Λαύραν, καὶ εἰς τὸ μοναστήριον τῶν Ἰβή-
ρων, ἀλλὰ καὶ ἀλλαχοῦ, πλουσιόδωρα· οἱ δὲ ἄ-
νωθεν ἀσκηταὶ, μὲ τὸ νὰ εἶναι ὁ δρόμος ἐκεῖ
πλησίον τους ἀνδρος, διὰ νὰ ἔχωσιν οἱ παραπο-
ρευόμενοι ἀσκηταὶ καὶ προσκυνηταὶ νερόν, εἰς
ἀνάψυξιν καὶ θεραπείαν τῆς δίψης των, ἔκτισαν
εἰς ἕνα τόπον ἐκεῖ, μικρὸν οἰκοδόμημα, μὲ δόλον
σκεπασμένον, καὶ τριγύρωθεν μὲ καθίσματα, εἰς
ξεκούρασιν· εἰς τὸ ὅποιον φέρουσι μὲ μεγάλην
στάμναν νερόν, καὶ τὸ ἀποθέτουσιν εἰς αὐτό· καὶ
οἱ διαβαίνοντες προσκυνηταὶ, εὐρίσκουσι ἐκεῖ πάν-
τα νερόν, καὶ πίνουσι, καὶ τοὺς συγχωροῦν. Κα-
τὰ δὲ τὸν δρόμον ὅπου ὑπάγει ἀπὸ τὴν ἀγίαν
Ἄνναν πρὸς τὸ μοναστήριον τῆς ἱεῖρας Λαύρας,
τοῦ ὀσίου Ἀθανασίου, εὐρίσκονται κελλία πανθαύ-
μαστα, ὅλα τῆς αὐτῆς Λαύρας, ἦτοι ὁ ἅγιος Παν-
τελεήμων, ἢ Κερασία, ὅπου καὶ παρεκκλήσιον τῶν
ἀγίων Ἀποστόλων, ὁ ἅγιος Δημήτριος, ὅπου ἐστὶν
ἡ ἀμπελικὴ τῆς αὐτῆς ἀγίας Λαύρας.

Ὁ ἅγιος Ἀντώνιος.

Καὶ ὁ ἅγιος Ἀθανάσιος.

Αὐτὰ ὅλα εἶναι κελλία εὐμορφα, καὶ ἡσυχαστι-
κά· ἔπειτα τὸ τοῦ καψοκαλύβη· τὸ ὅποιον αὐξήσῃ
καὶ αὐξάνει τώρα εἰς τοὺς καθ' ἡμᾶς χρόνους μά-

λιστα· και ειναι πεπλουτισμενον και με κελλια διαφορα, και Κυριακον, και ολα τα λοιπα χρειαζομενα· και δια να ειπω με ενα λογον προσφυσπατον, ειναι δευτερα αγια Άννα.

Και ο αγιος Πετρος, οπου και αλλη αμπελικη· περνωνας δε την αγιαν Λαυραν, διαβαινεις υστερον απο την πανθαυμαστον εκεινην γλυκυτατην, και καταψυχρον βρυσιν του αγιου Αθανασιου, της οποιας η ιστορια ειναι τοιαυτη, ως εν συντομω.

Επειδη και εσωθησαν τα προς προφητη αναγκαια του μοναστηριου της Λαυρας, το αφησε και ο αγιος Αθανασιος, και ανεχωρησε· κατα δε τον δρομον, τον απαντησεν η Θεοτοκος, και του λεγει, διατι φευγεις Αββα; ο δε αγιος της απεκριθη· φευγω, διοτι δεν εχω τα χρειαζομενα του μοναστηριου· και η Θεοτοκος τον λεγει, γυρισαι οπισω εις το μοναστηριον σου, και θελεις ευρη τα παντα πλουσιοπαροχα· ο δε αγιος της ειπε, και ποια εισαι εσυ; και η Θεοτοκος του απεκριθη, η Μητηρ του Ιησου Χριστου ειμαι· λεγει ο αγιος, συγχωρησον μοι Δεσποινα, οτι δεν πιστευω, εαν δεν ιδω τιποτε σημειον· πολλαι γαρ αι παγιδες του Δαιμονος· λεγει τε η Παναγνος, κτυπησον την πετραν αυτην, εις το ονομα της αγιας Τριαδος, σταυροειδως με την ραβδον σου· και με την χαριν του εξ εμου τεχθεντος, θελει ευγη υδωρ πολυ και καθαρον· και κρουσαντος του αγιου, παρευθς (ω του θαυματος) ανεβλυσεν υδωρ πολυ, καθαρον, και γλυκυτατον· και ειναι αγιασμα ωφελιμωτατον εις πασαν αρρωσθιαν, και βρυει αενωως, και δαψιλως, μεχρι της ση-

μερον· Εκει εχουσιν οι Παteres μικρον οικοδομημα, και τραπεζαν, και αρμαριον· οι δε διαπερνωντες εκειθεν διαβαται, και προσκυνηται, και δονται εις αυτο πλησιον του αγιασματος, και νιπτουται, και πινουσι με ευλαβειαν απ εκεινο· Επειτα γευονται εις την τραπεζαν απο τας μεθ αυτων συνεπιφερομενας τροφας· και οσον τους περισσευει, ειτε ψωμιον, ειτε προσφαγιον, το αφινουσιν εκει μέσα εις το αρμαριον, δια να ευρισκουσιν οσοι διαβαινουσιν εκειθεν πτωχοι, και τρωγοντες να συγχωρουσι μετ ευχαριστιας· ειναι δε και εικων της Υπεραγιας Θεοτοκου εκει, εν η ισταται και ο αγιος, ιστορισμενος με ραβδον εις το χερι, πληττων την πετραν, εξ ης αναβλυζει το υδωρ· εκειθεν υπαγει εις τον Πυργον του Μορφηνου, οστις ειναι ερημος κατα το παρον· πλην η τοποθεσια του ειναι πολλα θαυμαστη· Εκει ειναι και ναοσ του αγιου μεγαλομαρτυρος Γεωργιου, και τριγυρωθεν δενδρα πεφυτευμενα διαφορα, και ολος ο τοπος χλοερως και κατασχιος.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΟΥ

ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ, ΚΑΙ ΛΕΙΟΘΑΥΜΑΣΤΟΥ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΥ,
ΤΟΥ ΒΑΤΟΠΑΙΔΙΟΥ.

Τὸ περικαλλέστατον μοναστήριον τοῦ Βατοπαιδίου, τιμώμενον ἐπ' ὀνόματι τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, εἶναι κτίσμα διαφόρων Βασιλέων, καὶ πρὸ πάντων τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου· μετὰ δὲ χρόνους τινὰς τῆς αὐτοῦ κτίσεως, χαλῶντάς τὸ ὁ παραβάτης Ἰουλιανὸς, τὸ ἀνεκαίνισεν ὁ μέγας Θεοδόσιος ὁ βασιλεὺς, διὰ τὸ θαῦμα ὅπου ἐπράχθη εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Ἀρκάδιου· ἡ δὲ ἱστορία ὡς ἐν συντόμῳ εἶναι τοιαύτη. Εἶπεν ὁ μέγας Θεοδόσιος ἀπὸ τῆν Βασίλισσάν του τὴν Πλακίλλαν, δύο υἱούς, Ἀρκάδιον καὶ Ὀνώριον καλουμένους, καὶ μίαν θυγατέρα, ὀνόματι Πλακιδίαν· καὶ τὸν μὲν Ἀρκάδιον, ἀφῆκε διάδοχον τῆς βασιλείας του εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν· τὸν δὲ Ὀνώριον καὶ Κωνσταντίνον, τὸν γαμβρὸν αὐτοῦ ἀπέστειλεν εἰς Ῥώμην, μετὰ τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ, ἵνα βασιλεύωσιν ἐκεῖ· συναπῆλθε δὲ μετ' αὐτῶν καὶ ὁ Ἀρκάδιος ἕως Ῥώμης· γυρίζωντας δὲ ὀπίσω πρὸς τὸν πατέρα του Θεοδόσιον, εἰς Βυζάντιον διὰ θαλάσσης, τοῦ ἐπανέβη φουρτοῦνα μεγάλη, ἐμπρὸς εἰς τὸ νησίον τῆς Ἰμβρου, πλησίον τοῦ ἁγίου ὄρους· ὁ δὲ Ἀρκάδιος, φοβηθεὶς τὸν κίνδυνον, ἄλλο δὲν ἔκραξε, παρὰ τὸ Θεοτόκε βοήθει μοι· ἐκεῖ δὲ ὅπου ἐτριγύριζεν εἰς τὸ βασιλικὸν κάτεργον, ἐκ συνεργείας τοῦ πειρασμοῦ, ἐσυμποδίσθη εἰς τὰ σχοινία, καὶ ἔπεσεν εἰς

τὴν θαλάσσαν· καὶ παρευθὺς (ὡ τοῦ θαύματος) εὐρέθη εἰς τὴν ξηρὰν τοῦ ἁγίου ὄρους, εἰς τὸν τόπον ὅπου εἶναι τὴν σήμερον, τὸ ἅγιον μοναστήριον, ἀπὸ κάτω εἰς μίαν βάρτον· μετὰ δὲ ὄραν ὀλίγην, ἔφθασε καὶ τὸ βασιλικὸν κάτεργον εἰς τὸν λιμένα τοῦ Βατοπαιδίου· καὶ εὐγένοντες ἔξω οἱ ἄρχοντες περίλυποι, διὰ τὴν στέρψιν τοῦ βασιλέως Ἀρκαδίου, βλέπουσι καὶ τὸ Βασιλόπουλον ἀνέλπιστα, πλησίον τῆς βάρτου κοιμώμενον, καὶ ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην· καὶ τότε μὲν, ἠσύχασαν· ὕστερον δὲ, ἐξυπνῶντας ὁ Ἀρκάδιος, τοὺς ἐδιηγῆθη τὸ θαῦμα τῆς Θεοτόκου, πῶς τὸν ἐλευθέρωσεν ἀπὸ τὸν πνιγμὸν τῆς θαλάσσης, καὶ τὸν ἔφερεν ἐκεῖ, ὅπου τὴν σήμερον εἶναι τὸ πηγάδι, πλησίον τοῦ λιμένος, κοντὰ εἰς τὸν πύργον τῆς Παναγίας· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ μετὰ τοὺς ἄρχοντας του, ἡμέρας πολλάς· τὸ δὲ κάτεργόν του, τὸ ἔστειλεν εἰς Κωνσταντινούπολιν· μαθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς Θεοδόσιος τὰ συμβάντα τῷ υἱῷ αὐτοῦ Ἀρκαδίῳ, ὠργίσθη κατὰ τῶν ναυτῶν, καὶ ἐφυλάκωσέν τοὺς, καὶ εἶχε σκοπὸν νὰ τοὺς θανατώσῃ· καὶ ἐν τοσοῦτῳ, ἔφθασεν εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ ὁ Ἀρκάδιος διὰ ξηρᾶς, πρὸς τὸν πατέρα του Θεοδόσιον· ὁ δὲ χαρὰς ἀπείρου πληθεὶς, καὶ τὴν Θεοτόκου εὐχαριστήσας, παρευθὺς ἔστειλεν ἔξοδα, καὶ τεχνίτας ἀρίστους, νὰ κτίσωσιν εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον ὅπου εὐρέθηκεν ὁ υἱὸς του, ἐκκλησίαν, εἰς τιμὴν τῆς Θεοτόκου· ἔγραψε δὲ καὶ εἰς τὴν Ῥώμην τῷ υἱῷ αὐτοῦ Ὀνωρίῳ, καὶ Κωνσταντίνῳ τῷ γαμβρῷ αὐτοῦ, καὶ τῇ Πλακιδίᾳ, τὰ συμβάντα τῷ Ἀρκαδίῳ, καὶ τὰ περὶ τῆς αἰκοδομῆς τοῦ ναοῦ· ὅθεν καὶ ἐκεῖνοι ἔστειλαν βοή-

Δειαν εἰς τὴν οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας καὶ καλ-
 λωπισμὸν, χρήματά τε καὶ κτήματα, καὶ τέσ-
 σαραις κολώναις πορφυραῖς ἀξιοθέαταις· εἰς τὰς
 ὁποίας λέγουσι πῶς νὰ ἔγινε περισσότερη ἐξοδία,
 παρὰ ὅπου ἔγινεν εἰς ὅλου τὸ κτίσμα τῆς ἐκ-
 κλησίας. Κατὰ τὸν ὄρισμὸν λοιπὸν τοῦ Βασιλέως,
 ἔκτισαν οἱ τεχνῖται, πρῶτον ἓνα πύργον μὲ ἐκ-
 κλησίαν ἐπ' ὀνόματι τῆς Θεοτόκου τῆς Γεννήσεως·
 εἶτα πρὸς τὰ βόρεια μέρη, πύργον ἕτερον καὶ
 ἄλλους τέσσαρας πύργους μετὰ ἐκκλησιῶν ἕως
 τὸν πύργον τοῦ σκευοφυλακίου· ἔπειτα, ἤρξαντο
 ἀπὸ τὸν πύργον ὅπου εἶπομεν ἐκπλαγίου πρὸς τὸν
 αἰγιαλὸν τὰ Σεμέλια, ἕως τὸν πύργον τοῦ τιμίου
 Προδρόμου, καὶ τοῦ ἀγίου Γεωργίου τὸν πύργον·
 καὶ πλησίον τοῦ πύργου τούτου, εἰς τὰ Σεμέλια,
 ἔθεσαν δύο μάρμαρα, κατὰ τὸν ὄρισμὸν τοῦ βα-
 σιλέως, εἰς σχῆμα βουβαλίω, καὶ ἀπὸ τὸν πύρ-
 γον τοῦ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου, καὶ τοῦ ἀγίου
 Γεωργίου, ἀρχίσαντες πάλιν μὲ ἄλλους δύο πύρ-
 γους, ἔκτισαν ἕως εἰς τὸν προειρημένον πύργον
 τοῦ σκευοφυλακίου· καὶ οὕτως ἐποίησαν τὸ κά-
 στρον τρίγωνον, μὲ δέκα πύργους ὠραιότητας·
 καὶ ἀφοῦ ἐτελείωσαν τὰ πάντα, ἦλθεν ὁ βασι-
 λεὺς Ἀρκάδιος, μετὰ τοῦ ἀγιωτάτου Πατριάρχου
 κυρ Νεκταρίου, καὶ ἐγκαινίασαν τὸν Ναὸν, καὶ
 ἐχάρησαν σφόδρα· τὸ δὲ πηγάδι ὅπου εἶπαμεν
 πρότερον, τὸ ἐτριγύρισαν μὲ τὸ γύριμα τοῦ ἀγίου
 βήματος· τὴν δὲ ἀγίαν τράπεζαν, ἔθεσαν ἐπάνω
 τοῦ πηγαδίου μὲ τέσσαρας λευκὰς κολώνας μαρ-
 μαρένιας τριγύρωθεν· μετὰ δὲ χρόνους ἑπτὰ τῆς
 αὐτοῦ βασιλείας, στρατεύοντας ὁ Θεοδόσιος κατὰ
 τοῦ ἀποστάτου Εὐγενίου, ἐν τῇ Θεσσαλονίκῃ, καὶ

γυρίζοντας ἀπὸ τὸ ἅγιον ὄρος νικητῆς, ἐχάρισε
 πολλά τινα τῷ μοναστηρίῳ σκευὴ χρυσᾶ, καὶ ἀρ-
 γυρᾶ, καὶ ἄλλα πολύτιμα πράγματα, πρὸς καλ-
 λωπισμὸν· καὶ εἰς τὴν Μακεδονίαν, ἔδωκε τρία
 μετόχια, καὶ εἰς τὰς Σέρρας ἑπτὰ.

Ἐν δὲ τῷ 6370, ἔτει, ἦλθον Ἄραβες καὶ Σα-
 ρακηνοὶ ἀπὸ Συρίας, φονεύοντες τοὺς Χριστιανούς,
 καὶ κουρσεύοντές τους, καθ' ὃν καιρὸν ἐμαρτύρισαν
 καὶ οἱ ἅγιοι τεσσαράκοντα δύο μάρτυρες, ἐν τῷ
 Ἀμμορίῳ· καὶ φθάσαντες ἕως καὶ εἰς τὸ ἅγιον
 Ὄρος, ἐπάτησαν καὶ τὸ μοναστήριον τούτο, καὶ
 τὸ ἐγύμνωσαν παντελῶς, καὶ τοὺς ἐν αὐτῷ Δείους
 πατέρας ἐφόνευσαν καὶ ἠχμαλώτευσαν, ἐπῆραν δὲ
 καὶ τὴν χρυσοπάμφυλον σκέπην τοῦ ναοῦ, ἀλλὰ
 καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν μέσα, ἤψαν φωτίαν, καὶ
 τὴν ἐμαύρισαν μὲ τὸν καπνόν· τόσον, ὅτι πλέον
 ἢ ὠραιότητα ἐκείνη τῶν ψηφίδων ἱστορία δὲν
 φαίνεται· ἔμεινε δὲ μόνον ἡ ἱστορία τῆς Θεοτό-
 κου ἐπάνωθεν, καὶ τὸ Χαῖρε κεχαριτωμένη· ὁ δὲ
 φύλαξ τοῦ ἀγίου καὶ ἱεροῦ βήματος πρὶν νὰ
 φθάσουν οἱ Ἄραβες, πέρνωντας τὸν τίμιον σταυ-
 ρόν, καὶ τὴν κτητορικὴν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου,
 ἔρριψέντα μέσα εἰς τὸ πηγάδι, ὅπου εἶπομεν ἀνω-
 τέρω, πῶς ἦτον ὑποκάτωθεν τῆς ἀγίας τραπεζῆς·
 καὶ μίαν λαμπάδα μετ' αὐτῶν, ἀναμμένην, καὶ
 τὰ ἐσκέπασεν ἄνωθεν ἐπιτήδεια· καὶ εὐγαίνοντας
 νὰ φύγη, τὸν ἔπιασαν οἱ βάρβαροι, καὶ τὸν ἐπῆ-
 ραν αἰχμάλωτον, καὶ τὸν ἐπούλησαν εἰς τὴν Κρή-
 την· καὶ μετὰ ἑβδομήκοντα χρόνους, λυτρωθεὶς
 τῆς αἰχμαλωσίας, ἐπανῆλθε πάλιν εἰς τὸ μονα-
 στήριον, καὶ ἔβαλε μετάνοιαν εἰς αὐτό· μετὰ δὲ
 τινὰς ἡμέρας, ἄρχισε νὰ ἐρωτᾷ τὸν τότε καθη-

γούμενον τοῦ μοναστηρίου Νικόλαον, περί τῆς κτητορικῆς εἰκόνης· ὁ δὲ ὡς ἤκουσε τοιοῦτον ἐρώτημα, ἦλθεν εἰς ἀπορίαν, καὶ ἔκστασιν· τέλος πάντων, διὰ τὴν συντέμω τὸν λόγον, ποιήσαντες προσευχὴν, ἐφ' ὧραν ἱκανὴν, καὶ ἀνοίξαντες τὸ στόμιον τοῦ πηγαδίου, τοῦ ὑπὸ τὴν ἀγίαν τράπεζαν, θεωροῦσιν, ὅτι ἦτον μέσα καὶ ἡ εἰκὼν τῆς Θεοτόκου σῶα, καὶ ἡ λαμπὰς ἀκόμι ἀναμμένη, καὶ ὁ σταυρὸς ἔμπροσθεν ταύτης· καὶ ἔδωσαν δόξαν τῷ Θεῷ· καὶ εὐγάζοντες τὰ ἐκείθεν, τὰ ἔστησαν εἰς τὸ ἁγίου βῆμα, ὅπου καὶ μέχρι τῆς σήμερον φαίνονται, πανευλαβῶς ὑπὸ πάντων προσκυνούμενα, καὶ τιμώμενα. Ἐν τούτῳ τρεῖς ἐρχόμενοι εὐγενεῖς ἄρχοντες, Ἀθανάσιος δηλαδὴ, Νικόλαος, καὶ Ἀντώνιος εἰς τὸ ἅγιον ὄρος, ἐντόπιοι ἀπὸ τὴν Ἀδριανούπολιν, ἠθέλησαν νὰ ἀνεγείρωσιν ἐκβάθρων ἕν μοναστήριον, μὲ ἔξοδα ἐδικάτους· καὶ ἔβαλεν ὁ καθεὶς των, φλωρία χιλιάδας τρεῖς· καὶ ἐλθόντες πρὸς τὸν ἅγιον Ἀθανάσιον, τὸν ἐν τῷ Ἄθῳ τότε ὑπάρχοντα, ἐξωμολογήσαντο τὸν σκοπὸν τους· ὁ δὲ ἅγιος τὸς εἶπεν, ὅτι αὐτὰ τὰ ἄσπρα δὲν εἶναι ἀρκετὰ εἰς οἰκοδομὴν νέου μοναστηρίου· μόνον ἂν θέλετε, ἀκολουθήσατέ μοι· τῶν δὲ ὑπακουσάντων, ἤγαγεν αὐτοὺς ὁ ἅγιος, εἰς τὸ μοναστήριον τοῦτο τοῦ Βατοπαιδίου· καὶ ἔδειξεν αὐτοῖς τὸ κάλλος τῆς τοποθεσίας αὐτοῦ, καὶ τὴν φθορὰν, ἣν ἐποίησαν εἰς αὐτὸ προλαβόντως οἱ Σαρακηνοί· καὶ ἔδωκέν τους βουλήν, ὅτι θέλουσιν ἔχει πολλαπλάσιον τὸν μισθὸν ἐκ Θεοῦ, ἂν τοιοῦτον ἀνακαινίσωσι μοναστήριον· ἤρρεσεν αὐτοῖς ἡ τοῦ ἀγίου βουλή, καὶ μετὰ προθυμίας ἐπιχειρήσθησαν τὸ θεῖον τοῦτο

ἔργον, καὶ τὸ ἀνεκαίνισαν, ἀπαρτίζοντες το ὡς ἦτον καὶ πρότερον· οἵτινες καὶ μοναχοὶ γερόμεθοι εἰς αὐτὸ, καὶ θεαρέστως πολιτευσάμενοι, ἀνεπαύσαντο ἐν Κυρίῳ· τῶν ὁποίων τὰ ἅγια λείψανα, καίτονται μέσα εἰς τὸν ἔσω τῆς Ἐκκλησίας νάρθηκα, καὶ ἐορτάζονται δις τοῦ ἔτους, τῇ τε δεκάτῃ ἐβδόμῃ τοῦ Δεκεμβρίου, καὶ τῇ πέμπτῃ τῆς Πεντήκοστῆς· χάριν δὲ τοῦ θαύματος ἐκείνου, τῆς εὐρέσεως δηλαδὴ τῆς σεβασμίας εἰκόνης, τελεῖται παράκλησις εἰς τὴν Θεοτόκον, πᾶσαν δευτέραν τῆς ἐβδομάδος· καὶ πᾶσαν τρίτην, γίνεται λειτουργία· ἀλλὰ καὶ ὁ ἱερός Σάββας, ὁ κτήτωρ τοῦ μοναστηρίου τοῦ Χιλανταρίου, ὁμοῦ μετὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Συμεὼν, ἔκτισαν εἰς τὸ αὐτὸ μοναστήριον τοῦ Βατοπαιδίου παρακλήσια ἕξ· α. εἰς τιμὴν τοῦ σωτῆρος· β. τῶν ἀγίων Ἀναργύρων· γ. τοῦ ἀγίου Γεωργίου· δ. τῶν ἀγίων Θεοδώρων· ε. τοῦ Προδρόμου· ε. τοῦ ἀγίου Νικολάου· καὶ ἐχάρισαν εἰς αὐτὸ καὶ τὸ λεγόμενον προσφῶριον, μὲ τὸν τόπον τοῦ καλοῦ κάστρου, καὶ τῆς κομητίσσης, καὶ ἔγιναν νέοι κτήτορες, καὶ ἐορτάζονται τῇ ιδ' τοῦ Ἰανουαρίου μηνός· Ἐκαλλώπισαν δὲ τὸ αὐτὸ, καὶ οἱ ἐν Βασιλεῦσιν αἰοίδιμοι, Μανουὴλ ὁ Κομνηνός, καὶ Ἀνδρόνικος ὁ Παλαιολόγος, καθὼς φαίνεται ἀπὸ τὰ χρυσόβουλα ὅπου ἔδωσαν εἰς αὐτὸ· τοῦτος ὁ ναὸς εἶναι μέγας καὶ θαυμαστός· καὶ ἔχει κιόνια τέσσαρα, πάνυ ἐξάιρετα καὶ μεγάλα, πορφυρῦχρυσα, αἶροντα τὸν δόλον τῆς ἐκκλησίας σταυροειδῶς· καὶ ἐπάνω εἰς τὰ δύο κιόνια ὅπου εἶναι πρὸς τὸ τέμπλον, εἶναι ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου ἱστορισμένος διὰ μουσίου, ἦτοι διὰ ψηφίδων χρυ-

σῶν. Εἶναι τὸ τέμπλον του μὲ κολώναις, καὶ μάρμαρα πάνυ ὠραία· καὶ ἔξωθεν τούτων, ἕτερον ξύλινον, πανταχόθεν περικεχρυσωμένον, μὲ τέχνην ἀμίμητον· τὸ ἔδαφος τοῦ ναοῦ εἶναι ὅλον μὲ μάρμαρα λαμπρά, καὶ πορφυρᾶ κατεστρωμένον, εὐαρμόστως εἰς κάλλος καὶ θαῦμα τῶν θεωμένων· εὐρίσκεται μέσα εἰς τὸ ἅγιον βῆμα, κιβώτιον εὐμορφον, μέσα εἰς τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ ἀγία Ζώνη τῆς Θεοτόκου, ἣτις ἔχει ἐγκόλπια πολύτιμα, καὶ μαργαριτάρια, καὶ ἀκριβὰ λιθαράκια, ἐπάνω εἰς μαῦρον βελλοῦδον.

Ἡ Κάρα τοῦ ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, σῶα καὶ ὁλόκληρος.

Ἡ Κάρα τοῦ ἀγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου.

Ἦτον καὶ ἡ Κάρα τοῦ ἀγίου Ἀνδρέου Κρήτης, πλὴν οἱ πατέρες τοῦ μοναστηρίου τούτου, ἀπὸ χρόνους πολλοὺς, τὴν ἐπέσφεραν ὡς κειμήλιον πολύτιμον τῷ εὐσεβεστάτῳ πάσης Ῥωσσίας μεγάλῳ βασιλεῖ. Τὸ ποδᾶριον τοῦ ἀγίου Ἀποστόλου Βαρδολομαίου.

Λείψανον τοῦ ἀγίου Θεοδώρου τοῦ Στρατηλάτου· τοῦ ἀγίου Παντελεήμονος· μέρος πολὺ τοῦ τιμίου ξύλου τοῦ ζωοποιῦ σταυροῦ τοῦ Κυρίου μας.

Ἀπὸ τὸν κάλημον καὶ τὸν σπόγγον μέρη τινα. Τῆς ἀγίας Παρασκευῆς τῆς Ῥωμαίας τὸ ποδᾶρι μὲ ὅλον τὸ καλλίγιον· τοῦ ἀγίου μάρτυρος Κηρύκου μέρος.

Μύρον τίμιον τοῦ ἀγίου μεγαλομάρτυρος Δημητρίου. Καὶ ἕτερα πλείστα.

Καὶ τὸ θαυματουργὸν χέρι τῆς ἀγίας Μαρίας· τὸ ὁποῖον φανερὰ, καὶ ἕως τὴν σήμερον θαυματουργεῖ· διώκει δαίμονας, καὶ θεραπεύει

πᾶσαν ἀσθένειαν· ἐκεῖνο ὅπου εἶναι περισσότερο ἀπὸ ὅλα, καὶ θείας καὶ θαύματος ἄξιον, εἶναι τὸ ποτήριον τῷ ὑάσπινον· τὸ ὁποῖον εἰς τοὺς ὀρώοντας, δείχνει διάφορα χρώματα λαμπρὰ καὶ ὠραία· ὁ δὲ ἀγιασμός ὅπου γένη εἰς αὐτὸ, ἰατρεῦει κάθε εἶδος ἀρρώστιας, εἰς τοὺς μετὰ πίστεως δεχομένους, καὶ πίνοντας, καὶ ραντίζομένους εὐλαβῶς ἀπ' αὐτό. Εὐρίσκονται δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ πάντιμα λείψανα διαφόρων· τὰ ὁποῖα ἡμεῖς, ζητοῦντες τὴν συντομίαν, δὲν τὰ ἐγράψαμεν ὅλα. Εἶναι δὲ καὶ φιάλη θαυμαστὴ ἔμπροσθεν τοῦ ναοῦ, μὲ κουδούκλιον ἐπάνωθεν διπλοῦν, ἔξωθεν τε καὶ ἔσωθεν, μὲ κιόνια μαρμαρένια· ἐπάνω δὲ εἰς τὰ κεφαλοκόλωνα, εἶναι τὰ ὀνόματα τῶν βασιλέων καὶ κτιτόρων τοῦ μοναστηρίου ἐγγεγλυμμένα, Γιώσασαφ δηλαδή, καὶ Ματθαίου τῶν Καντακουζηνῶν, καὶ Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ· ἔμπροσθεν δὲ τῆς φιάλης, εἶναι τὸ περιβόητον τραπέζαριον, σταυροθολικόν, ὡς καὶ τὸ τῆς Λαύρας τοῦ ἀγίου Ἀθανασίου. Καὶ ἔχει μαρμαρένια τραπέζια, διὰ τοὺς πατέρας τὸν ἀριθμὸν εἰκοσιτέσσαρα, καὶ τὴν ἡγουμενικὴν τράπεζαν ἐξαιρέτως, πάντα θεωρίας καὶ θαύματος ἄξια· τὸ καμπαναρεῖον ἔχει σκαλιά τριάκοντα πέντε ἕως τὸ πάτωμα, καὶ ἐκεῖ καὶ ἐπάνω ἔχει ἄλλα πατώματα πέντε· τὸ δὲ καθ' ἓνα πάτωμα, ἔχει σκαλιά ὀκτώ. Ἐσω δὲ εἰς τὸ ἅγιον βῆμα ἵσταται καὶ ἡ θαυματουργὸς καὶ πολύτιμος εἰκὼν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου· ἡ ὁποία ἐστάθη χρόνους ἑβδομήκοντα μέσα εἰς τὸ πηγάδι τοῦ ἀγίου βήματος μὲ τὴν λαμπάδα ἔμπροσθεν τῆς, διαπαντὸς ἀναπτομένην, ὡς εἴρηται· καὶ εἰς τόσους χρόνους, οὔτε ἡ εἰκὼν διεφ-

Σάρη, οὔτε ἡ λαμπὰς ἐσβέσθη, τὸ σύνολον· τὸ δὲ πηγάδιον εἶναι ὑποκάτωθεν τῆς ἀγίας τραπέζης· εἶναι δὲ ἡ εἰκὼν μὲ μίγματα εὐώδη συνθεμένη· ἡ ὁποία καὶ ἴσταται ὀπισθεν τῆς ἀγίας τραπέζης, ἐπάνωθεν τοῦ ἱεροῦ συνθρόνου, μὲ τὴν ἴδιαν ἐκείνην λαμπάδα ἐνώπιόν της. Ἐκεῖ εἶναι καὶ τὰ δύο εἰκονίσματα τῆς βασιλίσσης Θεοδώρας· διὰ τὰ ὁποῖα, λέγει ὁ χρονογράφος, πῶς νὰ τὰ ὠνόμασε νινία· καὶ εἶναι ἐκεῖνα τὰ ἴδια· κρέμονται δὲ ἐπάνωθεν τοῦ ἡγουμενικοῦ στασιδίου.

Εὐρίσκεται ἐκεῖ καὶ ἓνας σταυρὸς, ἐγκοσμημένος μὲ λίθους καὶ μαργάρους τιμίους. Καὶ ἓνα κομπολόγιον κεχριμπαρένιον ὑπερθαύμαστον· τόσου δὲ εἶναι τὸ τραπεζαρεῖον τῶν πατέρων κατ' εὐθεῖαν μὲ τὴν ἐκκλησίαν, ὅτι ἀπὸ τὴν ἡγουμενικὴν τράπεζαν, διὰ τῆς μεγάλης πύλης τοῦ ναοῦ, φαίνεται ἡ ἀγία τράπεζα τοῦ Ἱεροῦ βήματος· ἔχουσι δὲ καὶ συνήθειαν ἐπαινετὴν οἱ ἐκεῖσε ἅγιοι πατέρες, ὅτι ἀφοῦ συκωθοῦσιν ἀπὸ τὴν τράπεζαν, εἰσέρχονται εἰς τὴν ἐκκλησίαν μετ' εὐταξίας, προπορευομένων λαμπάδων· καὶ ἐκεῖ ποιῶσιν εὐχαριστίαν, καὶ συγχωροῦσιν ὅλους τοὺς χριστιανούς, ὅσοι ποτὲ ἐλέησαν, ἢ ἐλεοῦσι τὸ ἅγιον μοναστήριον τοῦτο, καὶ τοὺς ἐν αὐτῷ ἀσκουμένους πατέρας· ἐπάνω δὲ εἰς τὴν πόρταν τοῦ Νάρθηκος, εἶναι ὁ Δεσπότης Χριστὸς, ζωγραφισμένος διὰ ψηφίων, καὶ ὁ εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου παραπλησίως. Εἰς δὲ τὸν τοῖχον τοῦ Νάρθηκος, εἶναι καὶ μερικοὶ ἀπὸ τοὺς Βασιλεῖς, καὶ κτήτορας τοῦ μοναστηρίου, μετὰ μουσίου ζωγραφισμένοι. Ἐξω δὲ εἰς τὸν μικρὸν Νάρθηκα, εἰς τὸ ἀριστερὸν μέρος, εἶναι ἱστορισμένη καὶ

ἐκείνη ἡ εἰκὼν τῆς Θεοτόκου· τὴν ὁποίαν ἓνας Διάκονος Συμβαθεὶς κατὰ τοῦ κελλαρίτου, πῶς δὲν τοῦ ἔδωσε κρασί διὰ νὰ πῖη, ἐκτύπησεν ὡς ἀνόητος μὲ τὸ μαχαίριον, εἰς τὸ δεξιὸν μάγουλον πλεσίον τοῦ ὀφθαλμοῦ· ὅθεν ἐξῆλθεν (ὦ τοῦ Σαύματος) αἷμα πολὺ· καὶ ἀπὸ τότε τὴν ὠνόμασαν ἐσφαγμένην· ἄπτει δὲ καὶ κανδήλιον ἀκοίμητον ἐμπροσθεν της, μέχρι τῆς σήμερον· τὸ δὲ ἐκχυθὲν αἷμα, φαίνεται εἰς τὸ πρόσωπον, ἐπάνω εἰς τὴν πληγὴν, ἕως τῆς σήμερον· ὁ δὲ ἐλεεινὸς ἐκεῖνος διάκονος, τῆς ὥρας, ἔμεινε τυφλός· καὶ μετὰ ταῦτα, ποιήσας ἐνώπιον τῆς εἰκόνος ἐκείνης στασιδίον, ἐπροσεύχετο ἀεννάως ἐκεῖ, μετὰ φόβου καὶ τρόμου, ἕως τέλους ζωῆς του· εἰς τὸν ὁποῖον ἡ εὐσπλαγχνος Θεοτόκος πάλιν ἐχάρισε τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν του, καὶ τὸ πταῖσμά του ἐσυγχώρησεν· ἡ χεὶρ ὅμως ἡ οὕτω τολμηρῶς πλῆξασα τὴν εἰκόνα, ἔμεινεν ἕως τέλους κατάξηρος· καὶ τώρα κεῖται ἀπὸ τότε ἡ χεὶρ ἐκείνη ἐμπροσθεν τῆς εἰκόνος, εἰς μαρτύριον τοῦ τότε γεγονότος φρικτοῦ Σαύματος, πρὸς σωφρονισμόν τῶν πολλῶν, καὶ δόξαν τῆς Θεοτόκου· τὰ δὲ ἀναλογεῖα τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι ἀξιοθέατα· ὧν τὸ μὲν τοῦ δεξιοῦ χοροῦ, ἔχει γλυπτὸς τοὺς εἰκοσιτέσσαρας οἴκους τῆς Θεοτόκου· τὸ δὲ ἄλλο, ἔχει πλουμία διάφορα καὶ ποικίλα, μὲ ἱστορίαν· τὸ ἔδαφος τοῦ Ναοῦ, καὶ οἱ Νάρθηκες, ἔσω καὶ ἔξω, εἶναι μετὰ λαμπρῶν καὶ στιλπνοτάτων μαρμάρων, τῷ χρώματι πορφυρῶν, ἐστρωμένοι· τὸ στασιδίον τοῦ ἡγουμένου πάνυ ὠραῖον· εἰς δὲ τοὺς χορούς, καὶ ἔσω τοῦ βήματος, κρέμονται εἰκονίσματα πλείονα τῶν ἑκατὸν, ὅλα Μοσκόβικα, ἀργυροχρυσωμένα· εἰς

τὸ δεξιὸν μέρος τῆς Ἐκκλησίας, καθὼς εἰσεβαίνομεν, εἶναι παρεκκλήσιον τοῦ ἁγίου Νικολάου· εἰς δὲ τὸ ἀριστερὸν, τοῦ ἁγίου Δημητρίου. Ἐκεῖ εἶναι καὶ μία εἰκὼν τῆς Θεοτόκου, εἰς μίαν καμάραν ἱστορισμένη· ἡ ὁποία ἐφώνησε τῆς βασιλίδος, μὴ εἰσελθεῖν ἔνδον τοῦ Θεοῦ Ναοῦ· ἡ δὲ ἱστορία αὕτη, ὡς ἐν συντόμῳ, εἶναι τοιαύτη· κατὰ τὸ εὐγ. ἔτος, ἡ βασίλισσα Πλακιδία, γυνὴ Κωνσταντίου τοῦ βασιλεύοντος εἰς Ῥώμην, θυγάτηρ δὲ τοῦ βασιλέως Θεοδοσίου, ἔθετό βουλήν μετὰ τοῦ ἀνδρός της, νὰ ἔλθῃ εἰς προσκύνησιν τοῦ παρόντος μοναστηρίου, καὶ νὰ ἰδῇ καὶ τὸν ἀδελφόν της Ἀρκαδίον, ὄντα ἐν Κωνσταντινουπόλει· καὶ δὴ ἐρχομένη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Σαλάσσης, καὶ φθάσασα εἰς τὸν λιμένα τοῦ Βατοπαιδίου, τὸν λεγόμενον γυναικεῖον, ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ πλοίου ἔξω εἰς τὸν αἰγιαλόν· οἱ δὲ πατέρες τοῦ μοναστηρίου εὐγῆκασιν εἰς προὔπαντησιν ταύτης. Καὶ φθάνοντες εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, αὐτοὶ μὲν εἰσέβησαν εἰς τὸν Ναόν, ἀπὸ τῆν μεσιακὴν πόρταν τοῦ Ναοῦ τὴν μεγάλην· ἡ δὲ βασίλισσα εἴτε ἐκ Θεοῦ ὁδηγηθεῖσα, εἴτε καὶ διὰ ταπεινώσιν καὶ εὐλάβειαν, δὲν ἠθέλησε νὰ εἰσέλθῃ διὰ τῆς χαλκῆς πύλης, ἀλλὰ διὰ τῆς βορεινῆς, ὅπου εἶναι πλησίον εἰς τὸ πηγάδι· καὶ ὡς ἔβαλε τοῦτον σκοπὸν, πάντα τῆς ἦλθε φωνὴ ἀοράτως, ὅπου τῆς ἤλεγε· στάσου, καὶ μὴν ὑπάγῃς παρεμπρὸς, νὰ μὴ πάθῃς κακόν· ἡ δὲ, ὡς ἤκουσε τὴν τοιαύτην φωνήν, ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ φόβου χαμαί, καὶ ἤρξατο κλαίειν, καὶ δέεσθαι τοῦ Θεοῦ νὰ τῆς συγχωρήσῃ τὸ πταῖσμα τοῦτο τῆς τόλμης· ὅθεν καὶ ἀνήγειρον ἐκεῖ Ναόν ἕτερον, εἰς τιμὴν τοῦ ἁγίου Δη-

μητρίου· εἰς δὲ τὸν τόπον ἐκεῖνον, ὅθεν ἠκούσθηκεν ἡ φωνή, ἔβαλε καὶ ἱστόρησαν τὴν εἰκόνα τῆς Θεομήτορος· καὶ ὤρισε νὰ ἄπτη ἔμπροσθεν τῆς ἀενάως κανδήλιον ἐν· τὸ ὁποῖον φυλάττεται καὶ ἔως τῆς σήμερον· ἐπονομάζεται δὲ ἡ εἰκὼν ἐκείνη, ζωοδόχος· ἡ δὲ Βασίλις φθάσασα εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἐδιεγγήθη τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῆς Ἀρκαδίου, τὸ Σαῦμα· ὁ δὲ πάραυτα ἔστειλεν εἰς τὸ Μοναστήριον βοήθειαν τῶν πατέρων, καὶ ἀφιερῶματα διάφορα· ἐχάρισε δὲ καὶ ἀγέλας ζώων, καὶ ἄλλα πολλὰ εἰσοδήματα τῷ μοναστηρίῳ· ἔδωκεν ἀκόμι καὶ τὸ ὠραιότατον μετόχιον εἰς τὸ περιθεώριον, ὁμοῦ καὶ τὸ τέταρτον μέρος τῆς παραθαλασσίας λίμνης, καὶ ἐργαστήρια πέντε, μέσα εἰς τὸ καστέλι, καὶ σιτηρέσιον ἐπρόσταξε νὰ ἔρχεται εἰς αὐτὸ, τὸν κάθε χρόνον ἀπὸ τὸν Οἰκονόμου, χρυσίου λίτρας δώδεκα, καὶ ἀργυρίου λίτρας δεκαεπτὰ· τὸ ὁποῖον καὶ ἔως τῆς σήμερον εὐρίσκεται εἰς τὸν παλαιὸν κώδικα τοῦ μοναστηρίου σημειωμένον· αὐτὸς δὲ οὗτος ὁ βασιλεὺς Ἀρκαδιος ἔστησε καὶ τὴν μεγάλην καὶ οὐρανομήκη κολώναν ἐκείνην καὶ ἀξιοθέατον ἐν Κωνσταντινουπόλει, κατὰ τὸν νῦν λεγόμενον, γυναικεῖον φόρον, ἐπάνω εἰς τὴν ὁποίαν τριγύρωθεν, διὰ προσταγῆς του, ἐγλύφθησαν ὅλα τὰ κατορθώματα, καὶ οἱ πόλεμοι, καὶ ναυμαχίαι, καὶ νίκαι τοῦ Πατρός του Θεοδοσίου. Ἐχει δὲ καὶ πολυέλαιον ἢ Ἐκκλησία εἰς τὸ μέσον, ὠραιότατον, καὶ ἀξιοθαύμαστον κατὰ πολλά· ἐπάνωθεν δὲ τοῦ Νάρθηκος, εἶναι βιβλιοθήκη πλουσιωτάτη· εὐρίσκεται δὲ καὶ ἄλλη βιβλιοθήκη ἐν τῷ σκευοφυλακείῳ, πολλῶν καὶ χρησιμωτάτων βιβλίων· ὑποκάτωθεν

δὲ τῶν κατηγουμένων, ὁράται καὶ ἄλλη μία θαυματουργὸς εἰκὼν τῆς Θεοτόκου, εἰς τὸ παρεκκλήσιον, τὸ ἐπονομαζόμενον τῆς παραμυθίας, ἤγουν παρηγορίας, ἐπάνωθεν τῆς σκάλας, ἀναβαίνοντας δεξιὰ, εἰς τὸν τοῖχον ἱστορισμένη· ἡ ὁποία μίαν φορὰν ἔστρεψεν (ὦ τοῦ θαύματος) τὸ πρόσωπόν της πρὸς τὸν Ἠγούμενον τοῦ μοναστηρίου, καὶ τοῦ ἐφάνερωσε τὴν ἐπιβουλὴν τῶν ληστῶν, καὶ καταδρομὴν τῶν κλεπτῶν, ὅπου ἔμελλαν νὰ κάμουσιν εἰς τὸ μοναστήριον, καὶ οὕτως ἐφυλάχθη ἀνεπηρέαστον· φαίνεται δὲ καὶ ἕως τῆς σήμερον ἔτι γυρισμένον τὸ πρόσωπον τῆς εἰκόνης ἐκείνης, πρὸς τὰ δεξιὰ· καὶ ἔμπροσθέν της, ἄπει κανδήλιον ἀκοίμητον ἀεννάως, καὶ λαμπὰς μεγάλη, πρὸς τιμὴν μὲν τῆς εἰκόνης, μνήμην δὲ τοῦ τούτου φρικώδους, ὡς ἀληθῶς θαύματος. Ἐπάνωθεν δὲ τοῦ Νάρθηκος τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας, εἶναι καὶ κατηχούμενα· καὶ ἀπ' αὐτὰ πρὸς ἀνατολὰς, φαίνεται τὸ πανθαύμαστον τέμπλον τοῦ βήματος, καὶ ὅλος ἀπλῶς ὁ Ναός· ἔχει καὶ ὠρολόγιον μέγα ἐγγὺς τῶν κατηγουμένων, ἐπὶ πύργου ὑψηλοῦ· πλησίον δὲ τοῦ ὠρολογίου ἀραδικῶς, εἶναι παρεκκλήσια τέσσαρα. Ἔχει δὲ τοῦτο τὸ Μοναστήριον, πύργους ὑψηλοὺς πέντε· καὶ ἄλλους μικροτέρους, τέσσαρας· καὶ λουμπάρδας μεγάλας, καὶ θαυμαστάς· καὶ μάλιστα μίαν ὑπὲρ τὰς ἄλλας κομματιαστὴν, τεχνικώτατα ἡρμοσμένην μὲ βίδαις· ἔχει καὶ κελλῖα πολλὰ θαυμαστά ἐν τάξει, πρὸς ἀνάπαυσιν τῶν θελόντων μονάσαι ἐν αὐτῷ, καὶ διαβιῶσαι μετὰ ἡσυχίας· καὶ τὰ λοιπὰ τοῦ μοναστηρίου, εὐμορφα, καὶ ἐξαίσια· ἤγουν νοσοκομεῖον, ράπτارهϊον, ἐλαιοτριβεῖον, καὶ τὰ ἄλλα,

καθὼς καὶ τὰ τῆς μεγάλης Λαύρας· καὶ ἡ τοποθεσία τοῦ μοναστηρίου εἶναι πελλὰ θαυμάσιος, στολισμένη πανταχόθεν μὲ εὐμορφα καὶ κάρπιμα δένδρα, καὶ μὲ νεραντζίαις, καὶ κυπαρίσσια· μὲ περιβόλια εὐμορφα· καὶ εἰς μὲν τὸ δεξιὸν μέρος τοῦ μοναστηρίου, εἶναι ὁ ἀρσανᾶς· εἰς δὲ τὸ ἀριστερόν, εἶναι τὸ κοιμητήριον τῶν πατέρων· πλησίον δὲ τῆς μεγάλης πόρτας τοῦ μοναστηρίου, εἶναι μία κολυμβήθρα εὐρύχωρος, καὶ βαθεῖα, καὶ κάτωθεν ταύτης, μύλος· ὅστις καὶ δουλεύει μὲ τὸ συναθροϊζόμενον εἰς αὐτὴν ὕδωρ· ἔχει δὲ παρεκκλήσια ἔσω, καὶ ἔξω, τὸν ἀριθμὸν δεκατέσσαρα. Καὶ λιμένα πανθαύμαστον, καὶ εὐρύχωρον. Ἔχει καὶ ἔξωθεν εἰς διαφόρους τόπους σκήτας, κελλῖα, πύργους, μύλους, ἡσυχαστήρια, μὲ περιβόλια, καὶ ἀμπέλια εὐμορφώτατα· καὶ εἰς ὅλα τὰ πάντα εἶναι εὐμορφον τοῦτο τὸ Μοναστήριον καὶ ἀξιοθέατον, εἰς τόσον ὅπου ἀνθρωπίνη γλῶσσα, δύσκολα ἠμπορεῖ νὰ τὸ περιγράψῃ ἀξίως· ἀλλὰ ἀρκαῦσιν ἰδοὺ καὶ τοσαῦτα.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ

ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΥ ΤΟΥ ΧΙΛΑΝΤΑΡΙΟΥ.

Τὸ θεῖον καὶ ἱερὸν μοναστήριον τοῦ Χιλιανταρίου, εἰς τὸν αἰγιαλὸν, εὐμορφον Ἀρσανᾶν, με πύργον ὑψηλὸν, καὶ τεῖχος θαυμασίον· ἐπάνω δὲ πρὸς τὸ ὄρος, εἶναι τὸ μοναστήριον, μέγα ὡς ἀληθῶς, καὶ ἀξιοθέατον· οὗ ὁ Ναὸς τιμᾶται εἰς ὄνομα τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τῶν εἰσοδίων, ὅλος μολυβοσκέπαστος, καὶ εἶναι ἀνοικοδόμησις, δι' ἐξόδων τοῦ βασιλέως Σερβίας καὶ Ῥωμανίας Στεφάνου, γαμβροῦ δὲ τοῦ Αυτοκράτορος Ῥωμαίων Ῥωμανοῦ· ἔχει κιόνια μαρμαρένια λευκά καὶ μεγάλα, τέσσαρα, καὶ εἰς τὸν Νάρθηκα δύο, καὶ εἰς τὸν παρέξω Νάρθηκα, ἤγουν τὸν πρόναον, ἕτερα κιόνια δύο· ἡ στρωσίς του εἶναι μετὰ μαρμάρων λευκῶν, καὶ ψηφίων πολυχρωματίστων ὠραῖσμένη, τερπνὴ καὶ ἀξιοθέατος· τὰ φωστικά τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι κατασκευασμένα εἰς σχήματα καὶ εἰκόνας τῶν Ἐορτῶν καὶ ἁγίων· στασιδία εἰς τοὺς χοροὺς ἔχει κάλλιστα, καὶ τεχνικώτατα, καὶ μάλιστα τὸ Ἡγουμενικόν, τὸ ὁποῖον ὑπερβαίνει ὅλα τὰ τῶν ἄλλων μοναστηρίων Ἡγουμενικά, εἰς τὴν ὠραιότητα καὶ τὸ μεγαλεῖον· ἡ Ἐκκλησία ἔχει πόρταις ἐπτὰ· καὶ εἰς τὴν μέσην, πολυέλαιον πρέντζινον θαυμαστόν· εἰς τὸ ἅγιον Βῆμα, εὐρίσκονται τρεῖς σταυροὶ ξύλινοι ἀργυροχρυσωμένοι, ἔργον ἀξιοθαύμαστον· ἡ εἰκόνες εἶναι ἐγκεκοσμημέναις μετὰ χρυσοῦ, καὶ λίθων πολυτίμων· ἔχει κανδήλια χρυσο-

ταλλένια ἀπὸ μέταλλον ἀξιόλογα· ὁ τρούλος τῆς Ἐκκλησίας, ἕνας καὶ μέγιστος· ὁ δὲ Νάρθηξ ἔχει δύο τρούλους· καὶ ὁ ἔτι παρέξωθεν Νάρθηξ, ἕνας· οἱ ὁποῖοι, μακρόθεν φαίνονται σταυροειδῶς. Τὰ ἀναλόγια καὶ ἡ θύρα τῆς Ἐκκλησίας, ἔχουσι λεπτήν τέχνην καὶ θαυμαστήν. Εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ εἰς αὐτὸν, λόγου καὶ μνήμης ἄξια. Ἐκεῖ θέλεις ἰδῆ καὶ προσκυνήσει καὶ τίμιον ξύλον τοῦ Παναγίου Σταυροῦ, τοῦ Δεσπότου μας καὶ Σωτήρος Χριστοῦ. Τὴν Κάραν τοῦ ἁγίου Εὐτυχίου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ἄλλων διαφορῶν ἁγίων τίμια Λείψανα. Κτήτορες τοῦ Ναοῦ τούτου εἶναι ἀκόμη καὶ οἱ Ἅγιοι Σάββας, καὶ Συμεὼν ὁ Πατὴρ αὐτοῦ, οἱ ἐκ Σερβίας. Τὰ δὲ λοιπὰ τοῦ μοναστηρίου, ὅλα πλούσια καὶ καλά· οἱ δὲ ἀσκούμενοι ἐν αὐτῷ Πατέρες, εἶναι Σέρβοι τὸ γένος καὶ Βέλγαροι, ἄνθρωποι ἀγαθοὶ καὶ φιλόξενοι.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ

ΣΕΒΑΣΜΙΑΣ ΚΑΙ ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΜΟΝΗΣ
ΤΩΝ ΙΒΗΡΩΝ

Τί δὲ καὶ περὶ τῆς ἱερᾶς καὶ σεβασμίας Μονῆς τῶν Ἰβήρων εἴποιμεν; Κάλλος ἀληθινὰ καὶ μέγεθος εἶναι κατ' ἀξίαν ἀνεκδιήγητον· ὡσάν ὁποῦ καὶ Κτητόρων τε καὶ Οἰκητόρων ἐξ ἀρχῆς, καὶ εἰς τὰ ἔξω καὶ εἰς τὰ ἔσω μεγαλοπρεπῶν, μεγαλοπρεπῆς ἐστάθη καὶ κτίσμα καὶ καταγωγίον· καὶ πλῆσται κατὰ διαδοχὴν ἀνελλιπῶς, καὶ τὰ αὐτῶν χαρίσματα τε καὶ προτερήματα· ἀπὸ τούσ ὁποίους, πρώτη ἢ χρυσοτρίπλοκος ἐκείνη, καὶ κατὰ γένος Ἰβηρικὴ καὶ βασιλικὴ σειρά, Ἰωάννης, Εὐθύμιος, καὶ Γεώργιος, ἔγιναν αὐτῆς πρῶτοι, καὶ Κτήτορες, καὶ Οἰκητορες καὶ Ναὸν ἐν αὐτῇ περικαλλῆ, καὶ κατὰ τὸ μέγεθος μέτριον, ἐξ αὐτῶν Σεμελίων ἤγειραν, μὲ τὸ τίμιον αὐτὸν τιμήσαντες, τῷ τιμίῳ Προδρόμου ὄνομα· εἰς τὴν ὁποίαν καὶ Σεαρέστως τὸ ὑπόλοιπον τῆς ζωῆς τους ἔζησαν, συμπαραλαβόντες εἰς ὀλίγον καιρὸν, κοινωνὸν τοῦ βίου καὶ τῆς ἀσκήσεως, καὶ εἰς τὸ θεῖον καὶ ἀγγελικὸν σχῆμα μεταρρυθμίσαντες, τὸν Ἰβηρα ἐκείνον, καὶ τῆς Ἰβηρίας γενναιότατον Στρατηγὸν Τορνίκιον· (τῷ ὁποίου καὶ ἀκόμη σώζονται μέσα εἰς τὴν αὐτὴν Μονὴν τὸ σκευοφυλάκιον, τὰ θαυμαστά ἐκεῖνα καὶ ἀχίλλεια ἄρματα· θέαμα πρὸς τοῖς ἄλλοις, εἰς τοὺς ὀρῶντας ἀξιόθεατον ἅμα καὶ πολυέραστον·) καὶ ἤθελε μείνη καὶ εἰς τὸ ἐξῆς εἰς τὴν αὐτὴν κατάστασιν τὸ ρῆθὲν μοναστήριον, εἰάν ὁ θάνατος

Ῥωμανοῦ τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως τῆς Κωνσταντινουπόλεως, δὲν ἤθελε παρακινήσῃ τὴν εὐσεβεστάτην αὐτοῦ βασίλισσαν, φοβουμένην διὰ τὴν βασιλείαν τῆς ἀπὸ τὰς συχνὰς καταδρομὰς τῶν Περσῶν, καὶ μὴ ἔχουσαν βοηθὸν παντάπασι, νὰ γράψῃ παρακαλεστικὰ γράμματα, εἰς τε τὸν Ὀσιον καὶ Θεοφόρον ἡμῶν πατέρα τὸν Ἀθανάσιον, τὸν μὴ μόνον τῆς ἱερᾶς αὐτοῦ καὶ μεγίστης Λαύρας, ἀλλὰ δὴ καὶ παντὸς τοῦ ἀγιωνύμου Ὁρους, ἡγουμενεύοντα, καὶ εἰς τοὺς τρεῖς ὁσίους πατέρας καὶ συνασκητὰς τοῦ Τορνίκιου, καθὼς προείπομεν, φανερώωντάς τους, πῶς ἀπὸ τούσ Πέρσας κινδυνεύει ἡ Βασιλεία τῆς, καὶ ὅτι εἰς ἄλλον τινα μετὰ Θεοῦ δὲν ἔχει παντελῶς τὰς ἐλπίδας τῆς, παρὰ εἰς τὸν γενναιότατον Στρατηγὸν Τορνίκιον, ὡσάν ὁποῦ εἶχεν ἀπολαύσῃ ἀπὸ αὐτὸν πολλὰς βοηθείας πρότερον, ὅταν ἐμεταχειρίζετο τὸ στρατηγικὸν ἐπάγγελμα, καὶ πῶς νὰ μὴν κάμουσι κατὰ ἄλλον τρόπον, παρὰ νὰ τῆς στείλωσι τὸν Τορνίκιον· ὅστις καὶ βλέπωντας τοὺς ἀγίους, ὁποῦ διὰ νὰ μὴν πέσῃ ἡ βασιλεία τῶν Ῥωμαίων εἰς ἔθνος βαρβαρικὸν καὶ ἄθεον, ἔστερξαν νὰ τελειώσουν τῆς βασιλείσσης τὸ ζήτημα, καὶ βιαζόμενος πολλὰ ἀπὸ τὰς παρακινήσεις αὐτῶν καὶ τὰ ἐπιτίμια, μόλις ὑπήκουσεν εἰς τοὺς λόγους τῆς, καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸ Βυζάντιον, καὶ ψηφισθεὶς μὲ πολλὴν χαρὰν ἀπὸ τῆς βασίλισσας Στρατηγός, ὤρμησε μὲ πολὺ πλῆθος Ἰβηρικὸν κατὰ τῶν ἐναντίων Περσῶν, καὶ παντελῶς τοὺς ἀφάνισε· καὶ ἐπιστρέψας μὲ πλοῦτον καὶ κούρσην πολλὰ θριαμβευτῆς εἰς Κωνσταντινούπολιν, δὲν ἤμπορῶ νὰ περιγράψω μὲ πόσῃ καὶ ποίᾳ προκοπῇ ὑπε-

δέχθη ἀπό τε τὴν βασίλισσαν καὶ τοὺς ἐπιλοίπους ἀπαντὰς· τοῦτο μόνον ἤμπορεῖ νὰ σᾶς δώσῃ ὀλίγον νὰ καταλάβετε, ποταπὸς εὐεργέτης καὶ Σωτὴρ ἐφάνη εἰς αὐτοὺς ὁ Τορνίκιος, καὶ πόσῃ τιμῇ καὶ εὐνοίᾳ ἀπόκτησεν ἐξαιρέτως ἀπὸ τὴν εὐσεβεστάτην ἐκείνην βασίλισσαν, ὅπου ἀνοίγωντας ὄλους τῆς τοῦ Βασιλικοῦ θησαυροῦς, καὶ δεικνωντάς τους εἰς τὸν Τορνίκιον, τοῦ ἔδωσεν ἄδειαν νὰ λάβῃ ὃ, τι θέλει, καὶ ὅσον θέλει, εἰς ἀμοιβὴν τῆς τοσαύτης καὶ τοιαύτης εὐεργεσίας, ὅπου τῆς ἔκαμε· καὶ αὐτὸς ἀπεκρίθη εὐθύς μὲ πολλὴν ἐλευθεριότητα, ὅτι ἐγὼ μὲν, ὦ Δέσποινα, ἄσπρα παντελῶς δὲν χρειάζομαι, διατὶ ἐσκόρπισα καὶ τὰ ἐδικά μου πρότερον· μίαν ὁμως δέησιν ἔχω νὰ σοῦ προβάλλω, καὶ παρακαλῶ νὰ τὴν εἰσακούσῃ τὸ κράτος σου, καὶ νὰ τῆς χάρισῃ τὴν ποθουμένην ἔκβασιν· καὶ αὕτη δὲν εἶναι ἄλλη, παρά, ἐπειδὴ καὶ τὸ μοναστήριον ὅπου κατοικοῦμεν, μὲ τὸ νὰ εἶναι μικρὸν τὸ μέγεθος, μᾶς κάμνει νὰ στενοχωρούμεθα, ὄντες περισσοί, καὶ μὴ παρικλειόμενοι διὰ τοῦτο μὲ εὐρυχωρίαν εἰς τὴν αὐτοῦ περίμετρον, πρόσθεσε παρακαλῶ εἰς ἐκεῖνα ὅπου ἤθελε νὰ μοῦ χάρισῃ ἢ βασιλικὴ γνώμη σι, καὶ ὅσα ἄλλα χρειάζονται· καὶ αὕξησον αὐτὸ τὸ μικρὸν μας κατοικητήριον· καὶ εἰς παραμυθίαν τοῦ γένους μας, καὶ εἰς αἰδίου μνημόσυνον τῆς χριστομιμήτου σου διαθέσεως. Εἰς τὸ ὅποιον αὐτὸ ζήτημα, καὶ ἔδειξε μεγάλην εὐπείθειαν καὶ προθυμίαν ἢ εὐσεβῆς βασίλισσα, καὶ ἐκεῖ ὅπου ἔδωσεν εἰς αὐτὸν εὐθύς καὶ μὲ τὰς δύο χεῖρας χρυσίου ἄπειρον, καὶ Ἄρχοντας ὁμοῦ ἀπὸ τοὺς πρώτους τῆς βασιλείας τῆς, διὰ νὰ ἐπιστατήσουν μὲ

πολλὴν ἐπιμέλειαν, ὅπου νὰ γίνῃ τὸ ποθούμενον μοναστήριον, καὶ εὐρυχωρότατον ἅμα καὶ ὠραιότατον, τὸ ἐπλούτισεν ἀκόμι καὶ μὲ διάφορα ὑποστατικά καὶ μετόχια· τὰ ὅποια καὶ αὕξησαν ὑστερώτερον, συνεργούσης τῆς Θεομήτορος, καὶ ἐκτίσθησαν καὶ εἰς τὸ συνόρον τοῦ μοναστηρίου, καὶ ἄλλα πολλὰ κελλῖα τε καὶ ἡσυχαστήρια· φθάνοντες δὲ μετὰ τοῦ Τορνικίου οἱ Ἄρχοντες εἰς αὐτὸ τὸ ρῆθῆν μονήριον, ἐπλήρωσαν τὸν κόπον του, καθὼς τοὺς εἶχε παραγγείλη καὶ ἡ Βασίλισσα, καὶ τὸ ἀπεκατάστησαν εἰς τὸ τοσοῦτον καὶ τοιοῦτον κάλλος καὶ μέγεθος ὅπου ἕως τῶρα ἀκόμι φαίνεται· καὶ ἐπειδὴ ὁ Ναὸς ὅπου μέσα εἰς αὐτὸ ἔκτισαν, ἐτιμήθη εἰς τῆς Θεοτόκου τὴν κοίμησιν, τοῦ ἄλλαξε καὶ τὴν ὀνομασίαν ὁ Τορνίκιος, καὶ ἀπὸ ἐκεῖ ὅπου ὀνομάζετο τοῦ Προδρόμου πρότερον, τὸ ὀνόμασεν αὐτὸς τῆς κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου ὑστερον· τὸ ὅποιον αὐτὸ ὄνομα καὶ ἐσώζετο ἀπαρράλλακτως, ἕως εἰς τὸν καιρὸν ὅπου ἐβασίλευσεν ὁ εἰκονομάχος Θεόφιλος.

Ἀφοῦ ὁμως, διὰ τὸν μεγάλον διωγμὸν τῶν ἁγίων Εἰκόνων, ὅπου ἐκίνησεν αὐτὸς ὁ ἀσεβῆς Θεόφιλος, ἐρρίφθη διὰ τὸν φόβον τῶν διωκόντων, καὶ τὴν πολλὴν εὐλάβειαν, ἀπὸ τὴν αἰοίδιμον ἐκείνην χήραν τὴν κατὰ Νίκαιαν, μία εἰκὼν τῆς Θεομήτορος θαυματουργός, εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ μετὰ χρόνους τινάς, τὴν ξένην ἐκείνην πορείαν ποντοπορήσασα, καὶ διὰ θαλάσσης ἔλθοῦσα ἀντικρὺ εἰς τὸ παρὸν μοναστήριον, ἐβαστάχθη ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ Ἰβήρος ἀσκητοῦ Γαβριὴλ (καθὼς δι' ἀποκαλύψεως τὸν ἐπρόσταξεν) ἕως εἰς τὰ ἄδυτα τοῦ Ναοῦ τῆς μονῆς, ὅπου καὶ μὴ θελήσασα νὰ στα-

Ἐπὶ ἐκινήθη δις καὶ τρίς ἀπὸ λόγου τῆς, καὶ ἐστάθη ἐπάνω εἰς τὴν πόρταν τοῦ Μοναστηρίου, ἀπὸ τότε ἔδωκεν ἀφορμὴν καὶ ὀνομάζεται μέχρι τῆς σήμερον, τῆς Θεοτόκου τῆς Πορταίτισσης. Ἀγκαλιὰ καὶ χυδαιότερον ἀπὸ τοὺς πολλοὺς, λέγεται τῶν Ἰβήρων καθὸ τάχα Ἰβηρες ἐξ ἀρχῆς ἐκτίσαν εἰς αὐτὸ Σεμελία, καὶ τὸ ἐκατοίκησαν εἰς τὸ ἐξῆς, εἰς χρόνων πολλῶν περίοδον, καὶ ἐξωδίασαν ἀρκετὰ κατὰ διαφόρους καιρὸς εἰς σύστασιν αὐτοῦ καὶ ἀνακαινίσιν, καὶ ἠγειραν ἀκόμι ἐκ Σεμελίων καὶ Ναὸν ὠραιότατον, εἰς τὸν τόπον ὅπου ἐστάθη ἡ Πορταίτισσα, ὀνομάζοντες τον μετὰ τὸ αὐτὸ ἐπίθετον, ὅπου καὶ εὐρίσκεται τῶρα ἡ εἰκὼν αὐτῆς ἡ σεβασμία καὶ χαριτόβρυτος. Ἄλλα ὡς περιγράψωμεν πρῶτον τὸν Ναὸν τὸν ἕτερον ὅπου εἶπομεν. καὶ οὕτω θέλομεν ἔλθῃ κατὰ τάξιν καὶ εἰς αὐτόν· καθ' ἐξῆς δὲ καὶ εἰς τὰ ἐπίλοιπα.

Μέγιστος τὸ λοιπὸν ὁ Ναὸς τῆς κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, ὅπου μετὰ ἐξοδα τῆς βασιλίσης ἐκτίσθη, καὶ λίαν ἀξιοθέατος, καὶ εἰς τὴν θέσιν, καὶ εἰς τὸ μέγεθος, καὶ εἰς τὸ εὐάρμοστον, καὶ εἰς τὴν συμμετρίαν, καὶ εἰς ὅλα τὰ τοιαῦτα ἐπιζητούμενα· ἡ σκέπη του, εἶναι ὅλη μολυβδίνη, κουμπέδες τέσσαρας ἔχουσα. Ἐξωθεν τῆς μεγάλης αὐτοῦ πόρτας, διὰ τῆς ὁποίας εἰσέρχονται εἰς τὸν Ναὸν ὅσοι θέλουσιν, εἶναι ἕνας νάρθηκας, ἀκουμπισμένην ἔχων τὴν σκέπην του, ἐπάνω εἰς κολῶνας δώδεκα μαρμαρένιαις. Ἐσωθεν αὐτῆς τῆς πόρτας, εἶναι ἕτερος νάρθηκας, καὶ ἐνδότερον, ἄλλος τρίτος. Εἰς τοῦ ὁποίου τρίτου, τὰ μὲν δεξιὰ ἄκρα, εἶναι ἕνα παρεκκλήσιον τοῦ ἀγίου Νικολάου· τὰ δὲ ἀριστερά, ἕτερον τῶν Ταξιαρχῶν.

Μετὰ τοὺς νάρθηκας, εἶναι ὁ καθολικὸς Ναὸς, ἐπάνω εἰς τέσσαρας μεγάλας κολῶνας πρῶτον ἐπερειδόμενος, ἀπὸ τὰς ὁποίας κάθε μία πλησιάζει ὀλίγον ἀνὰ μέρος, εἰς κάθε μίαν τῶν χορῶν ἄκραν. Ἐπειτα καὶ τὸν κάθε χορὸν, τρεῖς ἕτεροι μικρότεροι κολῶναι ὑποστηρίζουσι. Μετὰ τοὺς χοροὺς, πλησίον εἰς τὸ τέμπλον, εἶναι ἄλλαις κολῶναις τέσσαραις, πορφυρόχραις. Τὸ Τέμπλον εἶναι λεπτοτεχνικώτατον καὶ θαυμάσιον· ὕστερα ἀπὸ αὐτό, εἶναι τὸ ἅγιον Βῆμα, καὶ αὐτὸ θαυμάσιον· μέσα εἰς αὐτὸ ἐπάνω τῆς ἀγίας τραπέζης, εἶναι ἕνα γλυπτὸν καὶ περικεχρωμένον κουβούκλιον.

Τὸ ἔδαφος ὅλου τοῦ Ναοῦ, εἶναι κατεστρωμένον μετὰ διάφορα καὶ λαμπρότατα μάρμαρα. Καὶ οἱ νάρθηκες, καὶ τὰ παρεκκλήσια, καὶ ὁ καθολικὸς Ναὸς ἕως εἰς τὸ Τέμπλον, ὅλα εἶναι πεπλουτισμένα, μετὰ στασιδία πλουσιοπάροχα· ἀπὸ ὅλα ὅμως τὸ Ἡγουμενικὸν διαφέρει καὶ εἰς τὸ μέγεθος, καὶ εἰς τὴν κατασκευὴν· διατὶ εἶναι ὅλον μετὰ κόκκαλα καὶ σεντέφια καρφωμένα. Εἰς τὸν δεξιὸν καὶ ἀριστερὸν χορὸν, ἀναλόγια, καὶ πλησίον εἰς τὴν Δεσποτικὴν Εἰκόνα, προσκυνητάριον μετὰ κουβούκλιον εὐμορφον, ὅλα αὐτὰ σεντέφνια. Ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τοῦ τοίχου τοῦ καθολικοῦ Ναοῦ, ἕως ὑψηλότερον ἀπὸ τὰ στασιδία, εἶναι ὀρθομαρμάρωσις.

Ἐνωθεν αὐτῆς, εἶναι τζινία εἰς ὀλίγον τοῖχον ὠραιοπλούμιστα· τὸ ἐπίλοιπον καὶ ὅλος ὁ τόπος τοῦ Ναοῦ, εἶναι ἐξωγραφισμένος μετὰ ζωγραφίαν θαυμάσιον. Εἰς τὴν μέσσην τοῦ καθολικοῦ Ναοῦ, κρέμεται πολυέλαιος παμμεγέθης τε καὶ ἀξιοθέατος. Εἰς τὰ παράθυρα, εἶναι ὑαλία διαφορετικὰ καὶ

πανεύμορφα. Τὸ πλάτος του, εἶναι ἐξήντα ἀχνα-
ρια. Ἡ πόρταις του, ὄλαις μικραῖς καὶ μεγάλαις,
συναριθμοῦνται δώδεκα. Κατὰ τὴν δεξιάν ἄκραν,
εἰς τὸ παρεκκλήσιον τοῦ ἀγίου Νικολάου ὅπου
προεῖπομεν, εἶναι συνημμένος ἓνας πύργος, καὶ
ὑψηλὸς καὶ ἔντεχνος· μέσα εἰς τὸν ὅποιον εἶναι
ἓνα ὥρολόγιον θαυμασιώτατον, μὲ μίαν μεγάλην
καμπάναν, καὶ τέσσαρας μικράς· ἀπὸ τὰς ὁ-
ποίας, ἡ μὲν μεγάλη, εἶναι διὰ τὰς ὥρας· αἱ
δὲ μικραὶ, διὰ τὰ κάρτα· καὶ εἰς κάθε κάρτον
ὅπου ἤθελαν κτυπήσῃ αὐταί, εἶναι ἀπέξω εἰς τὸν
τοῖχον τοῦ πύργου ἔτοιμος καὶ ἓνας Ἀράπης ξύ-
λινος, μὲ ἓνα σφυρὶ εἰς τὸ δεξιὸν χεῖρ, καὶ μὲ
ἓνα κόνδιον εἰς τὸ ἀριστερόν, καὶ κτυπᾷ καὶ
αὐτὸς εὐθύς ὅπου παύσουν ἐκεῖναι· πρᾶγμα ἀλη-
θινὰ τεχνικὸν καὶ νόστιμον· μέσα εἰς τοῦτον τὸν
πύργον, εἶναι καὶ κλεῖα διωρισμένα ἐπιταυτοῦ,
καὶ κἀθηνται ἐκεῖνοι ὅπου ὑπηρετοῦσι τὸν Ναοῦ,
διὰ νὰ εἶναι ἀποκάτω ἀπὸ τὸ ὥρολόγιον, νὰ ἐ-
πιτελοῦσι τὰ πάντα, εἰς διωρισμένου καιρὸν καὶ
πρέποντα· καὶ ἡ εἴσοδος τοῦ πύργου τούτου εἶναι
ἀπὸ τὴν πόρταν τοῦ Ναοῦ ὅπου εἶναι εἰς τὴν ἄ-
κραν τοῦ δεξιοῦ τούτου μέρους· διὰ τὸ ὅποιον καὶ
μὲ τὴν περιγραφὴν τοῦ Ναοῦ τὸν ἐσύναψα. Ἐ-
ξωθεν τοῦ νάρθηκος ἐκεῖνου ὅπου προεῖπομεν πῶς
ἔχει κολώναις δώδεκα, εἶναι μία φιάλη, μὲ κου-
βούκλιον πολλὰ ὥραϊον, ἀπὸ δέκα στύλους μαρ-
μαρένιους βασταζόμενον· μέσα εἰς τὴν ὁποίαν γί-
νεται ἀγιασμός, καὶ εἰς κάθε ἀρχὴν μηνὸς,
καὶ εἰς τὴν παραμονὴν καὶ ἑορτὴν τῶν Θεοφα-
νείων.

Τὰ σκευὴ τοῦ ἱεροῦ τούτου Ναοῦ, εἶναι πολλὰ

καὶ ἀξιοθέατα· τὰ περισσότερα, ἢ σχεδόν, ὄλα,
ἀφιερώματα τῶν εὐσεβῶν τε καὶ εὐλαβῶν Μοσχό-
βων· ὁ πολυτιμώτατος ὄμμος καὶ ἀθάνατος Ξη-
σαυρός του εἶναι, τὰ πολλὰ καὶ διάφορα ἱερά καὶ
πάντιμα τῶν ἀγίων Λεῖψανα· ἀπὸ τὰ ὅποια, ὡς
εἶποῦμεν μόνον τὰ κεφαλαιωδέστερα καὶ ἐπιση-
μότερα.

Τοῦ ἀγίου Γεωργίου τοῦ μεγαλομάρτυρος,
μέρος.

Τοῦ ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου.

Τῶν ἀγίων Ἀναργύρων.

Τὸ ποδᾶριον τῆς ἀγίας Μακρίνης, σῶον.

Τοῦ ἀγίου πρωτομάρτυρος καὶ ἀρχidiaκόνου
Στεφάνου, μέρος.

Τοῦ ἀγίου Κυπριανοῦ τὸ ποδᾶριον, σῶον.

Τοῦ ἀγίου Βασιλέως Ἀμασίας μέρος.

Μύρον τοῦ ἀγίου Δημητρίου.

Τοῦ ἀγίου Ἀποστόλου Πέτρου, μέρος.

Τοῦ ἀγίου Παντελεήμονος.

Τὸ ποδᾶριον τοῦ ἀγίου Μιχαὴλ Συνάδων.

Τοῦ ἀγίου Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ,
μέρος.

Τοῦ ἀγίου Ἀποστόλου Βαρθολομαίου.

Τοῦ ἀγίου Ἀθανασίου τοῦ μεγάλου, μέρος.

Τοῦ ἀγίου μεγαλομάρτυρος Ἐρμαλαίου μέρος.

Τοῦ ἀγίου μάρτυρος Μερκουρίου.

Τοῦ ἀγίου Ἰωάννου Πατριάρχου Κωνσταντινου-
πόλεως, τοῦ Νηστευτοῦ.

Τοῦ ἀγίου Στεφάνου, τοῦ νέου.

Τοῦ ἀγίου Ὑπατίου.

Τῶν ἀγίων τεσσαράκοντα μαρτύρων μέρος.

Τοῦ ἀγίου Ἀγαθαγγέλου, μέρος.

Τῶν ἁγίων πέντε μαρτύρων, μέρη.
 Τοῦ ἁγίου Θεωδώρου, τοῦ Στρατηλάτου.
 Τοῦ ἁγίου Χαλαράμπους.
 Τοῦ ἁγίου καὶ δικαίου Λαζάρου.
 Τοῦ ἁγίου Νέστορος.
 Τῆς ἁγίας Ἀναστασίας.
 Τοῦ ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Πέρσου.
 Καὶ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Φωτίου ἡ κἀρα.

Ἄλλ' ὁ μὲν κοινὸς καὶ Κυριακὸς Ναὸς τῆς κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, τοσοῦτός τε καὶ τοιοῦτος· ὁ δὲ ἰδιαίτερος τῆς ἁγίας Εἰκόνος τῆς Πορταΐτισης, ὁπόσος τε καὶ οἷος;

Ὡς μὲν πρὸς τοῦτον τὸν κοινὸν ὁποῦ εἶπομεν, μέγας· ὡς δὲ πρὸς τοὺς ἐπιλοίπους ἅπαντας ὁποῦ καθὼς θέλομεν εἰπεῖν, εὐρίσκονται εἰς τὸ παρὸν μοναστήριον εἶναι καὶ αὐτὸς μέγιστος· ὁ κουμπές του, πολλὰ θαυμάσιος· ὅλος, μολυβοσκεπάστος. Κατὰ τὴν εἴσοδον αὐτοῦ, εἶναι ἕνας νάρθηξ ἐξαίρετος· εἰς τὸν ὁποῖον, διὰ τὴν προστατίδα τῆς μονῆς Πορταΐτισσαν, ὅλαι αἱ ὑποθέσεις θεωροῦνται καὶ κρίνονται καὶ ἀποφασίζονται. Μετὰ τὴν εἴσοδον εἶναι ὁ Ναὸς, ἐπάνω εἰς τέσσαρας θαυμαστάς κολώνας ἐπερειδόμενος. Τὸ Τέμπλον του, ὠραιότατον. Τὸ ἅγιόν του Βῆμα, ἀξιοθέατον. Τὸ ἔδαφος ὅλον κατεστρωμένον μὲ λαμπρὰ καὶ πορφυρᾶ μάρμαρα· ὅλος ἱστορημένος μὲ ζωγραφίαν θαυμάσιον, διὰ μέσου πλουσιοπαρόχων ἐξόδων τοῦ Ἐκλαμπροτάτου Αὐθέντου τῆς Οὐγγροβλαχίας Κυρίου Ἰωάννου Σερβάνου, Βασιλῆως, τοῦ Καντακουζηνῶ.

Εἰς τὸ ἀριστερὸν μέρος τοῦ Τέμπλου, ἀντὶ ἄλλης θεομητορικῆς Εἰκόνος, εἶναι ἁ. ἡ ἁγιώνυμος καὶ

Θαυματοργὸς Εἰκὼν, ἡ Πορταΐτισσα ὁποῦ εἶπομεν, ὅλη ἐστολισμένη μετὰ χρυσίου καὶ λίθων πολλῶν τιμίων· ἔχουσα καὶ σημεῖον ἀκόμι εἰς τὸν λαιμὸν, τῆς πληγῆς ἐκείνης ὁποῦ ἔλαβεν ἕνα καιρὸν ἀπὸ ἕνα ὁποῦ πρότερον μὲν ἦτον ἀσεβῆς καὶ ὠνομάζετο Βάρβαρος, ὕστερον δὲ, βλέπωντας πῶς εὐθὺς ὁποῦ ἔδωσεν εἰς τὸν λαιμὸν τῆς ἁγίας αὐτῆς Εἰκόνος τὴν μαχαιρίαν, ἔρρευσεν, ὃ παραδόξου θαύματος, αἷμα πολὺ, καθὼς καὶ ἕως τῶρα ἀκόμι φαίνεται, ἐμετάνοησε, καὶ ἐπίστευσε, καὶ ἠσκήτευσε, καὶ ἐσώθη, καὶ μετεπωνομάσθη, ἅγιος Βάρβαρος· καὶ φαίνεται τῶρα ἱστορημένος ἔξω ἀπὸ τὸν Ναὸν τοῦτον, πλησίον τῆς πόρτας του.

Ἄνωθεν τῆς ἁγίας αὐτῆς Εἰκόνος, εἶναι ἕνα κουβούκλιον ὠραιότατον, καταπεποικιλμένον ὅλον μὲ λεπτοδουλευμένα καὶ ποικιλόχροα σεντέφια· ἀπὸ τὸ ὁποῖον κρέμανται ἔμπροσθεν τῆς ἁγίας Εἰκόνος, κανδήλια ἀργυρᾶ παμμεγέθη καὶ ἀκοίμητα, δεκατέσσαρα. Κάτωθεν δὲ αὐτῆς, εἶναι μία ποδιά θαυμάσιος, ὅλη ἐστολισμένη μὲ διάφορα ἀφιερῶματα τῶν εὐλαβῶν Χριστιανῶν καὶ πολυτιμώτατα, καὶ εἰκονίσματα μικρὰ, καὶ ἀργυροχρυσωμένα ἐγκόλπια· καὶ ὄχι μόνον αὐτὰ, ἀλλὰ καὶ ἄλλα πολλὰ ἀκόμι κανδήλια ἀργυρᾶ, καὶ ἀφιερῶματα πολυέξοδα, εἰς τὸν Ναὸν ὅλον κρέμανται, εἰς δόξαν καὶ τιμὴν τῆς ἁγίας αὐτῆς Εἰκόνος, καὶ μνήμην ἀνεξάλειπτου τῶν ἀευνάων καὶ ὑπερφυῶν θαυμάτων της.

Τὴν προστασίαν καὶ ἐπιμέλειαν τοῦ Ναοῦ τούτου μετὰ τῆς ἐν αὐτῷ ἁγίας αὐτῆς Εἰκόνος, τὴν ἔχει ἕνας Ἱερομόναχος, ἀπὸ ὅλους τοὺς λοιποὺς συναδελφοὺς εὐλαδέστερος· ὁ οἷος καὶ διὰ αὐτὸ

τὸ ἔργον ὅπου μεταχειρίζεται, ἐπονομάζεται ἀπὸ ὅλους τοὺς συναδελφούς, προσμονάριος· διατὶ ἄλλο δὲν κάμνει, μόνον προσμένει ἐκεῖ μέσα, τὸν περισσότερον καιρὸν τοῦ ἡμερονυκτίου, εὐτρεπίζων τὸν Ναὸν, ἐπιμελούμενος τὰ κανδήλια τὰ δεκατέσσαρα ὅπου εἶπομεν, διὰ νὰ μὴν ἀπομείνη ἐσθεσμένον ποτὲ κανένα, ἔχοντας ἐμπρὸς τῆς ἀγίας αὐτῆς Εἰκόνας, ἐπάνω εἰς ἓνα ἀργυροῦν μανουάλιον, μίαν λαμπάδα ἀκοίμητον, καὶ φάλλωντας ἐκεῖ, ἀκολουθίαν καὶ παράκλησιν πάντοτε, καὶ συλλειτουργῶν τῷ κοινῷ Ἐφημερίῳ, ὁ ὁποῖος ἔρχεται ἐκεῖ δύο φοραῖς τὴν ἑβδομάδα, καὶ λειτουργεῖ εἰς δόξαν τῆς Θεομητόρος.

Ἀντικρὸ τοῦ ἀγίου Βήματος τοῦ σεβασμίου τούτου τῆς Πορταϊτίσσης Ναοῦ, εἶναι ὁ παλαιὸς Καθολικὸς Ναὸς τοῦ τιμίου Προδρόμου, ὅπου εἰς τὴν ἀρχὴν εἶπομεν, ἀνακαινισμένος ὅμως, καὶ εἰς τέσσαράς καὶ αὐτὸς κολώνας ἐπερειδόμενος.

Ἐξω ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς τρεῖς Ναοὺς, εἶναι ἀκόμη εἰς διαφόρους τόπους ἐν τῇ Μονῇ, καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ παντοῖα, πολλῶν καὶ παντοίων ἀγίων παρεκκλήσια, εὐτρεπισμένα ὅλα, καὶ τὸ μέγεθος μέτρια, τὸν ἀριθμὸν ἑπτακαίδεκα.

Ἄλλα τάχα ἀπὸ Ναῶν μόνων παρικαλλεῖς καὶ πολλὰς οἰκοδομὰς, καὶ σκευὴ ἱερά καὶ πολύτιμα, καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ λοιπὰ ὅπου εἶπομεν, εἶναι πεπληρωμένον τὸ παρὸν μοναστήριον, ἀπὸ δὲ παλαιῶν ἀνδρῶν καὶ σοφῶν γενήματα, καὶ κάθε ἄλλο πρᾶγμα ὅπου εὐφραίνει τὸν διπλοῦν ἄνθρωπον, εἶναι ἐστερημένον παντάπασιν; ὄχι, ὄχι.

Ἄλλα κατὰ ἀναλογίαν τῶν προτέρων, ἔχει καὶ ἀπὸ τὰ λοιπὰ ὅλα πλουσιοπάροχα· διατὶ καὶ ἀπὸ

μέσα καὶ ἀπ' ἔξω, ἀναπαύει καὶ εὐφραίνει τοὺς ἐν αὐτῷ ἀσκουμένους ἀγίους Πατέρας, μὲ ὅλα τὰ ἐπιζητούμενα χρειαζόμενα. Ἀπὸ μέσα μὲν, μὲ βιβλιοθήκην παλαιάν καὶ πλουσιοπάροχον, καὶ αὐξηθεῖσαν τώρα μάλιστα εἰς τοὺς ἐδικούς μας χρόνους καὶ ἀνακαινισθεῖσαν, διὰ προστασίας καὶ ἐξόδων τοῦ πανιερωτάτου καὶ λογιωτάτου ἀγίου πρώην Ἄρτης Κυρίου Νεοφύτου τοῦ Μαυρομάτου, ὁ ὁποῖος ἀκόμη ζῆ· μὲ πολλὰ πολλῶν Βασιλέων καὶ Αὐθεντῶν καὶ Πατριαρχῶν Χρυσόβουλλα· μὲ πύργους ὑψηλοῦς τε καὶ δυνατούς; μὲ κελλῖα πολλὰ καὶ εἰς τὸ μέγεθος μέτρια, δίπατα καὶ τρίπατα· μὲ βρύσεις ἀενάους καὶ μὲ πηγάδια, ὅπου εἶναι πεπλουτισμένα μὲ πολλὰ κρυσταλλοειδῆ καὶ ποτιμώτατα ὕδατα· καὶ μὲ κάθε ἄλλο ὅπου χρησιμεύει εἰς μετρίαν καὶ πρέπουσαν τῶν Πατέρων ἀνάπαυσιν.

Ἐξωθεν δὲ, τοὺς διασκεδάζει κάθε στενοχωρίαντε καὶ μελαγχολίαν, πρῶτον μὲν μὲ μίαν πιάτζαν ὅπου εἶναι εὐθὺς μετὰ τὴν ἐξώπορταν τοῦ μοναστηρίου· δεύτερον δὲ ἀντικρὸ ταύτης, ὄχι τόσον ἐπ' εὐθείας, μὲ ἓνα κιόσκιον, καὶ κοντὰ εἰς αὐτὸ, μὲ δύο βρύσεις γλυκυρόρους, καὶ διψασμένων ἀνθρώπων, δρόσους καὶ παραμύθια· τὰ δὲ περίξ ἀπάσης τῆς Μονῆς πολυανθῆ καὶ ἀγλαόκαρπα περιβόλια, καὶ τοὺς εὐόσμους νεραντζῶνας, (κοντὰ εἰς τὰ ὁποῖα εἶναι καὶ μερικὰ κελλῖα μὲ παρεκκλήσιον, διὰ ἀνάπαυσιν τῶν λωδιασμένων· ὅπου καὶ τοὺς ἐπισκέπτονται οἱ λοιποὶ Πατέρες, μὲ πολλὴν φιλαδελφίαν καὶ ἐπιμέλειαν) καὶ τὰς πολυφόρους ἀμπέλους, πῶς νὰ σιωπήσω, ἢ νὰ περιγράψω καθὼς πρέπει τὴν αὐτῶν ὠραιότητα;

Καὶ ὁ Ἀρσανᾶς δίδει μεγάλην τέρψιν καὶ ἀνά-
 παυσιν εἰς τοὺς Πατέρας, καὶ μὲ τὴν θέσιν του,
 καὶ μὲ τὴν κατασκευὴν του, καὶ μὲ τὴν χρείαν
 ὁποῦ τοὺς ἐκπληροῖ· διότι εἶναι ὀλίγον κατὰ
 πρόσωπον τοῦ μοναστηρίου, κατὰ τὸ πέλαγος,
 κατεσκευασμένος μὲ πολλὴν ἐπιτηδειότητα, καὶ
 κατωχυρωμένος μὲ ἓνα πύργον ὑψηλὸν καὶ μέγαν
 καὶ ὀχυρώτατον· ἀπὸ μὲν τὸ ἔδαφος, ἕως εἰς τὸ
 ἀνώγειον, ἔχοντα ἐξήντα σκαλοῦνια, ἐκεῖ δὲ εἰς τὸ
 ἀνώγειον, παρεκκλήσιον μὲ ἀρκετὰ κελλῖα καὶ μέ-
 τρια, καὶ πολεμίστρας ἐπιτηδειοτάτας καὶ ἀκα-
 ταγωνίστους, καὶ λουμπάρδας περὶ τὸν πύργον
 ὄλον· καὶ εὐθύς ὁποῦ ἤθελε φανῆ ἀντικρὺ μὲ φε-
 σκωμένα πανία, καὶ πρυμνήσιον ἀνεμον, τῆς Μονῆς
 τὸ τρικάρταρον, φορτωμένον μὲ τὸ προσῆκον τῆς
 χρονίᾳς σιτηρέσιον, ἀνοίγει μὲ προθυμίαν μεγά-
 λην, ὡσάν Μητήρ φιλόστοργος, τὰς ἀγκάλας του,
 καὶ τὸ ὑποδέχεται μὲ ὀλίγον σύρισμον, καὶ τὸ
 ἐλαφρύνει ἀπὸ τὸ φορτίον, βάνωντας μέσα εἰς τὰ
 ἀμπάρια τοῦ πύργου του πρὸς καιρὸν, ὄλον τὸ ἐν
 τῷ πλοίῳ φόρτωμα· καὶ μὲ τέτοιον τρόπον, προ-
 ξενεῖ εἰς τὴν Μονήν, καὶ τέρψιν καὶ ἀνεσιν.

Ἐξω δὲ ἀπὸ αὐτό, εἶναι ἀκόμι καὶ τῶν ἐνδεῶν
 καταφύγιον, καὶ λιμένας ἀκύμαντος, σύρωντας
 αὐτούς, ὡσάν ἄλλα πλοῖα, καὶ ἀπὸ τὸν πολυτά-
 ραχον κλύδωνα τῆς πείνης τε καὶ δίψης, ἐλευθε-
 ρωνοντας· διατὶ ἀγκαλὰ καὶ αὐτός, μὲ τὸ νὰ εἶναι
 ὁ τόπος πολλὰ πετρώδης, καὶ ὄχι τόσο βαθέα τὰ
 τῆς θαλάσσης ὕδατα, δὲν εἶναι ἐπιτηδεῖος εἰς τὸ
 νὰ ὑποδέχεται, καὶ νὰ φυλάττη ἀκινδύνως ἀπὸ
 κάθε προσβολῆν δυνατὴν ἀνέμου, τὰ πλοῖα ὄλα
 ὁποῦ ἀράζουσιν, ἔχει ὅμως ἀντὶς διὰ λόγου του

πλησίον, ἕτερον Ἀρσανᾶν, Καλιάγραν ὀνομαζό-
 μενον, καὶ λεγόμενον μὲν τοῦ Κουτλουμουσίου,
 μηδεμιᾶς δὲ τῆς ἐπιμελείας παρ' αὐτοῦ ἀξιούμε-
 νον. Εἰς τὸν ὁποῖον ἀράζουσιν τὰ περισσότερα, καὶ
 σχεδὸν ὄλα τὰ πλοῖα, ὁποῦ ταξιδεύουσιν εἰς τὸ Ὀ-
 ρος τοῦτο τὸ ἀγώνυμον· καὶ εὐθύς ὁποῦ εὗγουν
 εἰς τὴν ξηρὰν οἱ ἐν τοῖς πλοίοις, πείνη τυχόν καὶ
 δίψη τηκόμενοι, ἀλλεῦ δὲν βλέπουσι, παρὰ εἰς τὸν
 Ἀρσανᾶν τῆς Πορταίτισσης· εἰς τὸν ὁποῖον καὶ
 τρέχοντες ὡς διψῶσαι ἔλαφοι, τὸν εὐρίσκουσιν ἔ-
 τοιμον βοηθὸν καὶ ὁδηγὸν εἰς τὰς χρείας τους,
 καὶ ἀποβάλλουσι μὲν τὴν δίψαν τους, μὲ τὸ κρυε-
 ρὸν καὶ ὑγιέστατον νερὸν τοῦ πηγαδίου του, ἀπο-
 βάλλουσι δὲ καὶ τὴν πείναν, ὁδηγουμένοι εἰς τοῦ
 μοναστηρίου τὸ τραπεζαρεῖον· τὸ ὁποῖον, εἶναι
 μέγαν, ὄλον ἐξωγραφημένον, καὶ ἔχει διηρημέ-
 να τραπέζια μαρμαρένια, εὐμορφα· καὶ ὄλας μὲν
 τὰς ἡμέρας εἶναι γεμάτον ἀπὸ βρωσίν τε καὶ πό-
 σιν τὴν πρέπουσαν, καὶ δὲν διώχνει κανένα ἀπὸ
 τοὺς ἐρχομένους ἄδειον, ὅσοι καὶ ἂν ἤθελαν ἦσται,
 εἴτε γιμνητζίδες, εἴτε καὶ ἄλλου ἐπαγγέλματος
 ἄνθρωποι, ἢ κοσμικοὶ, ἢ καλόγηροι· μάλιστα δὲ
 κάθε Κυριακὴν· διατὶ συρρέουσιν εἰς αὐτὸ πλῆ-
 θος πολὺ, μὲ τὸ νὰ εἶναι καὶ αἱ Καρέαι πλησίον,
 καὶ ἄλλα πολλὰ μοναστήρια, εἰς τόσο ὁποῦ δὲν
 ἠμπορεῖ πλέον νὰ τοὺς χωρήσῃ ὄλους, καὶ βάνουσι
 διὰ τοὺς μὴ χωρουμένους οἱ Πατέρες ἄλλας τρα-
 πέζας, ἔξω ἀπὸ τὸ τραπεζαρεῖον, καὶ ἀναπαύουσι
 καὶ αὐτοὺς πλουσιοπάροχα. Ἐπειδὴ καὶ εἶναι πολ-
 λά ἐλεήμονες, καὶ περισσότερον ἀπὸ τοὺς ἄλλους
 φιλόρτοι· διατὶ οἱ μὲν λοιποὶ μοναστηριακοὶ, μίαν
 μόνον ἑορτὴν, εἰς κάθε χρόνου περίοδον ἑορτάζου-

σιν αὐτοὶ δὲ, τρεῖς φοραῖς· μίαν, εἰς τὴν κοί-
μησιν τῆς Θεοτόκου· δευτέραν, εἰς τὰ Θεοφάνεια·
καὶ τρίτην, εἰς τὴν νέαν τρίτην· καὶ ἄλλας πολ-
λὰς ἐλεημοσύνας κάμνουσιν· ὅθεν καὶ εἶναι καὶ
πολλῶν ἐλεημοσυνῶν ἄξιοι, οἱ διὰ τὴν μονὴν αὐ-
τὴν ταξιδεύοντες Πατέρες καὶ κινδυνεύοντες· καὶ
οἱ δυνάμενοι τοῦτο ποιῆσαι εὐλαβεῖς Χριστιανοὶ
καὶ φιλόπτωχοι, μὴ ἀμελήσατε.

ΚΑΙ ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΜΟΝΗΣ ΤΟΥ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ.

Τὴν περικαλλῆ τοῦ ἁγίου Διονυσίου Μονὴν, ἔ-
κτισεν ὁ αἰοίδιμος Βασιλεὺς Τραπεζοῦντος, Ἀλέ-
ξιος ὁ Κομνηνός, ἐπὶ ἔτους Χριστοῦ ατπ'. διὰ
παρακλήσεως τοῦ ἁγίου Διονυσίου, ὅστις ἦν ἀ-
δελφός μικρότερος, τοῦ τῆνικαῦτα τῆς Τραπεζοῦν-
τος ἀρχιερατεύοντος Θεοδοσίου· οὗτος ὁ ἅγιος
Διονύσιος, ἦτον ἀπὸ τὰ ὄρια τῆς Καστορίας, ἐκ
Χώρας Κορυσσοῦ· καὶ ἀναχωρήσας τοῦ κόσμου,
ἀσκήτηεν εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον ὅπου εὑρίσκεται
τὴν σήμερον, τὸ Ἱερὸν μοναστήριον ὠκοδομημέ-
νον. Καὶ διὰ Θείας Ἀποκαλύψεως, καθ' ἐκάστην
νύκτα, φωτὸς ἐπιφαινομένου ὑπεραστράπτουτος ἐν
τῷ τόπῳ, ὡσπερ λαμπάδος μεγάλης, ὀδηγηθεὶς,
καὶ πλεύσας διὰ τῆς μαύρης θαλάσσης εἰς Τρα-
πεζοῦντα, καὶ τυχὼν τοῦ αἰτήματος ἀπὸ τὸν Βα-
σιλέα, διὰ μεσιτείας τοῦ ἀδελφοῦ του, δηλονότι
τοῦ τότε Τραπεζοῦντος, καὶ στραφεὶς εἰς τὸ ἅγιον
Ὄρος, ὠκοδόμησεν ἐν ἐκείνῳ τῷ Θεοδοξάστῳ τό-
πῳ, Θεῖον καὶ Ἱερὸν Ναόν, ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁ-
γίου Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ, δι' ἐξόδων τοῦ ἄνω-
θεν Βασιλέως· οὗ καὶ τὸ πάντιμον χρυσόβουλλον,
εὑρίσκεται ἐκεῖ, σῶντε καὶ ὀλόκληρον, με φράσιν
Ἑλληνικωτάτην, καὶ κατὰ πολλὰ γλυκυτάτην συν-
τεθειμένου, ὁμοῦ καὶ με ἄλλα πολλῶν Βασιλέων
χρυσόβουλλα, καὶ συγγιλιώδη Πατριαρχῶν, καὶ
Ἀσθεντῶν διαφόρων· εὑρίσκεται δὲ εἰς αὐτὰ, καὶ

ἡ Εἰκὼν τοῦ ἄνωθεν Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ, ὡς ἦν ἐνδεδυμένος, μετὰ Βασιλικῶν διαδήματος, λίαν ἀξιοθέατος· εἶναι τὸ μοναστήριον τοῦτο περίβλεπτον, καὶ ὠραῖον. Εὐρίσκεται εἰς εὐμορφὴν τοποθεσίαν, ἐπάνω εἰς τὸ κατάγιαλον, εἰς τόπον ὑψηλὸν καὶ μετέωρον· τοῦτο τὸ μοναστήριον, τὸ ἐκαλλώπισεν ὕστερον, ὁ μετὰ τὸν Ῥάδουλαν Βοεβόνδαν, τέταρτος Αὐθέντης Οὐγγροβλαχίας, Νεάγουλος Βασσαράβας Βοεβόνδας, ὅστις ἔκτισε καὶ πύργον μέγιστον εἰς τὸ ὕψος.

Εἰς τὸν ὁποῖον εἶναι καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἄνωθεν Αὐθέντου γραμμένον ἑλληνιστὶ, ἐπάνω εἰς μίαν μαρμαρένιαν πλάκα· ὁ αὐτὸς ἐποίησε καὶ ὑδραγωγὸν, καὶ ἔφερεν ἔξωθεν τὸ νερὸν, μέσα εἰς τὸ μοναστήριον, καὶ ἐχάρισε καὶ τὴν τιμίαν Κάραν τοῦ ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου, ἐν χρυσῇ θήκῃ μετὰ λίθων πολυτιμῶν κεκοσμημένη· καὶ τρίτον, ἀνεκαινίσθη μετὰ ταῦτα, ἀπὸ τὸν Αὐθέντην τῆς Οὐγγροβλαχίας, Πέτρον Βοεβόνδαν· ὅστις ἰστόρησε καὶ τὴν Ἐκκλησίαν, κατὰ τὸ 1580. ἔτος· ὕστερον δὲ πάλιν, ἡ Ἐκλαμπροτάτη Δόμνα Ῥωξάνδρα, ἡ σύμβιος τοῦ μακαρίτου Ἀλεξάνδρου Βοεβόνδα, θυγάτηρ δὲ τοῦ αἰοδίμου Πέτρον Βοεβόνδα, ἔκτισε τὸ νοσοκομεῖον διὰ τοὺς ἀσθενεῖς, καὶ τὴν τράπεζαν, καὶ τὴν ἰστόρησε Σαυμασίως, ἔσω καὶ ἔξω· ἔστι δὲ ὁ Ναὸς μέγας καὶ περιφανής, μολυβοσκεπάστος, μὲ δύο νάρθηκας, καὶ στέκει ἐπάνω εἰς τέσσαρας στύλους μαρμαρένιους, λιθόστρωτος ὅλος, μετὰ λαμπρῶν καὶ ὠραίων μαρμάρων· καὶ ἔξωθεν μὲν εἶναι μετὰ ἀσφάλτου κεκονιαμένος· ἔσωθεν σὲ, ἔχει ἱστορίαν ὠραιότατην, μετὰ χρυσοῦ πολλοῦ, μὲ σκευὴ χρυ-

σᾶ, καὶ ἀργυρᾶ στολισμένος, καὶ ὠραῖσμένος μὲ κάθε ἀξιόλογον εὐμορφίαν· ἐκεῖ θέλεις ἰδεῖ καὶ προσκυνήσει τίμιον ξύλον τοῦ ζωοποιοῦ Σταυροῦ τοῦ Κυρίου μας· τὴν Κάραν τοῦ τιμίου ἐνδόξου Προφήτου Προδρόμου, καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου· τὸν Θεῖον ὄντως καὶ μέγιστον Σησαυρόν· τὴν Κάραν τῆς ἀγίας καὶ σώφρονος Θωμαΐδος· τὸ κατωσιάγωνον τοῦ ἀγίου Πρωτομάρτυρος καὶ Ἀρχidiaκόνου Στεφάνου· μέρος τῆς τιμίας χειρὸς τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου· τῶν ἀγίων τεσσαράκοντα Μαρτύρων· τοῦ ἀγίου Μωκίς τοῦ Ἀναργύρου. Τῶν ἀγίων Κηρύκου καὶ Ἰουλίττης· μέρος ἀπὸ τὴν τιμίαν ἄλυσιν τοῦ ἀγίου Ἀποστόλου Πέτρου· τοῦ ἀγίου Νήφωνος Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως τὸ λείψανον ὅλον, χωρὶς ὅμως τῆς δεξιᾶς χειρὸς, καὶ τῆς κεφαλῆς· τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται ἀποκείμενον εἰς μίαν περικαλλῆ θήκην ἀργυρᾶν, ἐγκεκοσμημένην μετὰ χρυσοῦ καὶ λίθων πολυτιμῶν ἐξοδία τοῦ Ἐκλαμπροτάτου Νεαγούλου Βασσαράβα Βοεβόνδα· ὅστις ἦν καὶ πνευματικὸν τέκνον τοῦ ἄνωθεν Πατριάρχου ἀγίου Νήφωνος· ἡ δὲ πάντιμος αὐτοῦ Κάρα, μετὰ τῆς δεξιᾶς χειρὸς, εὐρίσκονται ἐν Οὐγγροβλαχίᾳ, ἐν τῷ περιφήμῳ Ναῶ τοῦ μοναστηρίου τοῦ Ἀρτζεση· οὗτος ἐορτάζεται κατὰ τὴν ἰά. τοῦ Αὐγούστου Μηνός· εἶναι καὶ ἄλλα διάφορα ἱερά Λείψανα, τὰ ὁποῖα τὰ ἔχουν εἰς ἓνα κιδώτιον ἀργυροῦν, πάνυ ὠραῖον καὶ μέγιστον· ἔχει τὸ μοναστήριον καὶ βιβλιοθήκην πλουσιωτάτην, καὶ δοξάτα τριγύρωθεν του εἰς Σαυρίαν. Ἐκεῖ εὐρίσκεται καὶ μία εἰκὼν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου Σαυματοργός· ἡ ὁποία πρὸ ὀλίγων

χρόνων, ανέβλυσε μύρον καθ' ὅλα πανταχόθεν τὰ μέρη τῆς, ὅπου καὶ αὐτὸ τὸ περίξ ἀσίμωμα, ἐσκεπάσθηκεν ἀπὸ τὸ περισσὸν μύρον, φαίνεται καὶ ἕως τῆς σήμερον ὀφθαλμοφανῶς· τὴν δὲ περὶ τὴν τῆς ἀγίας ταύτης Εἰκόνας διήγησιν, μὲ τὸ νὰ εἶναι μακρυνή, τὴν ἀφίνομεν· τοῦτο μόνον συντόμως γράφομεν, περὶ ταύτης, ὅτι ἐρχόμενος ποτὲ εἰς τὸ μοναστήριον τοῦτο, ὁ τῆ τότε καιροῦ πρωτοκούρσαρος, καὶ ἀρπάζωντάς τιν ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν βιαίως, καὶ μὴ θελόντων τῶν ἐκεῖσε ἐνασκουμένων ἀγίων Πατέρων, καὶ ἐγκλείσας αὐτὴν εἰς τὸ σενδοῦκίον του, ἐμίσησεν ἐκεῖθεν, φοβερίζοντας τοὺς Πατέρας· καὶ δὴ πλέων τὸ πέλαιος, βλέπει καθ' ὕπνου ἐν ὄραματι, δύο καὶ τρεῖς φοραῖς, τὴν Παναγίαν Θεοτόκον ἀπειλοῦσαν αὐτῷ καὶ λέγουσαν, τί με ἐφυλάκωσες ὡς παμπόνηρε καὶ κακοῦργε; πῆγαινέ με ὀπίσω εἰς τὴν κατοίκησίν μου, ὅπου ἀνεπαυόμην· ἐκεῖνος δὲ, ἢ μὴ γροικῶντας τοὺς λόγους ἐκείνους, ἢ μὴ ψηφῶντάς τους, διῦπνισθεῖς, ἐκάθητο ξεννοιασμένος· καὶ παρευθὺς σικῶνεται εἰς τὴν θάλασσαν φουρτῆνα μεγάλη καὶ φοβερή, ὅπως ἐκινδύνευε τὸ πλοιαρίον του νὰ καταποντισθῇ μὲ ὅλους του τοὺς συντρόφους, εἰς τὸν βυθόν· καὶ τότε ἐνθυμήθηκε τὴν Εἰκόνα· τρέχει εἰς τὸ σενδοῦκι, καὶ τὸ εὕρισκε συντετριμμένον εἰς μυρία κομμάτια, καὶ τὴν τιμίαν ἐκείνην Εἰκόνα μεταξὺ εἰς τὰ μανδήλια τα, περιβρέμενην μὲ μύρον πολὺ, ὅπου ἀνέπεμπεν ἄμετρον εὐωδίαν· καὶ ὡς ἔλαβεν εἰς τὰς χεῖράς του τὴν Εἰκόνα, ἠσύχασε καὶ ὁ ἄνεμος ὁ πολὺς, καὶ ἔπαυσεν ἡ φουρτούνα τῆς ὥρας· τότε καὶ αὐτὸς, ἕνα μὲν, φοβηθεῖς, ἄλλο δὲ, καὶ ἀναγκασθεῖς ἀπὸ

τοὺς συντρόφους του, ἐγύρισε πρὸς τὸ μοναστήριον· καὶ φθάνοντας κάτω εἰς τὸν ἄρσανα, ἐπεμψε πρὸς τοὺς Πατέρας, μνηστώντάς τους τὰ περὶ τῆς Εἰκόνας, καὶ παρακαλῶντάς τους νὰ κατέβωσι κάτω, νὰ τὴν ὑποδεχθῶσιν· Ἐκεῖνοι δὲ, ὡς ἤκουσαν τοιοῦτον παράδοξον τεράστιον, πάραυτα ἐκατέβησαν φορεμένοι μὲ ἱερατικὰς στολὰς, μετὰ λαμπάδων τε καὶ θυμιαμάτων· καὶ λαβόντες τὴν τιμίαν ἐκείνην Εἰκόνα τῆς Θεομήτορος, καὶ κομίσαντες αὐτὴν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, τὴν ἀπόθεσαν εἰς τὸ προσκύνημα· ὅπου καὶ ἴσταται μέχρι τῆς σήμερον, δόξαν ἀναπέμφαντες τῷ Θεῷ καὶ τῇ Θεομήτορι· Ἐδειχνε δὲ ὁ Ἀρχικουρσάρης ἐκεῖνος, καὶ ὅλα του τὰ μανδήλια, διάδροχα μὲ τὸ μύρον ἐκεῖνο, ὅπου ἐκ τῆς ἀγίας Εἰκόνας ταύτης ἀνέβλυσεν· ὥστε ὅπου ἔφριξαν ἅπαντες εἰς τὸ γεγυθὸς· πολλοὶ δὲ τῶν ἐκείνου συντρόφων, ἀφίνοντες τὴν πειρατικὴν ἀρπαγὴν, μετενόησαν· ὅσοι δὲ μετ' αὐτοῦ σκληρευθέντες, ἔμειναν εἰς τὴν προτέραν τους κακίαν, ἅπαντες κακηγηκάκως ἀπώλοντο, ἐπάνω εἰς ὀλίγας ἡμέρας, καὶ ἠφανίσθησαν· ἔχει τὸ μοναστήριον τοῦτο, πύργους ὑψηλοῦς, καὶ κελία διώροφα, καὶ μαγγιπέιον, καὶ φουρναεῖον, καὶ τὰ λοιπά· καὶ ἔξωθεν, νεραντζῶνα ἀξιοθέατον, καὶ πρόσχαριν θεωρίαν, κατὰ τὸ πέλαιος τῆς ἄσπρης θαλάσσης· Κτήτορες δὲ τοῦ μοναστηρίου τούτου, μετὰ τὸν Βασιλέα Ἀλέξιον τὸν Κομνηνόν, ἐστάθησαν, ὅτε Νεάγουλος Βασσαράβας Βοεβόνδας, ὡς εἶπομεν, καὶ ὁ Υἱὸς αὐτοῦ Θεοδόσιος, καὶ Πέτρος Βοεβόνδας· ὅστις, μὲ τὸ νὰ εἶχε κατὰ τὴν τύχην, τὸ Μοναστήριον, τὸ ἔξανακαίνισεν ὅλον σχεδὸν δι' οἰκείων ἐξόδων· ἔ-

καμε δὲ καὶ τὴν Ἐκκλησίαν, πλεον εὐρύχωρον,
 παρὰ ὁποῦ ἦτον τὸ πρῶτον, καὶ ὑψηλότερην· καὶ
 τὴν ἰστορήσεν ὅλην μεθ' αὐτῆς ζωγραφίαν·
 ἔκτισε δὲ καὶ τὸ μέρος τῆς πόρτας ὅλου, ὅσον
 εἶναι ἀπὸ τὸ μαγγιπέιον, ἕως εἰς τὸ βαγεναραῖον·
 μετὰ δὲ τούτους, Κτήτωρ τούτου, ἐγένετο καὶ τις
 Παχώριος μοναχός· ὅστις ἦν ὁ ποτὲ χρηματίας
 Αὐθέντης τῆς Βαλαχίας Ἀλέξανδρος, ὁ τοῦ ἁνω-
 θεν Πέτρου Βοεβόνδα γαμβρός, καὶ Ῥωξάνδρα
 Δόμνα, ἡ αὐτοῦ σύμβιος, θυγάτηρ τοῦ ἁνωθεν
 Πέτρου Βοεβόνδα, ἡ ὁποία ἔκτισε τὸ νοσοκομεῖον
 διὰ τοὺς ἀρρώστους, καὶ τὸ τραπεζαρεῖον· ἀλλὰ
 καὶ εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Ἑλεμῆν, ὅταν ἐξαγορά-
 σθησαν τὰ μετόχια τοῦ μοναστηρίου, κατὰ τὸν
 ὀρισμὸν τοῦ Σουλτάνου τῶν Τούρκων, αὕτη ἡ μα-
 καρίτρια Δόμνα, ἔδωκε τὴν τοιαύτην ἐξαγορα-
 σίαν· συναριθμεῖται μετὰ τοὺς Κτήτορας, καὶ Σι-
 λουανός Μοναχός, ὅστις ἐστάλθηκεν ἀπὸ τὸν ῥη-
 δέντα Πέτρου Βοεβόνδα, διὰ νὰ εἶναι εἰς τὸ ἔρ-
 γον τῆς οἰκοδομῆς ἐπιστάτης· ὅστις καὶ ἐκοπίασε
 πρόθυμα, καὶ μετὰ ζήλου θερμοῦ· ἔδωσε δὲ καὶ
 τὸ κοινὸν τέλος μέσα εἰς αὐτὸ τὸ μοναστήριον,
 καὶ ἐτάφη ἐντίμως, καὶ μένει αἰδίον τὸ μνημό-
 συνόν του· μετὰ τούτους, νεώτεροι Κτήτορες ἐγέ-
 νοντο εἰς αὐτὸ, Μακάριος, Ἡρακλείας τῆς ἐν
 Θράκῃ, Μητροπολίτης· ὅστις παραίτησιν ποιη-
 σάμενος τοῦ θρόνου, ἦλθεν εἰς τὸ μοναστήριον,
 μετὰ πάσης τῆς περιουσίας αὐτοῦ, καὶ μονάσας
 εἰς αὐτὸ καὶ θεαρέστως βιώσας, ἀνεπαύσατο ἐν
 Κυρίῳ· μετὰ τούτον Κτήτορες ἐγένοντο καὶ οὗτοι,
 Λάζαρος δηλονότι, καὶ Μπόϊος, οἱ σαρκικοὶ ἀδελ-
 φοί· ὡσάν ὁποῦ καὶ αὐτοὶ, δι' οἰκείων χρημάτων,

ἔκτισαν τὸ δοχεῖον· καὶ σὺν τούτοις, Μανουήλ καὶ
 Θωμᾶς, οἱ αὐτάδελφοι· διότι ἔκτισαν καὶ αὐτοὶ
 τὸ μετόχιον, ὁποῦ καλεῖται τοῦ ὄρφανείου, καὶ τὸν
 Ἀρσανᾶν· οἵτινες οὗτοι πάντες, ἔχουσιν ἐν ταῖς
 ἱεραῖς τελεταῖς τὸ μνημόσυνόν τους ἀκατάπαυστον
 καὶ αἰώνιον.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΟΥ

ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΥ ΤΟΥ ΠΑΝΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ.

Τὸ ἱερόν καὶ σεβάσιμον μοναστήριον τοῦ Παντοκράτορος, εἶναι πολλὰ εὐμορφον, διότι εὐρίσκεται εἰς τοποθεσίαν καλὴν, σιμὰ εἰς τὴν θάλασσαν, περιτριγυρισμένον μὲ κάστρον στερεόν· εἶναι δὲ κτίσμα, Ἀλεξίου τοῦ Στρατοπεδάρχου· ὅστις ἐγένετο μετὰ ταῦτα, καὶ Βασιλεὺς τῶν Ῥωμαίων, καθὼς τὸ χρυσόβελλόν του διαλαμβάνει. Κτήτωρ εἰς αὐτὸ ἀκόμι, ἔγινεν ὁ ἀδελφὸς τοῦ ἄνωθεν Ἀλεξίου, Ἰωάννης ὁ Πριμμικήριος· τὸ δὲ ἐξώκαστρον, μὲ τὸ νὰ ἐγκρεμίσθη εἰς πολλὰ μέρη, διὰ τὴν παλαιότητα, τὸ ἀνεκαίνισεν ὁ μέγας Λογοθέτης ὁ Μπάρμπουλος, καὶ ὁ Γαβριὴλ ἀπὸ τὴν Βλαχίαν, Ἄρχοντες τίμιοι καὶ Θεοσεβεῖς· ἔχει δὲ Ναὸν ἀξιοθέατον, εἰς τιμὴν τῆς μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ· ὅστις καὶ στέκεται ἐπάνω εἰς τέσσαρας ὠραίας κολώνας μαρμάρων, ὅλος μὲ ἱστορίαν θαυμάσιον ἱστορισμένος· ἔχει δὲ καὶ κιβούκλιον ἐπάνωθεν τῆς ἀγίας Τραπεζῆς, ὠραῖον· εἶναι μέσα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, φανάρια ὑαλένια ἀξιόλογα, καὶ αὐγὸν εἰς τὸν πολυέλαιον ἀργυρῶν, πολλοῦ θαύματος ἄξιον. Ἐκεῖ θέλεις προσκυνῆσαι καὶ τίμιον ξύλον τοῦ ζωοδότου Σταυροῦ τοῦ Δεσπότη Χριστοῦ· τὴν Κάραν τοῦ ἀγίου Θεοδώρου τοῦ Στρατηλάτου· τὴν Κάραν τοῦ ἀγίου Ἀποστόλου Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου· τὴν Κάραν ἀγίου Ἰωαννικίου τοῦ μεγάλου· τὸ ποδάριον

τοῦ ἀγίου Ἰγνατίου τοῦ Θεοφόρου· μέρη λειψάνων τῶν ἀγίων Ἀναργύρων, Παυτελαήμονος καὶ Ἐρμολάου· καὶ ἄλλα πολλῶν καὶ διαφόρων ἀγίων· ἐκεῖ εὐρίσκεται καὶ μέρος ἀπὸ τὸ σκουτάριον τοῦ Μεγαλομάρτυρος Μερκουρίου· εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλα ἐν αὐτῷ, λόγου καὶ μνήμης ἄξια· πλὴν ἡμεῖς διὰ τὴν συντομίαν, δὲν τὰ ἐγράψαμεν· ἀλλ' ἀρκοῦσι καὶ τὰ παρόντα.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΟΥ

ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΝ ΤΟΥ ΞΗΡΟΠΟΤΑΜΟΥ.

Τὸ εὐαγὲς μοναστήριον, τὸ καλούμενον τοῦ Ξηροποτάμου, τιμᾶται εἰς τὸ ὄνομα τῶν ἁγίων ἐνδόξων τεσσαράκοντα Μαρτύρων· ἔχει Ναὸν μεγίστου καὶ ὠραίου, μολυβοσκεπαστον, ἰστάμενον ἐπάνω εἰς τέσσαρας μαρμαρένιους στύλους· τὸ ἔδαφός τε, ὅλον λιθόστρωτον, ἐκ μαρμάρων Παρίων λευκῶν· νάρθηκα ἔχει θαυμαστὸν, ἐπάνω εἰς δύο κολώνας κτισμένον· παρεκκλήσια ἔχει διάφορα, καὶ ἄλλα θαυμαστά, καὶ ἀξιέπαινα κτίρια· ὅλα σχεδὸν ὅμως ἀπὸ τὴν πολυκαιρίαν, σεσαθρωμένα, καὶ χειρὸς μεγαλοδώρου, καὶ γνώμης Θεοφιλοῦς δεόμενα πρὸς τὴν ἀνακαίνησιν, διὰ νὰ μὴν ἀφανισθῆ τοιοῦτον περιδότητον μοναστήριον· τοῦ ὁποῖου ἡ τοποθεσία, εἶναι πανεύμορφη καὶ ξανοκτικῆ, ἔχοντας τριγύρωθεν περιβόλια, ἐλαιῶνας, ἀμπέλια, καὶ δένδρα σκιερὰ, κάρπιμά τε καὶ ἄκαρπα, εἰς πλήθος πολὺ, μὲ πεδιάδα χαροποιούσαν τὴν ὄρασιν ἀρκετῶς. Ἐκεῖ θέλει προσκυνῆσαι τίμιον ξύλον τοῦ ζωοδότου Σταυροῦ τοῦ Σωτῆρός μας· τὸ ὁποῖον ἔχουσιν οἱ ἐκεῖσε ὀσιώτατοι Πατέρες, εἰς μίαν θήκην ἀργυρᾶν· λείψανα τῶν ἁγίων τεσσαράκοντα Μαρτύρων· τὴν πάντιμον χεῖρα τοῦ ἁγίου Ἰγνατίου τοῦ Θεοφόρου· μύρον τοῦ ἁγίου Δημητρίου, καὶ ἄλλων διαφόρων ἁγίων τίμια λείψανα· ἔξωθεν, ἔχει κελλία εὐμορφα, πρὸς ἀνάπαυσιν τῶν ἐπιδημούντων εὐ-

λαβεστάτων προσκυνητῶν, καὶ ψυχαγωγίαν· τοῦ παρόντος ἀξιαγᾶστου μοναστηρίου, πρῶτος Κτήτορας εἶναι, ὁ ἐν βασιλεῦσιν ἀοίδιμος Ῥωμανός· μετὰ δὲ ταῦτα, δι' αἰτίαν ἀρχεκάκων ἀνθρώπων καὶ πειρατῶν, τὸ ἄφησαν καὶ ἔφυγαν· ὅθεν ἐρημώθη τελείως ἐπὶ χρόνους πολλούς· ὅθεν ὁ Εὐσεβέστατος Αὐθέντης τῆς Βλαχίας, Ἀλέξανδρος Βοεβόνδας, θεῖω ζήλω κινηθεὶς τὸ ἀνεκαίνισεν ὅλον μὲ πλουσιοπάροχον ἐξοδίαν· καὶ τὴν Ἐκκλησίαν ἰστόρησε, καὶ τὴν ἐκαλλώπισε, καθὼς φαίνεται μέχρι τῆς σήμερον.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΟΥ

ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΥ ΤΟΥ ΚΟΥΤΛΟΥΜΟΥΣΗ.

Τὸ θεῖον καὶ ἱερὸν μοναστήριον τοῦ Κουτλου-
μούση, εἶναι ὠραῖον εἰς τὸ κάλλος καὶ ἀξιόλογον
κτίσμα πρῶτον μὲν, τοῦ αἰοδύμου βασιλέως Ἀ-
λεξίου τοῦ Κομνηνοῦ· ὕστερον δὲ, ἄνθρωποι ὑπη-
ρέται τοῦ διαβόλου, κινηθέντες ἀπὸ τὴν πονηράν
τους διάθεσιν, τὸ ἐγκρέμισαν ὅλον καὶ αὐτὸ,
καθὼς καὶ ἄλλα πολλὰ μοναστήρια τοῦ ἀγίου
Ὁρους· ὁ Ἐκλαμπρότατος ὅμως Αὐθέντης τῆς
Βλαχίας Νεάγουλος Βοεβόνδας, μετὰ χρόνους πολ-
λοὺς, καὶ Ράδουλας Βοεβόνδας, οἱ Βασσαράβαι,
καὶ Μίρτζας Βοεβόνδας, καὶ Βιντίλας Βοεβόνδας,
κατ' ὀλίγον, τὸ ἀνεκαίνισαν ὅλον· οἱ ὁποῖοι εὐ-
ρίσκονται ἱστορισμένοι τριγύρω εἰς τὴν Ἐκκλη-
σίαν, ὡσὰν ὁποῦ ἐστάθησαν μετὰ τὸν πρῶτον,
δεύτεροι κτήτορες καλλωπισταὶ τοῦ ἀγίου ἐκείνης
μοναστηρίου· τιμᾶται ἡ Ἐκκλησία εἰς ὄνομα
τῆς μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ· καὶ
εἶναι κτισμένη ἐπάνω εἰς τέσσαρας στύλους κτι-
στούς, ὅλη ἱστορισμένη μὲ εὐμορφην ζωγραφίαν·
ἔχει τέμπλον ὠραῖον, καὶ πολυέλαιον, καὶ χορὸν,
καὶ μανουάλια πανθαύμαστα, ὅλη ἐπάνωθεν μο-
λυθοσκεπασμένη· εὐρίσκεται εἰς τοποθεσίαν πολλὰ
εὐμορφην· καὶ κελλία ἔχει ἐξάίρετα· ἔχει δὲ καὶ
ἅγια Λείψανα διάφορα· τὸ δεξιὸν ποδᾶριον τῆς
ἀγίας Ἄννης.

Τὴν Κάραν τοῦ ἀγίου Ἀλυπίου τοῦ Στυλίτου.

Τὸ χέρι τοῦ ἀγίου Εὐστρατίου.

Τίμιον ξύλον τοῦ Παναγίου Σταυροῦ.

Τὸ ὁποῖον ἀπόκειται μέσα εἰς μίαν θήκην ἀργυ-
ρᾶν κεχρυσωμένην, ἔχουσιν ὑποκάτωθεν τὸν ἅγιον
Νικόλαον ἐντετυπωμένον, καὶ τὸν ἅγιον Ἰωάννην
τὸν Χρυσόστομον· ἔχει δὲ τὸ μοναστήριον τριγύρω-
θέν του, κήπους, ἀμπελώνας, φυτὰ καρποφόρα, καὶ
ἐλαιώνας. Καὶ ἐπειδὴ πλησίον τοῦ μοναστηρίου
τούτου, εἶναι τὸ Πρωτάτον καὶ ἡ Καραῖς, διὰ τοῦ-
το λέγομεν ἀκολουθῶς περὶ αὐτῶν.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΡΩΤΑΤΟΥ.

Τὸ Πρωτάτου εἶναι Νὰς ὑπερμεγέθης καὶ ὠραιότατος, τιμώμενος ἐπ' ὀνόματι τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς Κοιμήσεως· καὶ εἶναι κτίσμα τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου· τὸν ὁποῖον, ὕστερον ὁ παραβάτης Ἰουλιανός, τὸν ἐκατάκαυσεν ἔσθθεν· καὶ φαίνεται κατὰ τόπους, μαυρισμένος ἀπὸ τὸν καπνόν. Εἰς αὐτὸν, εὐρίσκεται μία εἰκὼν Σαυματοργός· ἢ ὁποία μίαν φοράν ἐφώνησεν (ὦ τοῦ Σαύματος) καὶ εἶπε νὰ ψάλουσι, τὸ, ἄξιον ἐστίν.

*Ἐτι δὲ, εὐρίσκεται καὶ ἄλλη μία εἰκὼν τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, μέσα εἰς τὸ ἅγιον Βῆμα· ἢ ὁποία ἐφώνησε τοῦ ἱερέως, νὰ σπουδάσῃ ταχύτερον νὰ τελειώσῃ τὴν ἱεράν Λειτουργίαν, διὰ ἕναν ὑπέργηρου μοναχόν· ὅστις ἐβούλετο νὰ μεταλάβῃ τὰ θεῖα μυστήρια καὶ ἀπὸ τὴν ἄκραν, καὶ πολυήμερον νηστείαν, ἐλειποθύμει, καὶ δὲν ἐδύνατο νὰ ὑποφέρῃ πλέον· τόσον ἀδυνατήσεν· οὗτος γὰρ βλέπωντας τὸν ἑαυτὸν του πολλὰ ἀδύναμον, ἐδεήθη τοῦ ἱερέως νὰ λειτουργήσῃ ταχύτερον· ὁ δὲ ἐκ ἤθελεν, ἀλλ' ἀργοποροῦσε περὶ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ὠρῶν, καὶ τὸν ἀσπασμὸν τῶν Εἰκόνων· ὅθεν ὁ δοξάζων τοὺς αὐτὸν δοξάζοντας Κύριος, ἐφώνησε τῷ ἱερέως, νὰ σπυδάσῃ τὸ ὀγλιγρότερον, διὰ νὰ τὸν μεταλάβῃ. Ἐκεῖ εἶναι καὶ ἡ τῶν μοναχῶν ἀγορά, καὶ διάφορα τῶν τεχνιτῶν ἐργαστήρια, τριγύρωθεν· καὶ ὀνομάζεται ὁ τόπος, Καραῖς. Ἐκεῖ συνέρχονται συχνάκις πάντες οἱ μοναχοί, καὶ Ἡγούμενοι, καὶ γέροντες τῆς συνάξεως· καὶ μάλιστα, κατὰ πᾶν σάββατον· καὶ θεω-

ροῦσι τὰς κοινὰς ὑποθέσεις, καὶ χρείας ὁλονῶν τῶν μοναστηρίων· καὶ σκέπτονται μετ' ἀλλήλων· καὶ κρίνουσι, καὶ ἀνακρίνουσι τὰς ἐπισυμβαινούσας διαφορὰς μεταξὺ τῶν ἐκεῖσε Πατέρων· καὶ ρίπτουν τὰς συδοσίας καὶ τὰ βαρύτερα χρέη, ὅπου ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκην, τοὺς διορίζει ἡ ἐξωτερικὴ Αὐθεντία νὰ δώσουν. Ἐκεῖ κάθεται καὶ Ἁγὸς ἀπεσταλμένος ἀπὸ τὸν Μποσταντζήμπασην τοῦ βασιλέως, διὰ νὰ εἶναι ἐπιτηρητής εἰς τὰς ἐξωτερικὰς ὑποθέσεις τῶν μοναστηρίων, καὶ εἰς γνώρισμα τῆς ὑποταγῆς, καὶ πρὸς διαφύλαξιν ἀπὸ τοὺς Κουρσάρους· ὅστις, καὶ τρέφεται μὲ κοινήν ἐξοδίαν τῶν ἐκεῖσε μοναστηρίων. Ἐκεῖ τριγύρω εἶναι καθίσματα, καὶ μετόχια ἀπὸ ὅλα τὰ μοναστήρια, μὲ κελλῖα, καὶ Ἐκκλησίας, πρὸς ἀνάπαυσιν τῶν εἰς σύναξιν ἐρχομένων μακρόθεν ἀγίων Γερόντων· ἐπειδὴ καὶ οἱ περισσότεροι, δὲν δύναται τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, ἢ διὰ τὸ πολὺ τοῦ τόπου διάστημα, ἢ δι' ἄλλα ἐμπόδια, νὰ στραφοῦσι πάλιν ὀπίσω εἰς τὰ μοναστήρια των, καὶ εἶναι ἀνάγκη νὰ μείνουν ἐκεῖ· διὰ τοῦτο καὶ εἰς τὴν μεγάλην ἐκαίνην Ἐκκλησίαν τοῦ πρωτάτου, εἶναι διωρισμένον ἐκάστῳ Ἡγούμενῳ, στασίδιον κατὰ τάξιν, διὰ νὰ στέκωται ὅταν ἤθελαν εὐρεθῆ, εἰς τὴν Ἀκολουθίαν, ἐκεῖ· εἶναι ὁ τόπος ὅλος ἐκεῖνος, πολλὰ εὐμορφος, εὐθαλής, καὶ κατάκαρπος, μὲ περιβόλια, καὶ ἀμπέλια περισσά· μὲ νερά πλήθυνα καὶ γλυκύτατα· ὁ ἀέρας ὑγιεινός· καὶ εἶναι ὡσάν μίαν μικρὰ, πλὴν ἀρκετὴ πολιτεία μοναχική.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΕΒΑΣΜΙΑΣ

ΜΟΝΗΣ ΤΗΣ ΣΙΜΩΝΟΣ ΠΕΤΡΑΣ.

Η περιβόητος καὶ θεία Μονὴ τῆς τοῦ Σίμωνος Πέτρας, εἶναι οἰκοδομημένη ἐπάνω εἰς μίαν ξηρόπετραν, ἐξέχουσαν τοῦ Ὄρους κατὰ πολλά· ἧς ὁ Ναός, τιμᾶται εἰς ὄνομα τῆς Χριστοῦ Γεννήσεως. Ἔστι δὲ περικαλλής, καὶ παντοίοις ἐγκαλωπίσμασι καθωραϊσμένος, οὐ μόνον σκευεῖσι ἱεροῖς καὶ τιμίσι, ἀλλὰ καὶ ἄλλοις τισὶν ἀξιολόγοις πράγμασιν· ἔχει ἀναλόγια καὶ ἀρτοφόριον, πολλῆς τιμῆς ἄξια, ἡ τράπεζα, ὑπερθαύμαστος καὶ ἀξιοτίμητος ὑπὲρ πάντα, καὶ ἡ καμάραις, διὰ μέσου τῶν ὁποίων, ἔρχεται εἰς τὸ μοναστήριον ἔξωθεν, ἐπὶ τὴν ἀντίπεραν κορυφὴν τοῦ βουνοῦ, τὸ νερὸν, κτίσματα πολυέξοδα καὶ ἀξιέπαινα.

Ἐκεῖ θέλεις ἰδῆ καὶ εὐλαβῶς ἀσπασθῆ τὸ ἀριστερὸν χέρι τῆς Μαγδαληνῆς Μαρίας· τὸ ὁποῖον εἶναι ἀκέραιον, πολλὴν καὶ πάντερπνον εὐωδίαν ἐκπέμπου.

Αἷμα τοῦ ἀγίου μεγαλομάρτυρος Δημητρίου καὶ λείψανον τοῦ ἀγίου Μείρακος. Ἐκεῖ εὐρίσκεται καὶ ἓνα Εὐαγγέλιον πολλῆς τιμῆς ἄξιον, ἀφιέρωμα τοῦ αἰμυνήστου Μιχαὴλ Βοεβόνδα.

Εἶναι τὸ μοναστήριον πολλὰ ἐπιτήδειον διὰ ἡσυχίαν· ὀλίγον ὑπεράνωθεν τούτου, εἶναι ἓνα κελλίον εὐμορφον καὶ ἡσυχαστικόν, καὶ παρεκκλήσιον ἐν αὐτῷ, εἰς τιμὴν τῆς ἀγίας Τριάδος· ἐκεῖ εἶναι καὶ τὸ κελλίον, εἰς τὸ ὁποῖον ἀσκήτευσεν ὁ Κτήτωρ τοῦ

παρόντος μοναστηρίου, ἅγιος Σίμων. Εἰς τὸ ἔδαφος τοῦ Ναοῦ, εἶναι πέντε μάρμαρα ἔξω ἀπὸ τὰ ἄλλα, κατὰ τὸ μέσον αὐτοῦ βαλμένα σταυροειδῶς· ἀπὸ τὰ ὁποῖα, τὸ ἓνα μὲν τὸ μεσιακόν, ἔχει γλυπτὸ δικέφαλον ἀετὸν, καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῶν, Στέφανου ὡσπερ κορώναν.

Τὸ δὲ ὀπισθεν αὐτοῦ, ἔχει ὡσπερ φιάλην τινὰ μὲ γαρύφαλα.

Τὰ δὲ ἕτερα δύο, ὁποῦ εἶναι εἰς τὰ πλάγια, ἔχουσι λευτάρια, καὶ βαστοῦν ἀπὸ ἓνα ἐξαπτέρυγον, ὡσπερ ριπίδιον, ἔχοντας καὶ στέφανον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς· καὶ ἄλλο, βασιλίσκον· ὁ χορὸς εἶναι κατὰ πολλὰ ἐπιτήδειος· τὸ αὐτὸ καὶ ὁ πολυέλαιος· εἶναι δὲ καὶ εἰς τὸν δεξιὸν χορὸν, δώδεκα εἰκονίσματα μοσκόδικα, περιέχοντα τοὺς ἑορταζομένους ἀγίους ἐκάστου μηνός.

Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ὠραιότατη καὶ φωτεινὴ, μὲ ἔνδεκα παραθύρια, ἀπὸ τὸ ἐν μέρος, καὶ μὲ ἄλλα τόσα ἀπὸ τὸ ἄλλο· ὁ δὲ Νάρθηξ ἴσταται εἰς δύο στύλους ἐπάνω.

Πρῶτος Κτήτωρ τοῦ παρόντος μοναστηρίου, ἐστὶν ὁ ἅγιος Σίμων· ὁ ὁποῖος ἀσκήτευσεν πλησίον ἐκεῖ· καὶ βλέπωντας πολλάκις ὀφθαλμοφανῶς ἓνα ἄστρον λαμπρὸν, ὅπῃ ἐκατέβαινε διὰ νυκτός, καὶ ἐστέκετον ἐπάνω εἰς ἐκείνην τὴν μεγάλην καὶ ὑψηλὴν καὶ ριζωμένην πέτραν, κατ' αὐτὴν τὴν κορυφὴν, ἐζήτηε μαθεῖν παρὰ Θεοῦ, τὸ τί ἐσημάδευε τὸ τοιοῦτον· τὸ ὁποῖον ἐκ Θείας Ἀποκαλύψεως διδαχθεὶς, ἔκτισεν ἐπάνω εἰς ἐκείνην τὴν ὑψηλὴν πέτραν, τὴν Ἐκκλησίαν ὁποῦ φαίνεται ἕως τῆς σήμερον· ὅθεν καὶ ἀπὸ τὸ θαῦμα τούτου, ὠνομάσθη ἡ Ἐκκλησία ἐκείνη, νέα Βηθλεὲμ· ἐπειδὴ καθὼς εἰς ἐκείνην, ἔ-

τζι καὶ ὧδε, ἐφάνηκεν ἄστρον ὑπέρλαπρον· διὰ τοῦτο καὶ εἰς τιμὴν τῆς Χριστοῦ γεννήσεως ἀνηγέρθη· μετὰ δὲ τοῦτον, ὁ εὐλαδέστατος βασιλεὺς Σερβίας, καὶ Ῥωμανίας, Ἰωάννης ὁ Οὐγκλής, ἐπειδὴ καὶ διὰ προσευχῆς τοῦ ἀνωθεν ἀγίου Σίμωνος, ἰατρεύθη ἡ θυγατέρα του, ἀπὸ μίαν δεινὴν καὶ ἀνίατον ἀρρώστιαν, ἔδωσε τοῦ ἀγίου βοήθειαν ἰκανήν, καὶ ἐτελείωσεν ὅλην τὴν οἰκοδομὴν τοῦ μοναστηρίου· καὶ εἰς τὸ ὕστερον, ἔγινε καὶ αὐτὸς μοναχός, καὶ ἀνεπαύσατο εἰς αὐτὸ ἐν Κυρίῳ· καὶ φαίνεται ἱστορισμένος εἰς τὴν τράπεζαν εἰς τὴν καμάραν τοῦ παρθυρίου, ὅπου βλέπει κατὰ τὴν θάλασσαν· οἱ δὲ προσκυνηταί, διὰ εὐλάβειαν, ἀναβαίνουσι κάτωθεν ἀπὸ τὴν θάλασσαν ἕως ἄνω εἰς αὐτὸ, πεζοί, καὶ τοὺς ὑποδέχονται μὲ πολλὴν δεξιῶσιν οἱ Πατέρες.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ

ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΥ ΤΟΥ ΖΩΓΡΑΦΟΥ.

Τὸ σεβάσμιον μοναστήριον τοῦ Ζωγράφου, ἔστι καὶ αὐτὸ ἀξιόλογον καὶ ὠραῖον πολλά, κτίσμα τριῶν Ἀρχόντων ἀπὸ τὴν Ὀχριδα, καὶ ἀδελφῶν κατασάρκα, καταγομένων ἀπὸ τὸ γένος τοῦ βασιλέως Ἰουστινιανού· ὧν τὰ ὀνόματα, Μωϋσῆς, Ἀαρὼν καὶ Ἰωάννης· οἱ τινες ἔγιναν ὕστερα μοναχοὶ εἰς αὐτό. Καθ' ὃν δὲ καιρὸν ἔκτισαν αὐτὸ τὸ μοναστήριον, ἦτο βασιλεὺς Ῥωμαίων, Λέων ὁ Σαφός· ὕστερον δὲ μὲ τὸ νὰ ἠφανίσθη καὶ κατεκαήν ὑπὸ ληστῶν, τὸ ἀνακαίνισεν ὁ Αὐθέντης Μολδοβλαχίας, Στέφανος Βοεβόνδας, ἐν ἔτει κόσμου ζι. ὅστις εἶναι καὶ ἱστορισμένος ἔξωθεν τῆς Ἐκκλησίας, εἰς ἐνθύμησιν.

Τούτου ὁ Θεῖος Ναός, εἶναι πολλὰ εὐμορφος, τιμώμενος εἰς ὄνομα τοῦ ἀγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, μολυδοσκέπαστος, μὲ ἕξ κουμπέδες, ἐπάνω εἰς τέσσαρας στύλους σταυροειδῶς, μὲ χερὸν, καὶ μὲ πολυέλαιον· ἡ ἱστορία του μέρος μὲν, παλαιά, μέρος δὲ νέα· τὸ ἅγιον Βῆμα, μὲ δύο στύλους πέτρινους, πολλὰ φωτεινόν· ἔχει δὲ εἰκόνας πολλὰ θαυμαστάς, εἰς τὴν τέχνην, καὶ μάλιστα τὰς δεσποτικὰς· πύργους, καὶ κελλία, καὶ τείχη, ὅλα ἀξιόλογα, ὡς καὶ τῶν ἄλλων μοναστηρίων. ἔχει καὶ φιάλην εὐμορφὴν, ἐμπροσθεν τοῦ Ναοῦ· τὸ καστρότειχόν του μεγάλο, μὲ τρεῖς

πόρτας· οἱ ἐν αὐτῷ ἀσκούμενοι μοναχοί, εἶναι τὸ γένος Σέρβοι, καὶ Βούλγαροι.

Ὁ Νάρθηξ τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι μεγαλειότερος ἀπὸ ὅλην τὴν Ἐκκλησίαν.

Ἐκεῖ εὐρίσκονται καὶ δύο εἰκόνες τοῦ ἁγίου Γεωργίου, θαυματουργαί· ἡ μία, εἶναι ἀχειροποίητος· διότι εἰς αὐτὴν μόνος ἀφ' ἑαυτοῦ τοῦ ἐζωγραφίσθη, ὡσπερ νὰ ἐτυπώθη, ὁ ἅγιος καὶ θαυματουργός Γεώργιος· ἦτον αὐτὴ ἡ εἰκὼν πρότερον εἰς τὴν Παλαιστίνην, εἰς ἓν μοναστήριον, τιμώμενον ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Γεωργίου· ὕστερον δὲ (ὡ τοῦ θαύματος) ἐμετοίκησεν ἐκεῖθεν, καὶ ἤλθεν ἀφ' ἑαυτοῦ τῆς εἰς τὸ ἅγιον Ὄρος, εἰς τὸ παρὸν μοναστήριον τοῦ Ζωγράφου· διὰ τοῦτο ἐπωνομάσθηκε τοῦ Ζωγράφου· καὶ εἶναι ἐκείνη ἡ ἴδια εἰκὼν, ὅπου γράφει τὸ συναξάριον, πῶς ἐθαυματούργησε διὰ τὰ σοφγγάτα.

Ἡ δὲ ἄλλη εἰκὼν τοῦ ἁγίου Γεωργίου, ἦλθεν ἀπὸ τὴν Ἀραβίαν ἀφ' ἑαυτοῦ τῆς, διὰ θαλάσσης, καὶ εὐγῆκε κάτω εἰς τὸν λιμένα τοῦ Βατοπαιδῆς· καὶ μαθόντες τοῦτο οἱ Πατέρες τῶν λοιπῶν μοναστηρίων, ἐσυνάχθησαν ὅλοι ἐκεῖ, καὶ ἐμάλωνα περὶ τοῦ, ποῖος νὰ τὴν πάρῃ· τέλος πάντων, ἀποφάσισαν ὅλοι ὁμοῦ, καὶ τὴν ἔθεσαν ἐπάνω εἰς ἓνα μουλάριον ἄγριον, καὶ τὸ ἄφησαν νὰ ὑπάγῃ ὅπου θελεῖ· καὶ αὐτὸ ἐπῆγεν εἰς τὸ μοναστήριον τοῦτο τοῦ Ζωγράφου, καὶ ἐστάθηκεν ἔξω εἰς τὴν θύραν τῆς Ἐκκλησίας· καὶ εὐγαίνοντες οἱ Πατέρες μετὰ κηρῶν καὶ θυμιαμάτων, τὴν ἐδέχθησαν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, μετὰ μεγάλης εὐλαβείας καὶ χαρᾶς, καὶ τὴν ἔστησαν ἐντίμως εἰς τὸν τόπου ἐκείνου, εἰς τὸν ὁποῖον στέκει καὶ ἔως τῆς

σήμερον· μετὰ δὲ καιρὸν, ἦλθον τινὲς τῶν Πατέρων τοῦ μοναστηρίου ἐκείνου τῆς Ἀραβίας, ἐν ᾧ ἦτον πρότερον ἡ εἰκὼν, εἰς προσκύνησιν τοῦ ἁγίου Ὄρους, καὶ τῶν ἐν αὐτῷ σεβασμίων Ναῶν, καὶ τιμίων Λειψάνων· καὶ ἰδόντες τὴν εἰκόνα τοῦ ἁγίου εἰς τὸ μοναστήριον τοῦ Ζωγράφου, τὴν ἐγνώρισαν ἀπὸ κάποια σημάδια, ἐξέστησαν· καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεὸν, καὶ τὸν ἅγιον· ὅθεν βάλουντες μετάνοιαν, ἔμειναν ἐν αὐτῇ τῇ θείᾳ Μονῇ, ἔνθα καὶ ἀνεπαύσαντο ἐν Κυρίῳ.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΘΑΥΜΑΣΤΟΥ

ΚΑΙ ΩΡΑΙΟΤΑΤΟΥ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΥ ΤΟΥ
ΔΟΧΕΙΑΡΙΟΥ.

Τὸ μέγα καὶ σεβάσμιον μοναστήριον τοῦ Δο-
χειαρείου εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ πρῶτα καὶ ἀξιόλογα
μοναστήρια τοῦ ἁγίου Ὁρους. ἔχει Ναὸν πάγ-
καλον, ἐπ' ὀνόματι τιμώμενου τῶν παμμεγίστων
Ταξιαρχῶν, Μιχαὴλ καὶ Γαβριὴλ· ἀγκαλὰ καὶ
πρότερον νὰ ἦτον εἰς ὄνομα τοῦ ἐν ἁγίοις πα-
τρὸς ἡμῶν Νικολάου Μύρων τῆς Λυκίας, τοῦ Θαυ-
ματουργοῦ· ὅμως ὡσάν οἱ Ἀρχάγγελοι ἔδειξαν
τὸ Θαῦμα ἐκεῖνο τῆς εὐρέσεως τοῦ θησαυροῦ, ἐν
τῇ κατ' ἀντίπεραν Χερσονήσῳ, κοινότερον καλου-
μένη Λογκῶ, μὲ τὸν ὅποιον ἐδυνήθησαν οἱ Πα-
τέρες νὰ τελειώσουν τὴν ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας,
καὶ νὰ ἀνακαινίσωσι πολλὰ καὶ ἀναγκαῖα εἰς
αὐτὸ, τὸ μετωνόμασαν εἰς ὄνομα τῶν παμμεγί-
στων Ταξιαρχῶν. Ἐκεῖ ἔγινε καὶ τὸ Θαῦμα τοῦ
παιδίου· τὸ ὅποιον ἐλευθέρωσαν οἱ Ἀρχάγγελοι
ἀπὸ τὸν πνιγμὸν τῆς θαλάσσης· εἰς τὴν ὁποίαν
τὸ ἔρριψαν, μὲ μίαν πέτραν κρεμασμένην ἀπὸ
τὸν λαιμὸν· καθὼς εἰς τὰ θαύματα τῶν Ἀρχι-
στρατήγων, εὐρίσκεται γεγραμμένον εἰς πλάτος· τὸ
δὲ παιδίον ἐκεῖνο, συκῶνοντές το οἱ Ἄγγελοι, τὸ
ἔφεραν πάραυτα, καθὼς ἦτον μὲ τὴν πέτραν εἰς
τὸν λαιμὸν, καὶ τὸ ἔρριψαν εἰς τὴν μέσην τῆς
Ἐκκλησίας· ἡ δὲ πέτρα ἐκείνη φυλάττεται καὶ
μέχρι τῆς σήμερον μέσα εἰς τὸ ἅγιον Βῆμα, εἰς
μίαν θήκην, πρὸς μαρτυρίαν τοῦ θαύματος, φέ-

βον δὲ καὶ ἔκπληξιν τῶν ὁρώντων. Ἐκεῖ ἀνέ-
βρυσε καὶ ἁγίασμα, ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἀνδρονί-
κου τοῦ Παλαιολόγου, ἀπὸ θαύματος τῶν παμ-
μεγίστων Ταξιαρχῶν. Καὶ εἶναι τῶρα πηγὰδι
θαυμασιώτατον· ἐξ αὐτοῦ πίνουσιν οἱ ἐν τῷ μονα-
στηρίῳ ἀσκούμενοι εὐλαβεῖς Πατέρες· τὸ ὅποιον
εὐρίσκεται πλησίον τῆς θαλάσσης, κατὰ τὸ δυτι-
κὸν πέλαγος· ὁ πρῶτος δὲ Κτήτωρ τοῦ παρόντος
ἀξιοθεάτου μοναστηρίου, εἶναι ὁ καθηγούμενος
ἅγιος Εὐθύμιος· ὅστις ἦτον εἰς τὸν καιρὸν τῆς
βασιλείας Νικηφόρου τοῦ Βοτανειάτου, γνώριμος
καὶ συνασκητὴς τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου, τοῦ ἐν
τούτῳ τῷ Ὄρει τοῦ Ἄθωνος. Δεύτερος Κτήτωρ
αὐτοῦ, ἦτον Νικόλαός τις Πατρίκιος, Ἄρχων μέ-
γας σιμὰ εἰς τὸν βασιλέα Ῥωμαίων, ἀνεψιὸς τῆς
ἀνωθεν ὀσιωτάτου Πατρὸς Εὐθυμίου· ὅστις ὕπερον
ἐγένετο καὶ μοναχὸς ἐν αὐτῷ, μετωνομασθεὶς Νεό-
φυτος μοναχός· ὅστις καὶ τὴν ἡγουμενίαν διε-
δέξατο, μετὰ τὸν θάνατον τῆς προῤῥηθέντος Εὐθυ-
μίου. Τρίτος Κτήτωρ εἰς αὐτὸ, ἔγινεν ὁ ἐν τῇ
θαλάσῃ ριφθεὶς ἐκεῖνος νέος· ὃν οἱ Ἀρχάγγελοι
ἐλύτρωσαν ἀπὸ τὸν βίαιον πνιγμὸν τῆς θαλάσ-
σης, ὡς εἴπομεν ἀνωτέρω· ὁ ὁποῖος ἐγένετο καὶ
μοναχός, καὶ μετωνομάσθη Βαρνάβας· ὅστις
καὶ αὐτὸς, ἐγένετο Ἡγούμενος τῆς αὐτῆς Μο-
νῆς, διὰ τὸ γενέσθαι τὸν πρὸ αὐτοῦ καθηγούμε-
νον Εὐθύμιον, πρῶτον τοῦ ἁγίου Ὁρους· ὕπερον
δὲ ὑπὸ πειρατῶν, ἐρημώθη παντελῶς· ὁ δὲ Αὐ-
θέντης τῆς Μολδοβλαχίας, Ἀλέξανδρος Βασβόν-
δας, διὰ νὰ μὴν ἀλησμονηθοῦσι τὰ τοσαῦτα τῶν
Ἀρχαγγέλων θαύματα ὅπου ἔγιναν εἰς αὐτὸ, κι-
νούμενος ἐκ προαιρέσεως Θεοφιλῆς, κατὰ πρόνοιαν

θείαν, τὸ ἀνεκαίνισεν ὅλον, καὶ τὴν Ἐκκλησίαν ἀνήγειραν ἐκβάθρων, ἐν ἔτει κόσμου ζψς'. καὶ τὴν ἰστορήσεν ἔσωθεν ὅλην, καὶ τὴν ἐκαλλώπισε μεγαλοπρεπῶς, ὡς ὁράται· εἶναι δὲ καὶ ἰστορισμένος ἐκεῖ μὲ τὴν Δόμναντου, καὶ μὲ τοὺς Υἱούς του· ἡ Ἐκκλησία εἶναι κατὰ πολλὰ ὑψηλὴ καὶ ὠραία, μὲ κουμπέδες πέντε, μολυβοσκέπαστη· ἔχει δὲ καὶ κιόνια τέσσαρα πανθαύμαστα, καὶ ὠραῖα, ὃ δὲ νάρθηξ εἶναι καὶ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν μεγαλότερος, ἔργον ἀξιοθέατον εἰς τὸ κάλλος· ἔχει δὲ καὶ αὐτὸς κιόνια κτιστὰ τέσσαρα, ὥσπερ νὰ ἦτον ἀτόφια μάρμαρα· καὶ εἶναι ὅλος πανταχόθεν ἰστορισμένος· τὰ δὲ στασίδια τοῦ ὅλου Ναοῦ καὶ τοῦ νάρθηκος, ἐκατὸν εἴκοσιν, ὅλα ὠραῖα, καὶ τεχνικά· καὶ εἰς μὲν τοῦ δεξιοῦ χοροῦ τὸ κιόνιον, εἶναι ἡ εἰκὼν τῶν Ἀρχιστρατήγων, Σαυματουργός, καὶ ἔμπροσθεν τῆς, καίουσιν ἀεννάως τρία κανδήλια ἀργυρόχρυσά, πάνυ ὠραῖα. Εἰς δὲ τὸ ἀριστερόν, εἶναι ἡ τιμία εἰκὼν τοῦ ἁγίου Νικολάου· καὶ ἔμπροσθεν αὐτῆς, κανδήλιον ἀκοίμητον ἓν. Ἔχει δὲ τὸ μοναστήριον τοῦτο, καὶ πύργου μέγαν καὶ ὑψηλόν· καὶ εἰς τὴν κορυφὴν Ἐκκλησίαν, κατὰ τὸ ἓνα μέρος τοῦ τείχους· ὃ δὲ πύργος ἐκεῖνος, ἔχει πατώματα ἑπτὰ, καὶ σκαλία ἑκατόν· τὰ δὲ πλεον ἐξαίρετα τοῦ μοναστηρίου τούτου, καὶ πολλοῦ θαύματος καὶ θέας ἐπάξια, εἶναι ἡ Ἐκκλησία ἡ θαυμαστή, καὶ ὁ πύργος.

Ἐκεῖ θέλεις ἰδῆ καὶ ἀσπασθῆ, λείψανον τοῦ ἁγίου Πολυεύκτου.

Τοῦ ἁγίου Ἱερομάρτυρος Χαλαλάμπους.

Τοῦ ἁγίου Μηνᾶ.

Τοῦ ἁγίου Κηρύκου.

Τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσσοστόμου.

Λείψανον καὶ δέρμα τοῦ ἁγίου Δαυὶδ, τῆ ἐν Θεσσαλονίκῃ.

Τοῦ ἁγίου Νείλου.

Τοῦ ἁγίου Γεωργίου αἷμα μὲ χρώματα ὁμοῦ μεμιγμένον.

Λίθον ἅγιον ἀπὸ τὸν ἅγιον Γολγοθᾶν, μὲ βυβλίδας αἵματος τοῦ Κυρίου μας.

Τοῦ ἁγίου Φιλοθέου τὴν κάραν.

Λείψανον τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος, καὶ ἕτερα ἀναρίθμητα, διαφόρων ἁγίων.

Πρὸς τούτοις, μέρος ἐκ τῆς τιμίας Κάρας τῆς ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ.

Λείψανον μέρος, τοῦ ἐν ἁγίοις Πέτρου τοῦ Ἀθωνίτου.

Τοῦ ἁγίου Ἀχιλλεῖου.

Τῶν ἁγίων τεσσαράκοντα Μαρτύρων.

Ἔχει δὲ τὸ μοναστήριον καὶ κελλία καλὰ καὶ διάφορα παρεκκλήσια· καὶ ἄλλα περισσὰ κτίρια, λόγου καὶ μνήμης ἄξια.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΟΥ

ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΥ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ.

Τὸ Θεῖον καὶ Ἱερὸν μοναστήριον τῆ ἀγίας Παύλου, κατοικεῖται ἀπὸ Βουλγάρους καὶ Σέρβους· ἔστι δὲ ὁ Ναὸς αὐτοῦ, πολλὰ ὠραῖος καὶ πάντερπνος, ὅλος μολυβοσκέπαστος, ἐπ' ὀνόματι τιμώμενος τοῦ ἀγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, τοῦ Θαυματουργοῦ· καὶ ἴσταται ἐπάνω εἰς τέσσαρας στύλους κτιστοῦς, μὲ τρεῖς θόλους· ἡ ἱστορία τοῦ εἶναι παλαιὰ, Βουλγάρικη· ἔξωθεν δὲ αὐτοῦ, εἶναι ὁ νάρθηξ, ὅλος ἱστορισμένος μὲ ἱστορίας ποικίλας, Σαυμάσια. Ἔχει δὲ ὁ Ναὸς καὶ πολυέλιον, καὶ χορὸν ἐν μέσῳ, καὶ μανουάλια τέσσαρα, Σαύματος ἄξια· ἡ δὲ λοιπὴ τοῦ μοναστηρίου ἀικοδομή, εὐμορφη, καὶ ὑψηλή, ἔχουσα πύργους καὶ κελλίας, καὶ ἄλλα διάφορα κτίσματα· τῶρα ὅμως, ἔγινε πολλὰ ὠραιότερα, καὶ καθ' ὑπερβολὴν ἐξαιρετωτέρα παρὰ τὸ πρῶτον, ἐπειδὴ καὶ ὁ εὐσεβέστατος Αὐθέντης πάσης Οὐγγροβλαχίας, Κύριος Γεώργιος Κωνσταντῖνος Βασσαράβας Βοεβόνδας, ὁ Βραγκοβάνος, ἀνήγειρεν εἰς αὐτὸ ἐκ Σεμελιῶν, διὰ πολλῶν ἐξόδων, ἕνα ὑψηλότατον καὶ ἀξιόθεατον πύργον· καὶ τὸν ἐκαλλώπισε μὲ διάφορα κελλίας, καὶ μὲ τραπεζαρεῖον πανθαύμαστον· ἔκτισε δὲ καὶ παρεκκλήσιον εἰς αὐτόν, πολλὰ ὠραῖον καὶ πάντερπνον, εἰς αἰδίον του μνημόσυνον.

Μὲ τὸν ὁποῖον τοῦτον πύργον, ἔδωκε μεγάλην

ἀπλοχωρίαν τῶν ἐκεῖσε Πατέρων, ὅπου ἦσαν πρότερον στενοχωρημένοι. Ἔχει ἡ Ἐκκλησία, καὶ εἰκόνες πολλὰς μωσκόβικαις, τεχνικῶς καθωραϊσμέναις, ἐκεῖ εὐρίσκεται σταυρὸς ἀξιοθαύμαστος· ἀργυροδιάχρυσος ὅλος, παρὰ τοῦ ἀγίου Κωνσταντῖνος τῆ μεγάλης πεπονημένος, μὲ ἱστορίαν παλαιότητα, τῶν δώδεκα Δεσποτικῶν Ἑορτῶν· ἔχει δὲ καὶ γράμματα λατινικὰ εἰς τὰς ἐπιγραφὰς τῶν ἱστοριῶν, κατὰ τὰς παλαιὰς χαρακτῆρας τῶν Λογγοβάρδων καὶ Γότθων· εἶναι καὶ ἕνα εἰκόνισμα μικρὸν, μὲ ἱστορίαν ἀμίμητον εἰς τὴν τέχνην, τὸ ὁποῖον ὁ βασιλεὺς Θεόφιλος, ὡς εἰκονομάχος, τὸ ἔρριψεν εἰς τὴν φωτίαν, καὶ (ὡ τῷ Σαύματος) δὲν ἐκάτηκεν, ἀλλὰ διεφυλάχθη, καὶ φυλάττεται μέχρι τῆς σημερον, ἀπὸ τότε σῶν τε καὶ ὀλόκληρον· εἶναι καὶ ἄλλα πολλὰ ἀξιόλογα ἐκεῖ, καὶ μάλιστα τίμιον ξύλον τοῦ ζωοδότου Σταυροῦ τοῦ Κυρίου μας· καὶ μέρη ἀπὸ τὰ δῶρα τῶν Μάγων, τὰ ὁποῖα πέμπσει τερπνὴν εὐωδίαν· ταῦτα δὲ τὰ ἀφιέρωσεν ἡ Δέσποινα Μάρω, ἡ θυγάτηρ Γκιούρα Δεσπότης Σερβίας, ἣν ἔλαβεν ὕστερον εἰς γυναῖκα, ὁ βασιλεὺς τῶν Ἀγαρηῶν Μεχεμέτης, ὅπου ἐδούλωσε τὴν Κωνσταντινούπολιν· καὶ μέρη τινὰ τῶν ἁγίων τεσσαράκοντα Μαρτύρων, καὶ ἄλλα πολλὰ· τὸ μοναστήριον τοῦτο, εἶναι κτίσμα τοῦ ἀγίου Παύλου· ὅστις ἦτον, ὡς λέγουσιν, Υἱὸς Μαυρικίου τοῦ βασιλέως, εὐνοῦχος, καὶ εἶναι καὶ ἱστορισμένος εἰς αὐτὸ, ὡς ἄν Κτήτορας· ἂν καλὰ καὶ αὐτὸς μόνου τὸ παρεκκλήσιον ἔκτισε· τὸ δὲ καθεολικόν, τὸ ἔκτισεν ὁ Αὐθέντης Συμενδρου τῆς Σερβίας Γκιούρας Δεσπότης· καὶ εἶναι εἰς αὐτὸ μὲ τοὺς δύο Υἱούς του ἱστορισμένος.

Ἐκεῖ ἀνεβάζουσι καὶ νερὸν μετὰ σχοινίου, ἀπὸ ἀντίπεραν τοῦ μοναστηρίου, ἕως ὀργυιᾶς πενήντα, διὰ ἐλαφρότερον, καὶ ὑγιεινότερον· ἀλλὰ καὶ εἰς τοῦτο τὸ μοναστήριον μέσα ἔχουσι βρύσιν καλήν.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ

ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΥ, ΤΟΥ ΞΕΝΟΦΟΥ.

Τὸ σεβάσμιον μοναστήριον τοῦ Ξενοφου, εἶναι καὶ αὐτὸ ὠραῖον καὶ θαυμαστὸν, πλησίον τῆς θαλάσσης, μὲ καστράκι τριγύρωθεν πρὸς ἀσφάλειαν· ὁ δὲ Ναὸς αὐτοῦ, εὐμορφος εἰς τὸ κάλλος πολλά, τιμώμενος ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἀγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ τροπαιοφόρου καὶ θαυματουργοῦ, μὲ κολώναις διάφοραις, καὶ μάρμαρα λαμπρά, καὶ πορφυρᾷ καθωραϊσμένος· καὶ ὅλος πανταχόθεν, εἰς κάλλος, ζωγραφισμένος· εἰς τὸν στύλον ὀποῦ εἶναι πλησίον τοῦ ἀγίου Βήματος, εἰς τὸν δεξιὸν χορὸν, ἐμπρὸς εἰς τὰ δεσποτικά, εἶναι ἓνα ὠραιόπλουμιστον κουβούκλιον, καὶ μέσα εἰς αὐτὸ, εἶναι ἡ εἰκὼν τοῦ ἀγίου Γεωργίου, ἀνεκδιήγητος εἰς τὴν εὐμορφίαν· καὶ ἔχει τὸν ἅγιον καθήμενον ἐπὶ θρόνου· εἰς δὲ τὰς ἄλλας δύο κολώνας ὀποῦ εἶναι πρὸς τὴν θύραν, εἶναι ὁ ἅγιος Γεώργιος, καὶ ὁ ἅγιος Δημήτριος ἱστορισμένοι μὲ ψηφία, ὄρθοι, βλέποντες πρὸς τὰ δεσποτικά· ὑποκάτωθεν δὲ τῆς Ἐκκλησίας, περνᾷ τὸ νερὸν, καὶ ἔρχεται εἰς τὸ μοναστήριον· καὶ ἀπ' αὐτὸ πίνουσιν οἱ ἐν αὐτῷ ὀσιώτατοι Πατέρες. Ἐχει δὲ καὶ τόπον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ· καὶ ὅποτε βουλευθῶσιν οἱ Πατέρες, νὰ πλύνου τῆς Ἐκκλησίας τὸ ἔδαφος, κλείσει τὸν αὐλὸν τῆς πηγῆς, καὶ γεμίζει ἡ αὐλαξ, καὶ τὸ ὕδωρ ἐξέρχεται ἀπὸ τὸν εἰρημένον τόπον, καὶ πλημμυρεῖ, καὶ ἀπλώνεται εἰς ὅλον τὸ ἔδαφος τῆς

Ναοῦ· ἔχει δὲ τὸν τόπον ἐκεῖνον, ἔνθα εἰσέρχεται τὸ νερὸν καὶ ἐξέρχεται, καὶ ξεπλύνει ὅλα τὰ μάρμαρα, κατὰ τὸ ἀριστερὸν μέρος· εἶναι δὲ περιτετριχισμένον τὸ μοναστήριον ἐκ τῶν πέριξ, ἔχοντας κελλῖα καλὰ, καὶ τὰ ἄλλα ὅσα εἰσὶν ἀναγκαῖα, εἰς σύστασιν τοῦ μοναστηρίου· οἱ δὲ ἐν αὐτῷ οἰκοῦντες Πατέρες, εἶναι Σέρβοι τὸ γένος, καὶ Βούλγαροι. Ἐχει παρεκκλήσια ἑπτὰ, καὶ ἐπάνω εἰς ἓν παρεκκλήσιον, εἶναι ἱστορισμένοι καὶ τοῦτοι· οἱ Ἄρχοντες Μπάνος, Μπάρπουλος, Ντάντζουλας, Βόρνικος, Πούρβουλος, καὶ Ράδουλας. Ὁ πρῶτος κτήτορας τοῦ παρόντος Μοναστηρίου, ἐστάθη ὁ ἅγιος Ξενοφῶν, ἀφοῦ ἔλαβε καὶ τὴν ἐπουμασίαν· μετὰ δὲ ταῦτα, κατὰ τὸ ζυγ. ἔτος κόσμου, τὸ ἀνεκαίνισαν ὁ, τε Δούκας Βόρνικος, καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ράδουλας, Ἄρχοντες τῆς Θεοφυλάκτις Οὐγγροβλαχίας· καὶ τὴν Ἐκκλησίαν ἐζωγράφησαν ὅλην, πολλὰ εὐμορφα· ὕστερον, ὁ περιδότης Αὐθέντης τῆς Βλαχίας, ὁ μέγας ἐκεῖνος, καὶ περιδότης Ματαίνης Βοεδόνδας ὁ Βασσαράδας, δι' οἰκείων ἐξόδων, ἱστόρησε τὸν Νάρθηκα τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ὅλον τὸ τραπεζαρεῖον· ὅπου εἶναι καὶ αὐτὸς μετὰ τὴν Δόμναν του ἱστορισμένος, εἰς μνήμην αἰδίου.

Τὸ ἱερὸν μοναστήριον τοῦ Γρηγορίου, εἶναι καὶ αὐτὸ ὑψηλὸν καὶ συμμαζωκτὸν, εἰς τόπον ἐπιτήδειον, Σεμελιωμένου κατὰ τὸ κατάγιαλον· οὗ ὁ Θεῖος ναὸς, εἶναι εἰς τιμὴν τοῦ ἐν ἀγίοις Πατρὸς ἡμῶν Νικολάου τοῦ Θαυματουργοῦ, μολυβασκέπατος. Κτήτωρ δὲ τοῦ παρόντος μοναστηρίου, ἐστάθη ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ νέος, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἔλαβε καὶ τὸ ὄνομα· ὕστερον ὁμως, ὁ Αὐθέντης Μολδοβλαχίας Ἀλέξανδρος, ὁ Πατὴρ τοῦ Μπογδάνου Βοεδόνδα, τὸ ἀνεκαίνισε μεγαλοπρεπῶς, κατὰ τὸ ζέ. ἔτος ἀπὸ Ἀδάμ· ἐκεῖ πλησίον εἶναι καὶ ὁ Ἄρσανᾶς τοῦ μοναστηρίου τῆς Σίμωνος Πέτρας.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΟΥ

ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΥ, ΤΟΥ ΚΑΡΑΚΑΛΟΥ.

Τὸ ἱερόν μοναστήριον τοῦ Καρακάλου, εἶναι καὶ αὐτὸ εὐμορφον, μετ' Ἐκκλησίαν θαυμαστήν, ἐπ' ὀνόματι τῶν ἁγίων Ἀποστόλων καὶ Πρωτοκορυφαίων, Πέτρου καὶ Παύλου. Ἔχει δὲ καὶ κάστρον τριγύρωθεν, καὶ πύργου ὑψηλόν, καὶ ὠραιῶν, καὶ ἄλλα περιηγήσεως ἄξια· εἶναι κτισμένου ἐπὶ τόπου ὑψηλοῦ, μίαν σχεδὸν ὥραν μακρὰν τῆς θαλάσσης, ἣ δὲ Ἐκκλησία εἶνε μολυβοσκεπάστος. Εἶνε κτίσμα, πρῶτον μὲν, Ἀντωνίου τοῦ Καρακάλου ἐκείνου ἀπὸ τὴν Ῥώμην· ὕστερον δὲ ὁ Αὐθέντης τῆς Μολδαβίας, Πέτρος Βοεδόνδας, θέλωντας νὰ τὸ ἀνακαινίσῃ, ἐπέμψα τὸν Πρωτοσπαθᾶριον αὐτοῦ, Πέτρον ὀνόματι, μετ' ἄσπρα πολλὰ, παραγγείλας αὐτῷ, νὰ τὸ ἀναστήσῃ εἰς τόπον εὐμορφον· ὁ δὲ Σπαθᾶριος, διὰ νὰ κερδήσῃ ἐξ ἐκείνων, ἔκτισεν ἓνα καὶ μόνον πύργον, πλησίον τῆς θαλάσσης, καὶ ἐγύρισεν εἰς τὴν Πογδανίαν· μαθὼν δὲ τὸ τοιοῦτον ὁ Αὐθέντης, πολλὰ τοῦ ἐκακοφάνη, καὶ ἐβουλήθη νὰ τὸν ἀποκεφαλίσῃ· ὁ δὲ Σπαθᾶριος, διὰ νὰ γλυτώσῃ τὴν ζωὴν του ἀπὸ τὸν θάνατον, ὑπεσχέθηκε νὰ τὸ ἀναστήσῃ μετ' ἔξοδα ἐδικά του, καὶ οὕτως τὸν ἐσυγχώρησε· καὶ πηγαίνωντας εἰς τὸ ἅγιον Ὄρος, τὸ ἔκτισεν εἰς τὸν τόπον αὐτὸν, ὅπου φαίνεται μέχρι τῆς σήμερον, καὶ ἐγύρισεν εἰς τὴν Πογδανίαν χαρούμενος, καὶ τὸν ἐδέχθηκεν ὁ Αὐθέντης μετὰ

τιμῆς· ὕστερον, συμφωνήσαντες ὁ τε Αὐθέντης ἐκεῖνος, καὶ ὁ Σπαθᾶριος, ἦλθον εἰς τὸ ἅγιον Ὄρος, καὶ γενόμενοι μοναχοὶ, καὶ ἐπονομασθέντες καὶ οἱ δύο Παχώμιοι, ἐπέρασαν τὸ ὑπόλοιπον τῆς ζωῆς τους, μέσα εἰς αὐτὸ τὸ μοναστήριον θαρρέστως, ὅπου καὶ ἀνεπαύσαντο καὶ οἱ δύο ἐν Κυρίῳ· εὐρίσκεται δὲ ἔξωθεν τοῦ μοναστηρίου, καὶ τὸ κελλίον τοῦ Σπαθαρίου, καὶ καλεῖται μέχρι τῆς σήμερον οὕτω, τοῦ Σπαθαρίου· ἐν αὐτῷ τῷ μοναστηρίῳ, εὐρίσκεται καὶ ἡ τιμία κᾶρα τοῦ ἁγίου Ἀποστόλου Βαρθολομαίου.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΟΥ

ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΥ, ΤΟΥ ΕΣΦΙΓΜΕΝΟΥ.

Τὸ εὐαγές μοναστήριον τοῦ Σιμένου, ἢ βέλτιον εἰπεῖν, Ἐσφιγμένον, εἶναι ὠραῖον κατὰ πάντα, καὶ ἀξιοθέατον· κτίσμα τοῦ ἐν βασιλεῦσιν εὐσεβεστάτου Θεοδοσίου τοῦ μικροῦ, καὶ τῆς αὐτοῦ ἀδελφῆς καὶ βασιλίσσης, ἀγίας Πουλχερίας, τῆς Παρθένου· ἔχει Ναὸν πανθαύμαστον, ὅστις εἶναι δρομικὸς μὲ κολώναις δύο, καὶ ἐπάνωθεν μὲ δόλους, ὅλος ἱστορισμένος εἰς κάλλος· ἔχει τράπεζαν πολλὰ εὐμορφην, μὲ ζωγραφίαν καλὴν· κελ्लीά διπάτα, καὶ τρίπατα, διὰ τοὺς Πατέρας, μὲ κάστρον καλόν, καὶ σπερέον· εἶναι Σεμελιωμένον εἰς τόπον ἐπιτήδειον· ὁ Ναὸς αὐτοῦ τιμᾶται, εἰς ὄνομα τῆς Ἀναλήψεως τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ· ἔμπροσθεν δὲ τοῦ Ναοῦ, ἔχει φιάλην ὠραιστάτην, μὲ γράμματα γλυπτὰ ἔξωθεν, ὅπου ἀρχίζουσιν ἔτσι.

Ὅρας δεατὰ, τέρψιν καὶ ποικιλίαν, τὴν ἐκ μαρμάρου, τεχνικῶς σκευασθεῖσαν;

Ἐχει δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ διὰ στίχων, ἐπιγράμματα, εἰς τὴν βάπτισιν τοῦ Κυρίου μας, ἐν αὐτῇ γεγραμμένα· εὐρίσκονται εἰς αὐτὸ, καὶ ἄγρια Λειψανα πολλὰ καὶ διάφορα· ἀπέχει τοῦ Χιλιανταρίου, μιᾶς ὥρας διάστημα· ὀνομάζεται τοῦ Ἐσφιγμένου, διότι εἶναι ἀνάμεσα εἰς τρία βενάκια, περιωρισμένον, σιμὰ εἰς τὸν αἰγιαλόν· ἀπέχει δὲ τοῦ Βατοπαιδίου, τριῶν ὥρῶν διάστημα.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΟΥ

ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΥ, ΤΟΥ ΦΙΛΟΘΕΟΥ.

Τὸ ἱερόν καὶ σεβάσιμον μοναστήριον τοῦ Φιλοθέου, εἶναι καὶ αὐτὸ ἐφ' ὑψηλοῦ τόπου, μὲ κάστρον τριγύρωθεν περιτειχισμένον· ἔχει Ναὸν εὐμορφον καὶ ἀξιοθέατον, εἰς ὄνομα τιμώμενον τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ Εὐαγγελισμοῦ· Κτήτορες δὲ αὐτοῦ, Ἀρσένιος, Φιλόθεος, καὶ Διονύσιος, ὁ ἀνεγείρας τὸ ἐν Ὀλύμπῳ ἱερόν μοναστήριον· οἱ ὅποιοι φαίνονται ἱστορισμένοι ἐπάνωθεν τοῦ Νάρθηκος· ὕστερον δὲ, εἰς τοὺς ζ. ἀπὸ Ἀδάμ, ὁ βασιλεὺς τοῦ Καχετίου Λεόντιος, καὶ ὁ Υἱὸς αὐτοῦ Ἀλέξανδρος, δι' οἰκείων ἐξόδων, τὸ ἀνεκαίνισαν καλλιώτερα, καὶ τραπεζαρεῖον ἐποίησαν εἰς αὐτὸ, μέγα καὶ ὠραιότατον, καὶ τὸ ἱστόρησαν ὅλου πανταχόθεν· ἐνθα, φαίνονται καὶ αἱ τούτων Εἰκόνες· ἔχει καὶ τίμια Λείψανα διαφόρων ἀγίων· πλησίον δὲ αὐτοῦ εἶναι τὸ κελλίον τοῦ Μαγουλά· κάτωθεν δὲ αὐτοῦ πρὸς τὸν αἰγιαλόν, εἶναι τὸ μυλοπόταμον, εἰς τοποθεσίαν Σαυμαστὴν· καὶ πλησίον ἐκείνου, πύργος ὑψηλός, καὶ ὠραῖος τῆς ἀγίας Λαύρας.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ

ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΥ, ΤΩΝ ΡΩΣΣΩΝ.

Τὸ ἱερόν καὶ σεβάσιμον μοναστήριον τῶν Ῥώσων, ἔστι καὶ αὐτὸ ἐπὶ τόπου πεδινῷ καὶ ἀμφιλαφῶς, καὶ ὕδασι καταρρύτου, περιτετειχισμένον μετὰ κελλίων, καὶ πύργων, καὶ τῶν λοιπῶν· ὁ δὲ Ναὸς εἶναι εἰς τιμὴν τοῦ ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Παντελεήμονος· οὐ τοσοῦτον δὲ τὸ πλάτος αὐτοῦ καὶ τὸ μέγεθος θαυμαστὸν ὅσον τὸ ὕψος, ἔχει δὲ καὶ παρεκκλήσια ἕξ, καὶ ἄλλα κτίσματα, λόγου καὶ μνήμης ἄξια. Κτήτωρ δὲ τούτου, ἐστάθη ὁ Κνεζης τῆς Σερβίας, Λάζαρος· ὁ ὁποῖος, διὰ τὴν ἄκραν του ἀρετῆν, ἔγινε καὶ ἅγιος ὕστερον. Ἐκεῖ εὐρίσκεται καὶ ἡ τιμία Κάρα τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος, καὶ λείψανον τοῦ δικαίου Γωσήφ, καὶ μύρον τοῦ ἁγίου Δημητρίου, καὶ ἕτερα λείψανα ἀνωνύμων ἁγίων.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΕΒΑΣΜΙΑΣ

ΜΟΝΗΣ, ΤΟΥ ΚΑΣΤΑΜΟΝΙΤΟΥ.

Ἡ ἱερά καὶ σεβασμία μονή, ἢ ἐπονομαζομένη τοῦ Κασταμονίτου, εἶναι εἰς τιμὴν τοῦ ἁγίου Πρωτομάρτυρος καὶ Ἀρχιδιακόνου Στεφάνου κτισμένη· καὶ εὐρίσκεται εἰς τόπον κρημνώδη, πλήν εὐμορφον καὶ ἡσυχαστικόν· καὶ ἔχει νερόν εὐρωστον καὶ γλυκύτατον· ὁ δὲ Ναὸς, εἶναι μέγας καὶ θαυμαστός με πέντε κουπέδες, μολυβοσκεπαστος καὶ ζωγραφισμένος· καὶ ἔχει εἰς τὰ πλάγια του, παρακλήσια δύο, καὶ τειχόκαστρον, καὶ πύργους τριγύρωθεν, καὶ κελλία παλαιά· καὶ εἶναι πολὰ πτωχόν, ὑπερούμενον τῶν ἀναγκαίων· ἐκλήθη δὲ τοῦ Κασταμονίτου, ὅτι εἶναι τοῦ Κωνσταντος μονή, ἴτοι τοῦ ἁγίου καὶ μεγάλου Κωνσταντίνου, διότι ἐκεῖνος ἦτον ὁ πρῶτος Κτήτορας τοῦ μοναστηρίου τούτου· ἀνεκαινίσθη δὲ ὕστερον, ἀπὸ τὸν Μανουὴλ τὸν Παλαιολόγον, καθὼς δηλοποιεῖ τὸ χρυσοβουλλόnton.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ

ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΥ, ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΝΙΚΗΤΑ.

Τὸ ἱερόν μοναστήριον, τὸ καλούμενον τῆ Σταυρονικήτα, τὸ ἔκτισεν ὁ παναγιώτατος Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, Κύρ Ἱερεμίας ὁ παλαιός· τιμᾶται ὁ θεῖος αὐτοῦ Ναός, εἰς ὄνομα τοῦ ἐν ἀγίοις Πατρὸς ἡμῶν Νικολάου Ἀρχιεπισκόπου Μύρων τῆς Λυκίας, τοῦ θαυματουργοῦ τοῦ ὁποίου ἡ ἀγία Εἰκὼν, εἶναι ὅλη πανταχόθεν ἀργυροχρυσωμένη, καὶ μόνον τὸ πρόσωπον φαίνεται· αὕτη ἡ Εἰκὼν εὐγῆκεν ἀπὸ τὴν θάλασσαν, ἐπειδὴ καὶ τὴν ἔρριψαν εἰς αὐτὴν, κατὰ τὸν καιρὸν τῆς εἰκονομαχίας τινές· καὶ ἀπὸ τὴν πολυκαιρίαν ὅπου ἔκαμεν εἰς τὴν θάλασσαν, ἐφύτρωσεν ἕνα ὀστρίδιον, εἰς τὸ μέτωπόν της· τὸ ὁποῖον, καὶ φαίνεται ἕως τῆς σήμερον· διὰ τοῦτο, καὶ στριδᾶς ὀνομάζεται, παρὰ τῶν κοινῶν· ἔστι δὲ ἡ Εἰκὼν, ὅλη μετὰ μουσίου, ἥτοι διὰ ψηφίων χρυσῶν ἐγκεκοσμημένη εἰς κάλλος· εἶναι τὸ μοναστήριον τοῦτο, παραθαλάσσιον, πολλά εὐμορφον, καὶ ἡσυχαστικόν, ἔχει περιβόλια, μὲ νεραντζίαις καὶ λεμονίαις πολλαῖς· τὸ δὲ νερόν ὅπου πίνουσιν, οἱ ἐν αὐτῷ ὀσίως πολιτευόμενοι ἅγιοι Πατέρες, τὸ ἔφερον ὁ ἐκλαμπρότατος Αὐθέντης τῆς Οὐγγροβλαχίας, Σερβάνος Βοεβόνδας, ὁ Καντακουζηνός, μὲ καμάραις, ἔργον κατὰ ἀλήθειαν πολυέξοδον· ἔχει Ναόν, μικρὸν μὲν εἰς τὸ μέγεθος, εὐμορφον δὲ, εἰς τὴν τέχνην καὶ εἰς τὴν ζωγρα-

φίαν, καὶ στέκει ἐπάνω εἰς τέσσαρα κίονια ἐκ μαρμάρων· ἔχει πολυέλαιον εὐμορφον, καὶ χορὸν ἀξιοθέατον· ἔχει δὲ καὶ φιάλην τοῦ ἁγιασμοῦ, ἀξιόλογον καὶ ὡραίαν· ἡ δὲ τράπεζα τῶν Πατέρων θαυμαστή, καὶ ὡραία, μὲ ἱστορίαν τεχνικὴν· εἰς αὐτὴν εἶναι ἱστορισμένη, ἡ ῥίζα τοῦ Ἰεσσαί, τὸσον εὐμορφα, ὅπου δὲν εὐρίσκεται ἄλλη, παρομοία ταύτης· εἶναι ζωγραφισμένοι· καὶ οἱ ἀρχαῖοι φιλόσοφοι, μετὰ τῆς Σιβύλλας· οἱ ὁποῖοι, ἐναργῶς περὶ τῆς διὰ σαρκὸς ἐλεύσεως τοῦ Κυρίου μας, προεφήτευσαν.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τούτων, ὡς ἐν συντόμῳ· ὑμεῖς δὲ οἱ ἀναγινώσκοντες Πατέρες καὶ Ἀδελφοί, ἔρρωσθε, καὶ σώζεσθε, καὶ σύγγνωτέ μοι τῆς βραχυλογίας· καὶ εὐχεσθε ὑπὲρ ἐμοῦ τῷ Κυρίῳ.

ΤΕΛΟΣ.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

ΤΩΝ ΣΕΒΑΣΜΙΩΝ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΩΝ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ
ΟΡΟΥΣ, ΚΑΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΟΝ.

Αΐνα.	Φυλ.	20
Βατοπαῖδι.		24
Γρηγορίου.		85
Διονυσίου.		55
Δοχειαρείου.		76
Ζωγράφου.		73
Γθήρων.		41
Καρακάλου.		86
Κασταμονίτου.		91
Κουτλουμούση.		66
Λαύρα.		43
Ξενοφου.		83
Ξηροποτάμου.		64
Παντοκράτορος.		63
Παύλου.		80
Πρωτάτου.		68
Ρούσικον.		90
Σιμένου.		88
Σιμόπετρα.		70
Σταυρονικήτα.		92
Φιλοθέου.		89
Χιλιαντάρι.		38

ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ

ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΣ

Ο ΕΞ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ,

Καὶ τῆς Ἱερᾶς Βασιλικῆς καὶ Πατριαρχικῆς
τῶν Ἱθῆρων μονῆς Προηγούμενος,
τοῖς ἐντευξομένοις ἐν Κυρίῳ χαίρειν.

Προσκυνητῆς θαυμασίος, περίσσα προ-
κομμένος,

Ὁ Κομνηνός, καὶ ἰατρός Γιάνης ὁ ἕξα-
κουσμένος,

Διώχνει μακρὰν τὸ γῆράς του, καὶ ὅλος
ξανανιώνει.

Τοῦ Χριστοφόρου εἰν' ἕξοδα, καὶ Ἰγνα-
τίου πόνοι.

Ὅσοι λοιπὸν εἰς' ἀμελεῖς, καὶ ὅσ' ἐπιμε-
λεῖσθε,

Αὐτὸν ἀπὸ τὰ χέριασας, ποτέ μὴν τὸν
ἀφήστε.

Λίθος εἶναι ὁ σάρδιος, καὶ διώχνει τὴν
δειλίαν,

Μαγνήτης καὶ τραδίζει σας, μὲ θαρρέ-
την καρδίαν.

Δὲν ἔχει πύργους θαναοῦ, δὲν ἔχει πυρα-
μίδας,

» ιη. «

Δέν εχει μεγαλόκορμους, δέν ἔχει πε-
λοπίδας.

Πεδία τὰ ἡλύσια, καὶ ἀλκινόου κήπους,
Τοὺς διώχνει ἀπὸ λόγου τῆς, ὡς γελοιώ-
δεις κτύπους.

Κῆποι καὶ πύργοι εἰς αὐτὸν, καὶ ἥρωες
γενναῖοι,

Βασιλικὰ εἶναι κτίρια, καὶ ἀσκητάδες
νέοι.

Κὶ ὁ πάντερπνος παράδεισος, ὅλος τῆς
Παναγίας,

Τὸ ὄρος τὸ τοῦ Ἄθωνος, ὄρος τῆς ἡσυ-
χίας.

Διαβάσσετεον, χορτάσετεον, ὅλοι προθυμη-
θῆτε,

Ἐκεῖ νὰ προσκυνήσετε, κὶ ἀγίους νὰ
ιδῆτε,

Τόπους ὁμοῦ καὶ ἀσκητὰς, καὶ νὰ ἀγια-
σθῆτε,

Μὲ πίστιν καὶ εὐλάβειαν, κὶ ὅλοι σας
νὰ σωθῆτε.

Ὅσοι τὸν διαβάζετε, ζῆτε μὲ εὐτυχίαν,
Καὶ τὸν Θεὸν προσεύχεσθε, νὰ εὕρω
παρρησίαν.

ΙΓΝΑΤΙΟΥ ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ

ΚΕΜΙΖΟΥ, ΤΟΥ ΕΚ ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΑΣ.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ,

ΩΣ ΑΠΟ ΤΗΣ ΒΙΒΛΟΥ.

Ὁὐ τρίπους οὐ σέμμα, Ἀπόλλωνος κλυ-
τοτέχνου,
Λειμῶν δ' εὐανθῆς, μητρὸς ἀγνῆς τελέθω.
Τρεῖς δέμε φῶτων,
Χρυσῶ μιγέντες τέξαν, ἰδέκεν πόνω.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΩΝΤΜΟΥ ΟΡΟΥΣ ΤΟΥ
ΤΟΥ ΑΘΩΝΟΣ,

συντεθεισα δια στιχων πολιτικων

ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΠΑΝΙΕΡΩΤΑΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΝΙΚΑΙΑΣ,

ΚΥΡΙΟΥ ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ,

Προηγούμενου ἔτι ὄντος τῆς Βασιλικῆς καὶ
Πατριαρχικῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου
τῆ Προδρόμου, τῆς ἐν τῇ Μαύρῃ Θαλάσσει
κειμένης, πλησίον τῆς Σωζοπόλεως.

Εἰς δόξαν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ὅπ' ὅλοι προσ-
κυνοῦμεν,

Νὰ μᾶς χάριση νοῦν καλόν, καὶ νὰ
διηγηθοῦμεν,

Τὰ ὅσα ὀφθαλμοφανῶς εἶδομεν παρρη-
σία.

Ἔσται δὲ ἡ διήγησις αὕτη ἐν συντο-
μία.

Ὅποιος θέλει βουλευθῆ, νὰ πᾶ νὰ προσ-
κυνήση,

Τὸ Ἅγιον Ὄρος νὰ ἰδῆ, καὶ νὰ τὸ τρι-
γυρίση.

Ἄς διαδάσῃ τὸ παρόν, ἔπειτα νὰ κινήσῃ,

Νὰ καταλάβῃ ἀπ' ἐδῶ, πόθεν νὰ ἀρχι-
νήσῃ.

κα.

Πλὴν τοῦτο ἔχε κατὰ νοῦν, κάμε μὲ καί-
θε τρόπον,

Τὸν μαῖον νὰ εὐρεθῆς, εἰς τὸν ῥηθέντα
τόπον.

Ὅταν κινήσῃς σὺν Θεῷ, μὲ πλοῖον ν' ἀρ-
μενίσῃς,

Νὰ ἔχῃς πάντα κατὰ νοῦν, τὴν Λαύ-
ραν νὰ ζητήσῃς.

Καὶ ὅταν φθάσῃς εἰς αὐτήν, Θεοῦ τῆ ὀ-
δηγία,

Νὰ προσκυνήσῃς ἅπαντα, ἔχων καὶ συν-
οδίαν.

Ἀπὸ τὴν Λαύραν σὰν εὐγῆς, νὰ πᾶς σου
Καρακάλου,

Καὶ ἕως τὸ βράδυ ἂν ποθῆς, νὰ πᾶς
στοῦ Φιλοθέου.

Καὶ ἀπ' ἐκεῖ σὰν καταβῆς, νὰ πᾶς εἰς τῶν
Ἰθέρων,

Νὰ προσκυνήσῃς καὶ ἐκεῖ, εἶτα νὰ πᾶς
τριγύρω.

Κυρὰν τὴν Πορταίτισσαν, νὰ τὴν εὐχα-
ριστήσῃς,

Μὲ ποθὸν καὶ εὐλάβειαν, καὶ νὰ τὴν
προσκυνήσῃς.

Ἐκ τῶν Ἰθέρων σὰν εὐγῆς, ἡ στραταῖς
δὲν λαθοῦσι,

Τὸν δρόμον ἀκολούθησαι, καὶ πᾶς σου
Κουτλουμοῦσι.

Καὶ τὸ Πρωτάτον νὰ ἰδῆς, καὶ νὰ τὸ προσ-
 κυνήσῃς,
 Καὶ ταῖς Καραῖς καὶ τὰ κελλιὰ πάν-
 τα νὰ θεωρήσῃς.
 Ἐπειτα πρὸς τὴν Θάλασσαν, κάτωθεν νὰ
 γυρίσῃς,
 Ἐκεῖ ὁποῦ βουλήθηκες, σύρε καὶ μὴν
 ἀργήσῃς.
 Θέλεις ὑπάγῃ στὴν Μοῆν, τοῦ κῦρ Σταυ-
 ρονικήτα,
 Καὶ καθὼς θέλει σοῦ φανῆ, κάμε καὶ
 ἄλλην νύκτα.
 Καὶ τὸ ταχὺ σὰν σικωθῆς, νὰ πᾶς στὸν
 Παντοκράτορ,
 Νὰ προσκυνήσῃς εὐλαβῶς, ὅτ' εἶναι Αὐ-
 τοκράτωρ.
 Καὶ ἀπ' ἐκεῖ σικώνεισαι, καὶ πᾶς στὸ Βα-
 τοπέδι,
 Θέλεις ἰδῆ ἐκεῖ πολλὰ, κί ὁ νοῦς σου
 ἄς σκοπεύῃ.
 Ἐκεῖθεν πάλιν σὰν εὐγῆς, ὑπάγεις στοῦ
 Σιμένου,
 Ὅπερ καὶ ὀνομάζεται, καθάρια ἐσφιγ-
 μένου.
 Ἐκεῖθεν διὰ τοῦ βουνοῦ πᾶς εἰς τὸ Χι-
 λαντάρι,
 Καὶ εἶναι οἱ καλόγηροι, Σέρβοι τε καὶ
 Βουλγάροι.

Καὶ περικόπτεις τὸ βουνόν, μὲ δρόμον τῆς
 ἐλάφου,
 Κεῖ εἰς τὸ γεῦμα βρίσκεσαι, μέσα εἰς
 τοῦ Ζωγράφου.
 Καὶ ἀπ' ἐκεῖθεν σὰν εὐγῆς, καλὰ νὰ ἐρευ-
 νήσῃς,
 Κασταμονίτου τὸν ναόν, καὶ νὰ τὸν
 προσκυνήσῃς.
 Καὶ ἀπ' αὐτοῦ στὴν Θάλασσαν, τὴν ἄλλην
 κηταδίεις,
 Στοῦ Δοχειαρείου τὴν μονὴν, τὴν εὐ-
 μορφην πηγαίνεις.
 Ὀλίγον δὲ διάστημα, καὶ πᾶς εἰς τοῦ Ξε-
 νόφου,
 Σιμὰ ἀπὸ τὴν Θάλασσαν, καὶ ὄχι ἐκ
 τοῦ λόφου.
 Καὶ σὰν κινήσῃς ἀπ' ἐκεῖ, στὸ Ῥούσικον
 ὑπάγεις,
 Νὰ προσκυνήσῃς καὶ αὐτό, νὰ μὴν τὸ
 παραδράμῃς.
 Καὶ ἐπ' ἐκεῖ σὰν κατεβῆς, πᾶς στοῦ Ξη-
 ροποτάμου,
 Ἄν κοπιάσῃς καὶ μικρόν, συμπάθιον
 γεροντάμου.
 Καὶ τὸ πουρνὸ σικώνεισαι, Σιμόπετραν νὰ
 φθάσῃς,
 Θέλεις ἰδῆ ἐκεῖ πολλὰ, ὅπῃ νὰ τὰ θαυ-
 μάσῃς.

Καὶ ἀπ' ἐκεῖ πολλὰ κοντὰ, πᾶς εἰς τοῦ
Γρηγορίου,

Καὶ ἂν θελήσης κάθισαι, μέχρι μεση-
μερίου.

Ἐπειτα σύρε ἀπ' αὐτοῦ, εἰς τοῦ Διону-
σίου,

Τοῦ Βαπτιστοῦ εἰν' ὁ ναὸς, κτίσμα δὲ
'Αλεξίου.

Καὶ ἀπ' αὐτοῦ πάλιν περνᾶς, καὶ πᾶς σὸν
Ἅγιον Παῦλον,

Καὶ τότε ὄλα τὰ ὄσως, πλέον δὲν ἔχεις
ἄλλον.

Ἐδὲ καὶ θέλῃς ἀπ' αὐτοῦ, πᾶς στήν Ἁ-
γίαν Ἄνναν,

Νὰ προσκυνήσης καὶ ἐκεῖ, καὶ νὰ ἰδῇς
καὶ ἄλλα,

Τὰ σπήλαια τοὺς ἀσκητὰς, κελλία καὶ
τὴν σκήτην,

Ἁγίας Ἄννης λείψανον, μέσθ εἰς μίαν
θήκην.

Ὅσοι ἐκεῖ εὐρίσκονται, εἶναι πολλὰ θλιμ-
μένοι,

Ἄλλ' ὁ μισθὸς παρὰ Θεοῦ, ἐν οὐρανοῖς
τοὺς μένει.

Ἀπὸ τοῦ κόσμου τὰ τερπνὰ, εἶναι ἐπερη-
μένοι,

Ἄμ' εἰς τὴν μέλλουσαν ζωὴν, αὐτοὶ ἔναι
πλουτισμένοι.

Καὶ μὲ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ, ὅσων εἶναι
στολισμένοι,

Εἰς τὸν παράδεισον ὑπᾶν, ὅλοι δεδο-
ξασμένοι.

Λοιπὸν ἂν θέλῃς ἀπ' αὐτοῦ, πᾶς εἰς τὴν
κερασίαν,

Λαμβάνεις κόπον πλήν ποιεῖς, περίοδον
ὀσίαν.

Πάλιν ἂν θέλῃς ἀπ' αὐτοῦ, στὸν Ἄθων ἄ-
ναβαίνεις,

Εἶδὲ σικώναςαι ταχύ, τὴν Λαύραν κα-
ταβαίνεις.

Καὶ κάμνεις τὴν πανήγυριν, τ' Ἁγίῃ Ἄθα-
νασίου,

Μάλιστα κάθισαι ἐκεῖ, ἕως ἐπισαυ-
ρίου.

Ἐπειτα πρὸς τὸ δειλινόν, μὲ πᾶσαν ὀρδι-
νίαν,

Ἀπὸ τὴν Λαύραν γέρνεσαι, μὲ πλείσθην
συνοδίαν.

Περιπατεῖτε σύντομα, πᾶτε στήν κερα-
σίαν,

Σὺν ἀναβῆτε μένετε, νύκτα στήν Πα-
ναγίαν.

Καὶ τὸ ταχύ μ' εὐλάβειαν, μὲ κόπον μὲ
νηστείαν,

Τὸν Ἄθων ἀναβαίνετε, μὲ πλείσθην προ-
θυμίαν.

Κ' εἰμέν καὶ συμφωνήσετε, μ' ὄλην τὴν
συνοδίαν,

Τὴν νύκτα μένετε ἐκεῖ, καὶ κάμνετ' ἀ-
γρυπνίαν.

Σὰν ξημερώσῃ τὸ πρωῖ, ποιεῖτε λειτουρ-
γίαν,

Ἐπειτα καταβαίνετε, πάλιν στὴν Πα-
ναγίαν.

Καὶ γευματίζετε ἐκεῖ, μετὰ εὐχαριστίας,

Καὶ πέρνετε συγχώρησιν, μετὰ τῆς συν-
οδίας.

Εἶτα ὑπάγει ἕκαστος, στὰ ἑαυτοῦ καλλιὰ,

Οἱ ἀσκηταὶ καὶ ἀδελφοί, στὴν ἑαυτῶν
δουλείαν.

Τότε σικώνεσαι καὶ σὺ, καὶ πέρνεις καὶ
τὴν ράβδαν,

Περιπατεῖς καὶ ἔρχεσαι, εἰς τὴν Ἁγίαν
Λαύραν,

Καὶ ἀναπαύεσαι ἐκεῖ, ὅσον καιρὸν θελή-
σης,

Ὅσῳ γὰρ εὐρῆς συντροφίαν, καὶ πλοῖον
γὰρ κινήσης.

Νὰ λάβῃς δὲ συγχώρησιν, ἀπ' ὅλους τῆς
πατέρας,

Διὰ γὰρ σ' εὐχωνται καὶ αὐτοί, νάχῃς
καλοὺς ἀέρας.

Καὶ γὰρ τοὺς δώσης ἔλεος, γὰρ τοὺς εὐχα-
ριστήσης,

Ἄν ἔσφαλαν καὶ τίποτες, σὺ γὰρ τοὺς
συμπαθήσης.

Καὶ νάχῃς πάντα κατὰ νοῦν, ὅπως καὶ ἂν
καθήσης,

Τοῦ Ἁγίου Ὄρους τὰ καλά, γὰρ μὴν
τὰ σιωπήσης.

Τοὺς δὲ ἐκεῖσε ἀσκητὰς, εἰς πάντα γὰρ
τιμῆσης,

Καὶ οὕτω πρὸς τὴν μίμησιν, πολλοὺς
θέλεις κινήσης.

Εὐρίσκονται γὰρ εἰς αὐτὸ, Καλόγηροι χι-
λιάδες,

Οἱ μὲν εἰς τὰ κοινόδια, οἱ δ' ἀναχω-
ρητάδες.

Καὶ ὅσοι δὲν ἐπήγετε, στὸν Ἄθωνα γὰρ
δῆτε,

Ὅλοι προθύμως δράμετε, ἀξίως προσ-
κυνῆτε.

Ἄν ἔχετε εὐλάβειαν, καὶ πόθον γὰρ σωθῆτε,
Ἐκεῖν' καλοὶ πνευματικοί, γὰρ ἐξαγο-
ρευθῆτε.

Ἐνάρετοι ἀκτῆμονες, θεοχαριτωμένοι,
Ἐγκρατεῦται καὶ ἀγρυπνοὶ, πνευματεμ-
φορημένοι.

Καὶ ὅσοι τοὺς τιμοῦν αὐτούς, θέλει τοὺς
εὐλογῆση,

Θεὸς ὁ πολυεύσπλαγχνος, καὶ γὰρ τοὺς
συγχωρήσει.

Νὰ χαίρωνται νὰ φαίνονται, ἐδὼ μὲν
ὀλοένα,

Ἐκεῖ δὲ νὰ δοξάζονται, στὸν μέλλον-
τα αἰῶνα.

Ταῦτα λοιπὸν ποῦ γράψαμεν, ἐδὼ καὶ τα
λαλοῦμεν,

Ἄν σφάλαμεν καὶ τίποτε, συγχώρησιν
αἰτοῦμεν.

Τρισυποστάτῳ δὲ Θεῷ, τῷ κτίσαντι αἰῶ-
νας,

Πρέπει τιμὴ προσκύνησις, εἰς πάντας
τοὺς αἰῶνας.

